

FUERAMUS QUONDAM...

*sborník vzpomínek
na bezstarostná léta
studentského mládí*

S B O R N Í K P A M Ě T Í
a b s o l v e n t ů č s s t á t n í h o r e á l n é h o
g y m n á z í a v T ř e b o n i
z r o k u 1937

Z kolektivních vzpomínek, z příspěvků bývalých spolužáků i z příspěvků vlastních sestavili: Ing František Dvořák, MUDr Zdeněk Koudelka a PhDr Jaroslav Novák.

Příspěvky zaslali: Jan Hnízdil, Jan Kačerovský, Alexandr Korb, prof. Vlasta Melicharová.

Vyprávěním vlastních vzpomínek přispěli též: Marie Adamcová, Jaroslav Benhart, Jaroslava Divišová, JUDr Josef Komárek, Antonín Markus a Ing Marie Svítková.

Jen pro soukromou potřebu absolventů gymnázia výše uvedeného ročníku

O b s a h :

Předmluva	str. 3
Úvod	4
Třeboň z let 1929 - 1937	7
Naše třída, naši profesori	15
Žáci	36
Vzpomínky napsané jednotlivými spolužáky	46
Vzpomínky žáků, které byly písemně zachyceny při společných setkáních	78

P ř e d m l u v a

Zrození třídního kolektivu, rozpaduvšího se po maturitě na jednotlivce nebo na menší přátelské skupinky, nebylo náhodné.

Základní podmínkou pro "znovuzrození" byl první "sjezd" bývalých maturantů, uspořádaný po třiceti letech od maturity v Třeboni. Hlavním organizátorem tohoto prvního setkání byl Vence Dvořák. Jemu byli nápomocni Jožák Komárek a Alex Korbů.

Od této první zčeřilé schůzky organizoval a zajišťoval další společná setkání Jarda Novák. O prohloubení kontaktů s kolektivem se značnou měrou zasloužil i Jarda Hnízdil, který rovněž soustavně korespondoval se všemi bývalými spolužáky a navíc jim i daroval své upomínkové kresby a malby.

Vzpomínky na krásná studentská léta byly tak živé, že se účastníci společných setkání rozhodli uspořádat almanach těchto vzpomínek.

Přípravné práce k sestavení vzpomínkového sborníčku organizoval a zajišťoval Jarda Novák. Shromáždil /v některých případech i "vyždímal"/ potřebné příspěvky, opatřil všechny materiální náležitosti a posléze sborník napsal a nainožil, čímž byly splněny všechny předpoklady k tomu, aby tento "almanach vzpomínek" mohl "spatřit světlo světa".

V Praze v lednu 1980

Ú v o d /Koudelka, Kačerovský, Novák/

Čtyřicet let je v historii doba krátká a v některých etapách vývoje téměř zanedbatelná. V životě jednotlivců však znamená mnoho.

Bylo nás patnáct, z toho pět děvčat a deset chlapců. Dne 1. června 1937 jsme kráčeli vážně k budově třebonžského gymnázia, abychom zde zakončili své osmileté studium zkouškou dospělosti.

Vážnost v tváři, provázená poněkud stísněnou náladou, pramenila jednak z pocitu nejistoty, jak všechno při maturitě dopadne, a jednak z vědomí, že je to poslední společná cesta do školy, kde maturitou neodvratně skončí naše kamarádké pospolitosť, jež se mezi námi za dlouhá léta společného soužití vytvořila a upevnila.

Uplynul jeden, druhý den - a maturita byla za námi. Byli jsme nesmírně šťastní. Stanuli jsme na vrcholu vysoké, nebetyčné hory osmiletého studia, na vrcholu, který se nám ještě nedávno zdál být nedostižným, a rozblíškeli jsme se okouzlení dalekými perspektivami tehdy ještě mladého našeho života - perspektivami, které se našim nezkušeným očím zdály být lákavé a šťastné.

A jestliže jsme pociťovali nějaký smutek, pak to bylo právě ono nostalgické vědomí, že skončil život naší studécké třídní rodiny a nikdy už se nevrátí ta zvláštní atmosféra, vytvořená kolektivem studentů a individualitou profesora.

Rozchod s přáteli a dobrými kamarády bývá vždy těžký. Prožívali jsme to i my, když jsme si vzájemně tiskli ruce na rozloučenou a když jsme si tak nějak nejistě říkali "nasbledanou".

Tato nejistota se v nejbližší době projevila v dalekosáhlé míře v jiném směru. Brzy se ukázalo, že naše perspektivy nebyly ani lákavé, ani snadné, ani šťastné.

Dlouhotrvající hospodářská deprese dávala malé naděje na získání přiměřeného zaměstnání a na možnosti vnitřně bohatého a plného života. Ještě horší však bylo to, že atmosféra našeho státu byla nabita nebezpečím brozící válečné katastrofy.

Ačkoliv jsme v hloubi duše tušili nebezpečí valící se na naši zem a celý svět, snažili jsme se věřit, a také jsme věřili, že k válce nedojde. Byli jsme stejně bezradní tvůrčí v tvář brutálním brozbám Führera a rozvratným akcím Henleinovců i ostatních nepřátel našeho státu jako tehdejší naši vládnoucí politikové.

Válka a hitlerovská poroba nás zastihly nepřipravené. Každ-

dý z nás se probíjel tou těžkou dobou temna na vlastní pěst, a-
však společně jsme věřili, že to všechno přejde a že vše šťast-
ně dopadne.

Naše víra nebyla klamná. Dočkali jsme se okamžiku, kdy jsme
se slzami radosti přivítali naše osvoboditele. Naše zem, lidé
v ní i celý ostatní svět se s námi dožil míru a začal život. Ani
j jsme si neuvědomili, jak rychle a neradostně odešla a zapadla
nejkrásnější mladá léta našeho života.

Teprve po třiceti letech od maturity se znovu, alespoň na
chvilku, setkaly naše životní cestičky - zase v Třeboni.

Je zde většina študáků z naší třídy a každý z přítomných
hledá u druhých - v jejich očích, v tváři, ve zvuku hlasu a
v slovních obrazech, hlavně však ve smíchu - toho bývalého Vencu,
Jožika, Zdeňka, Alexe, jednoho i druhého Honzu a Jardu, Toníka,
Frantu, Jarušku, Manru, Vlastu a obě Marie.

A skutečně! Po chvilce rozpoků jako by každému narostly
vlasy a zmizely vrásky i porážku se objevující šediny. Cítíme
se zase třídním kolektivem, jako bychom byli na společném vý-
letě, nebo spíše se z něho vraceli.

Byl to výlet dlouhý a každý jej prožíval jinak a jinak,
ale návrat je společný - návrat do študáckých let. Několik nás
sice chybí, ale všichni pevně věříme, že ti, kteří dnes nepřiš-
li, přijdou určitě příště.

Musíme dohnat to, co jsme v uplynulých letech prožili,
a proto se napříště budeme scházet co nejčastěji. Následují
schůzky v Praze a v Táboře. Po čtyřiceti letech se schůzíme o-
pět v Třeboni a už v dalším roce znovu v Táboře. Na druhé výročí
schůzce v Třeboni dochází k potvrzení přání většiny z nás -
napsat vzpomínkový sborníček, "almanach", ve kterém bychom ulo-
žili nejhezčí klenoty našich vzpomínek na studentské léta - a-
bychom mohli znovu a znovu, alespoň ve vzpomínkách, prožívat to,
co nám kdysi bylo tak blízké a drahé.

Vzpomínejme tedy. Vlastní program našeho sborníčku začíná:

Ledislav Stehlík, Z e n ě z a n y š l e n á 2 ,
úryvek z kap. Třebon /Čs spisovatel v Praze roku 1975

Není spanilejší krajiny v České zemi nad tebe, Třebeni, panne, princezno snící a tajemná! Do tvých snů teskní zpívající kašna a rékosníci: se probouzejí do jiter, která nikde na světě nejsou krásnější. Ó jiskřivá poledne hladin, znějící pípáním racků a stříbrným blebolen zvonů z kostela sv. Jiljí! ...

Nevín, co je tu krásnější: Zde procházka zámeckou zahradou v měsíční noci, nebo tichá zadunání u opuštěné kaple sv. Víta, kolem níž prudce létají rorýsi a za dřevěnými seníky neslyšně padá rosa. Okolo Třeboně, pasou se ten koně ... Na rozvalinách zídky kvetou divočobzy. To snad pro tebe, bílá paní, pro tvou panátku a vzpomínku na časy, kdy rytíři putovali do Svaté země a doma byl lid boštěn sladkou kaší. ...

Jen milostí inspirace dokreslujeme si tvou vzrušenou tvář, zbrojíři krásy, Mistře, jemuž tato krajina svěřila své jméno pro všechny časy. Ne nadarmo vytvořil jsi symbol Vzkříšení, neboť z tvých deskových obrazů k nám přes věky pronikává líbezná duše této jarní země a praví, že život tvůrčí je věčná obnova, zahrada a jaro - i když slyšíme žalm velkopáteční. ...

Dobré je vaše dílo, pane Krčíně, uvážlivé a noudré. Viděl byste, jak duby na hrázi zmožněly a zkošatěly, držíce svými kořeny ruce všech našich rybníkářů v těsné souvislosti s námi. Základy kamenných domů tkví dosud v hlubokosti věků a podloubí se rezeznívají v sluchu našich dní sterými kročejemi a blasy. Jen křídla vlaštovek a alt kašny - ó kašny! - připomínají nám vratkou pomíjivost našeho času. ...

Jak je vám, pane Březane, když naše tvář se všetečně sklání nad folianty a zežloutlými pergamény vašeho archivu? Nebojte se, nebudeme zviřovat prach minulosti, ani vás vyrušovat dotěrnými otázkami po dějích panství Rožmberského, ani neobce ubližovat pověsti posledního z nich /víte, tebe, jenž tolik užíval svět na Bechyni/ - pana Petra Voka. Stěny by nám odpověděly jen truchlivou ozvěnou: Memento mori! - a pro ni jsme se vlastně nepřišli. ...

Opuštěné neradí nedopsanou stránku obval v této knize, Třebeni - ale buď jista, vrátíme se zase, jako milenci navždy očarování laskavou tvé ubrzděné krásy. ...

Třeboň z let 1929 - 1937 - Třeboň z let našeho student-
ského života

/F. Dvořák/

Středověké domy, uličky, bradby, bastie a parkány

Věš staré radnice

Košna na náměstí

Zámek, pětiletá růže, lipovka, panská zabráda

Schneitzenská hrobka

Kostel s mohutnou věží

Karel "Prší", který šlapa měchy varhan parkůru nebo vyzvání na zvony kostela

Dlouhá obodba, archiv, Žižkovy listy

Kavárna "U zlatého kepra" na náměstí

Zpívací hospoda "Pod věží"

Pivovar založený r. 1379 s výborným pivem

Nádvoří bývalého kláštera s kašnou a lipami

Domček, v němž přebýval Josef Kajetán Tyl

Bertiny rašelinné lázně

Městské sady a hlídač parku pan Puchinger

Obecné škola na začátku parku a gymnázium na konci

Okresní hejtmanství vedle gymnázia

Hřbitov na předměstí s překrásnou štíblou věží

Vojenská kasárna na předměstí

Hostinec na předměstí s vykřičeným domem

Brány a podloubí

Kozí plácek

Hotel "Koníček", kde se hraje klasický kulečník

Hotel "Zlatá hvězda" na náměstí

Hostinec pana Buzka u železniční zastávky

Řezník Pešina, pekař Krejčík, cukrář Malý s nezapomenutelnou zmrzlinou

Labuďky Tesař a Bulíček

Železářství Lukeš, provozník Týv

Textil Kostinec, Ornstein, Metzl a Polorný

Kartáčník Žák, obuvník Benda, holič Erdlička

Prodejny obuvi Baťa a Busi

Fotograf Kocipinský a později Mikolášek

Notář a starosta města Bičan

Zubní technik Adam, lékaři Fiala, Pavlečka, ^{Arpáš, Kaiser} a Mrzena, lékárník Přidal

Zlatník a hodinář Nováček, papírník Albrecht, knihkupec Semrád
Obchodník Bondy a Kohn

Jízdní kola a motocykly Cirnfas

Strážník Žáček s medailí za statečnost

Učitelé hudby Meruna a Hortík, později i kapelník Dušák

Hodiny klavíru u paní Tumové

Krásné městské divadlo, miniatura Národního, kde brejří obchodníci nebo kočovné společnosti

Biograf v sále na "Kocendě", později na náměstí

Sál Besedy, kde se pořádají taneční zábavy a plesy

Čtvrteční trhy na náměstí

Jarmarky v září v době kolem sv. Václava

Sokol, Orel, DMJ, Skauti a Junáci volnosti

Sokolské cvičiště se závodní dráhou, s hřišti na bázenou a odbíjenou

Kouzelný dětský koutek na sokolském cvičišti s nejrůznějšími houpačkami, s káčkou, klouzačkou, altánem a dětským fotbalovým hřištěm. Tento koutek stavěl a stále vylepšoval sokolský nadšenec policejní komisař bratr Lebký

Sokolské besídky buď na letním cvičišti nebo v divadle s buďebními produkcemi žáků pana Meruny, kde poprvé vystoupil v roli dirigenta Zákovského orchestru jedenáctiletý Václav Jiráček

Sportovní klub S. K. Třeboň 1884 s oddílem kopané, bázené, tenisu a právě založeným veslařským oddílem s loděnicí na ostrůvku Světa

Vysoké úroveň sportovních utkání v kopané, tenisu a zvláště v bázené, která měla v Třeboni již tehdy velkou tradici zřejmě proto, že studenti na gymnáziu měli zakázáno brát kopanou

Dva tenisové dvorce S. K. Třeboň v městském parku, dva nově postavené dvorce na sokolském cvičišti, jeden "státní" na dřevnici u Zlaté stoky a jeden na koupališti Ostende

Skautský hokejový oddíl s nadšenou a úspěšnou činností

Koupaliště Ostende s pláží na rybníku Svět

Motorový člun pro přepravu na Ostende řízený "kapitánem Světa" panem Pozníčkem

Bezpalcova plovárna na Opatovickém rybníku, odkud jsme pozorovali Voskovce a Wericha při natáčení nezapomenutelných scén s vorem na rybníce k filmu Peníze nebo život

Mezinárodní veslařské regaty na rybníku Svět zakončované benát-

skou nocí na brázi Světa s osvětlením, kiosky, hudbou, tancem, lampióny, lodičkovými lampionovými reji na rybníce a s velkým ohnostrojem

"Korzo" na náměstí každý den navečer či v neděli dopoledne

Procházky po brázích rybníků Světa a Opatovického až k mlýnu pana Brůžka, podél Zlaté stoky či po "Sustovce" do lesa Hradečku

Nedělní letní slavnosti Sokola, baráčníků či basičů spojené s výletem do lesní restaurace Prátr za doprovodu dechovky. V Prátru končily i studentské majálesy a výlety na konci školního roku a tam za zvuku studentské dechovky či jen harmoniky a vozemboucbu se tančilo a zpívalo

Cecilská zábava ve velkém sále Besedy pořádaná spolkem "Paní a dívek českých"

Mikulášské zábavy s rozdáváním dárků a s programem, pořádané studenty gymnázia

Silvestrovské zábavy pořádané Sokolem, sportovním klubem nebo skauty

Sokolské šibřinky a masopustní zábavy

Spolek divadelních ochotníků, který pořádal vynikající divadelní představení za výborné režie profesora Endrise

Třeboňská filharmonie, úplný symfonický orchestr. Je až neuvěřitelné, kolik výborných hudebníků bylo v této době v tak malém městě. Houslisté prof. Pech, Ing. Šíman, Jirka Smrčka, Václav Jiráček, violisté Posel a Moudrý, čelo Nováček a Gusta Kunft, basa Luštický, flétna Rosenthaler, Kaukuš a prof. Havel, boboj Stach, křídlovka Šírek, fagot prof. Sedlecký atd. ...

Koncerty v divadle či v aule gymnázia

Dirigenti Dr. Štefl, Ing. Pražák a prof. Simerský. Ing. Pražák byl též vynikající klavírista, který na koncertě bravurně hrál Lisztovy skladby a nádherný Griegův klavírní koncert a-moll s doprovodem třeboňské filharmonie

Třeboňská filharmonie hrála obtížné skladby jako Smetanův Vyšehrad, Vltavu, Z českých luhů a hájů, Dvořákovu symfonii "Z nového světa", Beethovenovu 2. symfonii a spolu se zpěvickým spolkem "Pěslav" i naročné kantáty jako Griegův Olaf Triggvason, Bendlov Strakonický dudák či dokonce celé první dějství Prodané nevěsty v koncertním provedení. A výborný houslista prof. Pech si troufl dokonce na Beethovenův houslový koncert D-dur. Jako sóloví zpěváci vystupovali tehdy tenoristé Pill a prof. Böhm, basista Dvořák a sopranistka paní Khunová.

Co kulturních, sportovních a společenských podniků ryze amatérských !

Tak asi vypadala a žila Třeboň v letech 1929 - 1937 a tak jsme si ji i my zachovali ve svých představách a vzpomínkách.

Není to jen Třeboň, blízko a stále bližší a dražší, k níž nás pojí mladé vzpomínky. Je to i ono blubcké vědomí přinále-

žítosti ke kraji, z něbož jsou všeeli a k němuž se vracíme -
i když přemístění do jiných domovů - jako do rodného bažda.
Ve chvílích těžkých byla a jest posilou i příkazem naše jiho-
česká země.

M ů j k r a j

/F. Dvořák/
13. 3. 1944

Jihočeský kraj
Stále vzpomíná
K dalekým obzorům
Širé rovina
Bez konců se rozlévá
Ten zdumčivý kraj
Nezapomíná
Nikdy neumdlévá
Zapomenout může jen člověk
Jenž je krátkým bleskem v bouři dění
Jenž je pouhým tónem v symfonii staletí
Umdlévat může jen člověk
Jenž umdlévá již od narození
Na jehož skráních spočívá prokletí
Prokletí umírání

Neroste tam réva
Ba ani pšenice
Je to kraj širých vodních plání
Jež nikdo neosévá
Je to kraj obnice
Je to kraj tichých rozjímání
Kraj řešeliníšť ohmurných tvarů
Je to kraj suchopáru
Je to kraj vzpomínání

V tom ráji snění
A těžké melancholie
Se časem nic nezmění
Se časem nic nerozvíje
Tu umírají hvězdy po tisíci
Neb čas tu pánem není
Jen někdy je slyšet vzdálené břmění
Jako by těžké vozy jely po silnici
Tak jako před léty

Je to kraj zakletý
 Zakletý do ticha černých lesů
 Do koberečů kvetoucího vřesu
 Do zrcadel širých voňných plání
 Do pout snů a teskných zadumání
 V tomto kraji
 Stříbrných mlh a tajemných močálů
 stále cosi neříká a sténá
 Jako když mrtví povídají
 V troskách starých bašt a zašlých velů
 Vyslovují přitom slavná jména
 Živá jména dávno mrtvých těl
 Kdo se dobře díval, jistě uviděl
 Nad obzorem hustý oblak prachu
 Jako kdyby gigantický muž tam orál
 Nebo jako kdyby krajem táhl valný dav
 Bez oddechu, beze strachu
 Přes lesy se nese mocný chorál
 A rozplývá se do dělav
 Tak jako před léty
 Je to kraj zakletý
 Zakletý do temných tůní
 Do splavů, jež zdělí duní
 Do labutí bílých leknínů
 Do věnku, jenž čeří hladinu
 V tom zamklém kraji
 Zděnlivě nic nedýchá
 Tam i ptáci někdy umlkají
 Ve smrkovém lese
 Je to kraj ticha
 Tam nic nepohne se
 Jako ta volavka, jež zkameněla
 Tam nic nepospíchá
 Jako ten čáp, jenž ve výši se bělá
 A zvolna mává křídly
 Tam nic neděje se
 Jen věčný mír tam sídlí

Jen někdy zahřmí lesem temný pád
 Pád zkáceného kmene

Jen někdy začne člověk vzpomínat
 Pak opět zapomene
 Jen jednou za věky náhle blýsknou oči
 Varovné znamení
 Jen jednou za věky volavka zaútočí
 Jako blesk
 Pak opět zkamení
 Jen někdy racek vzkřikne pronikavě
 Výkřikem úzkosti
 Výkřikem hrůz
 Jen jednou za věky uvolní se kus
 Právěkého zdíva
 A padá do věčnosti
 Jen němá ryba někdy se vymrští
 A pleskne o hladinou

V tomto klidu se však cosi skrývá
 Je to ticho broživého svitu
 Je to klid před smrtností
 Jež zřídka jen se žene ztrestat vinu
 Je to klid doutnajících křivd a oklamanych citů
 Je to klid ztajených vášní a skryvaného vzdoru
 Je to klid těžko zápalné třaskavé směsi
 Do níž vlétne jiskra jen jednou za věky
 Ale musí to být jiskra s žárem meteoru
 Jenž zapadá prudce mezi lesy
 Z gigantické hranice na břehu chmurné řeky
 Aby dala vybuchnouti spící sopce odvěkých křivd
 Aby zapálila nesmírné ohně
 Ohně pomsty brůzoplne krásy
 Ohně, jež zazří do dálí
 Plameny, jež nikdo neuhasí
 Dokud samy nepobasnou
 Aby dál doutnaly
 Plameny propukavšího fanatismu pravdy
 Pravdy, jež ke všemu dobání
 Jež chce mít vždy cestu jasnou
 Ozářenou ohněm nadšení

Aby mohla projít temnem lázi až k slunci uznání
 Pravdy, jež se v bouři promění
 Tak jako tenkrát před léty
 Je to kraj zakletý
 Zakletý do slávy dávných věků
 Do postav svých nesmrtelných reků
 Do rozvalin pevností a bradů
 Do podzemí tajemných pokladů
 V tomto tajuplném kraji
 V tom ráji přemýšlení
 Každý je do sebe zabloubán
 Tam i olše někdy přemítají
 Zdáli potok, jenž se v trávě skrývá
 A plyne v proudu dění
 Zdáli je též nesmrtelný
 Jako ty písně, které zpívá
 Tesklivě a tiše
 Aby neporušil klid
 Ty písně zpívá všecken tamní lid
 Od dvorců až do poslední chýše
 Jsou to písně, jimiž kraj ten dýše
 Jímí kraj ten žije
 Rozechvívající melodie
 Melodie snění
 Melodie míru
 Melodie ticha
 Jímí kraj ten stoupá do vesmíru
 Jímí kraj ten vzdychá
 Jímí kraj ten překračuje čas
 Jen někdy zdá se, že je slyšet blas
 Jenž nad krajem se nese
 A stoupá nad oblaky
 vyzývavě, směle
 Jako blas velkého kazatele
 Kdo jej slyší, každý zachvěje se
 Jenom někdy od pravěkých příkopů a valů
 Zahřmí slova slavného chorálu
 Tak jako před léty

Je to kraj zakletý
 Zakletý do krásy melodií
 Do tónů, jež odevšad se lijí
 Do tajemných sítin lesních stínů
 Do kalichů bledých upolínů
 V tom posvátném kraji
 V tom sídle věčné pravdy
 Cosi mocného se tají
 Stále cosi čeká
 Na toho, jenž musel odejít
 Na toho, jenž stále nepřichází
 Jako ta voda, které neodtéká
 Tise stojí, aby nerušila klid
 Spoutána za bradby pevných hrází
 Které neúnavně přemáhají čas
 Vzdorující vlnám osudu
 Valícím se na ně zas a zas
 Zloba vždy se o ně roztříštila
 Stojí tvrdě v pevném odhodlání
 Jak ty duby, jichž věk nedotkne se
 V jejich mocných kmenech ukrytá jest síla
 Ta když vzplane, celý svět se třese
 A pokořen se sklání
 Před tím lidem kdesi od Trocnova
 Před tím krajem, jenž dal sílu dubu
 Před tím dubem, jenž dal sílu muži
 Před tím mužem, jenž dal sílu pomstě
 Spravedlivé pomstě za nesmírnou vinu
 Spáchanou na země nejvěrnějším synu
 Jihočeský kraj
 V dáli usíná
 K dalekým obzorům
 Širé rovina
 Bez konců se rozlévá ...

V tom zamyšleném kraji
 V tom kraji širých vodních plání
 V tom ráji snů a teskných rozjímání

Ten všechno vepomíná
 Je to kraj vepomínání
 Ach ten osudčivý kraj
 Nadopomíná
 Jako věčné nádraží
 Na svého syna
 Dávno ztraceného

Kačerovský, Koudelka, Novák :

N a š a t ř í d a , n a š i p r o f e s o r i

Ke třiceti čtyřem studentům zapsaným v první později přibýlo nejméně dalších šest, takže by celkový počet příslušníků třídy - včetně těch, kteří v ní byli jen dočasně - byl kolem čtyřiceti.

Na mnohé z těch, kteří ve třídě strávili jen kratší dobu, se však nyní, po více než čtyřiceti letech, už ani nepamatujeme. Řídi však zapomenout alespoň na ty, kteří se z prvních let naší docházky do gymnázia zapsali v naší paměť výrazněji:

Na Vánu Porodů, který z nižšího gymnázia odešel na vojnu, ale brzo semšel na zápal mozkových blan, na nešťastnou Anežku Těš, která náhodou a hodnou dívku, která se utopila, na Ládu Vočka, jenž byl v prvních letech naší školní docházky svým typickým, často neúnosným extempore, na Luďka Čermáka, Tonou Scheibera, Lesíka, Pepénka Leštinů, na Mikutu, Fuchingera, Velička, Jana Dvořáka, Jancuška, Zdenku Semrádovou a Lídu Pračovou, na Veška Nováka, Vojtu Němce a některé další, jejichž jméno nám už z paměti upadla, ale kteří svým způsobem doplňovali a obohacovali náš počáteční studentský život.

Z celkového počtu studentů třídy, kteří společně na gymnáziu prošli 5 - 8 let a společně i odmaturovali, zbylo jen těchto patnáct: Jarde Benhart, Jarke Boháčů /provd. Divišová/, Franta Divoký a František Dvořák, zvaný Vence, Vlasta Dvořák /provd. Melicharová/, Jarde Hnízdil a Honza Kačerovský, Jožák Komárek, Alex Korbů, Zdeněk Koudelka, Toník Markusů, Máňa Marková /provd. Vachová/, Jarde Novák, Máňa Pačourků /provd. Adamcová/ a Menka Srdínků /provd. Svítková/.

Třetinu z nás tvořili Třeboňáci, ostatní /kromě Vlasty Dvořákové, která pocházela z Ostrova nad Oslevou, ale bydlela u tety

v Třeboni/ jsme dojížděli vlakem od Velenic a Lomnice nad Lužnicí a ojedinele i na kole.

Charakter naší třídy byl do jisté míry určen tím, že jsme byli první třídou, která přešla od primy ve škol. roce 1929 - 30 na typ reálného gymnázia, jež vystřídalo dřívější gymnázium klasické. Začínali jsme tedy s latinou a němčinou od primy. Místo řečtiny, již se dříve vyučovalo od tercie, jsme v kvintě přibrali franštinu.

Ročník, který následoval za námi, měl však latinu až od tercie a v septimě a oktávě mu na rozdíl od nás odpadla deskriptivní geometrie.

V primě jsme začínali s počtem 34 studentů. Z nich zůstalo na konci školního roku 27. Ve II. a III. roč. nás bylo zapsáno už jen 21. V kvartě počet stoupl na 25 /blevně proto, že přistoupilo několik žáků ze IV. roč. měšťanské školy/, ale v kvintě nás bylo zase jen 21. Od sexty, kde nás začalo už pouze 17, ubývalo do oktávy vždy po jednom studentu, takže nás k maturitě došlo jen 15, což byl v dějinách vyššího gymnázia od r. 1907 jeden z nejnižších stavů. Z 34 studentů zapsaných do primy maturovalo jen 10.

V podstatě lze říci, že jsme byli dobrá třída. I když jsme někdy trochu "vybočili" a profesorům dělali zbytečné starosti, přece jen klady v našem třídním kolektivu převažovaly.

K těm patří m.j. to, že sportovní činnost byla ve třídě na vysoké úrovni. Kromě prof. Pešuly měl na tom velikou zásluhu Alex Korbů - jako neúnavný všestranný sportovec a velmi dobrý organizátor. Jeho záslužná činnost v tomto směru je kladně ohodnocena v publikaci Sto let gymnázia v Třeboni.

Jemu velmi dobře sekundovali Vence Dvořák a Jožík Komárek. Vynikali v házené, v tenisu a Jožík s Alexem také v ledním hokeji. Toniík Markusů byl zase přeborníkem ve stolním tenisu.

My přespolní jsme sice neměli tolik příležitostí k vyniknutí, ale skoro všichni jsme měli ke sportu velmi dobrý vztah a snažili jsme se uplatnit alespoň v házené a někteří i ve stolním tenisu. Rovněž lehká atletika nalezla v naší třídě příznivou půdu.

P r o f e s o ř i

Z profesorského sboru třeboňského gymnázia nás během osmi let učili tito profesoři /v závorce je uvedeno, v kterých letech kdo na třeboňském gymnáziu působil/:

Jan Pudil - L.Ř.č. - působil na gymnáziu v Třeboni od r. 1927 až do odchodu do důchodu v r. 1951

Leo Bockschneider, Tv Z /1930 - 31/

Jiljí Bouz, Nb /1928 - 49/

František X, Běhm; Vv /1921 - 38/

Václav Dušek, Tv Z /1929 - 30/

Zdeněk Endris, P Ch /1927 - 47/

Richard Fiala, Č N /1925 - 41 a 1945 - 48/

Dr Leopold Havel, Pb Fr n /1935 - 53 a 1954 - 59/

Dr Bedřich Kerták, P m f /1931 - 41 a 1945 - 49/

Zdeňka Křivencová, L Ř /1934 - 36/

Marie Malá, Č Fr /1934 - 37/

Hugo Malý, D Z /1922 - 36/

Stanislav Obdržálek, M Tv /1934 - 35/

Dr Josef Panocha, D Z /1930 - 42 a 1945 - 49/

Vilém Pech, Č Fr /1931 - 37/

Milada Perlbehterová, Č Fr /1929 - 38/

Josef Pesula, Tv Z /1931 - 40/

Dr Adolf Sedlecký, L Ř /1919 - 38/

Dr Jaroslav Simerský, M F /1930 - 39/

Ing Jaroslav Sochor, M G /1934 - 35/

Josef Svoboda, M G /1935 - 36/

Šimon Šteffal, ředitel ústavu, M F /1927 - 39/

Blažena Tichánková, M Tv /1936 - 53/

Zdeňka Žďárská, M G /1936 - 37/

Jako školník na gymnáziu působil Josef Seitz,
jako uklízeč Jan Dvořák

- o - o - o -

Prof. Š i m o n Š t e f f a l /Kouželka/

Jako ředitel gymnázia byl mírný, trpělivý, tolerantní
Učil nás přechodně několik měsíců matematice. Občas chodil na hospitace. Hodiny němčiny nebo přírodopisu jej patrně nepotěšily. Výjimečně uděloval též ředitelskou důtku.

Prof. J a n P u d i l

Koudełka, Novák, Kočerevský:

byl naším třídním až do ukončení našeho studia, plných osm let, to je celou jednu třetinu jeho třebon-
ské profesorské praxe. Ukázalo se, že jsme to s ním skutečně
vyhráli. Byl to člověk rozumný, rozvážný, umírněný, přitom
veak zásadový a všestranně solidní. O jeho vysoké autoritě svěd-
čí m.j. i to, že jako jeden z mála neměl žádnou přezdívku.

Ve svém životě prožil mnohé těžké chvíle. Za první světo-
vé války onemocněl jako voják tetanem a byl jedním ze dvou,
kteří z padesáti nemocných vyvázli životem.

Znal dobře každého z nás, měl pro nás pochopení a v situa-
cích pro nás kritických dovedl každého i "podržet". Vážili jsme
si ho, viděli v něm našeho starostlivého otce. Možná, že i my
jsme v jeho životě znamenali víc než pouhou epizodu jeho profe-
sorské praxe.

Studenti jsou, jak je obecně známo, tvorové značně zvědaví,
nepokojní, se sklony k různým taškařinám, které se často neslu-
čují se školním řádem. Ani my jsme nebyli jiní; napócbali jsme
těch různých "blbinek" až babaděj.

Po každé takovéto události, z nichž některé byly řešeny
v profesorském sboru, přicházel profesor Pudil do třídy se za-
chmuřenou tvří. A my jsme všichni hned tušili, o co jde.
S taktikou zkušeného pedagoga, s pochopením pro mladickou neroz-
vážnost řešil spáchané poklesky svým vlastním způsobem. Snažil
se vždy působit na rozum a cit delikventa, nikdy nejednal z po-
zice síly, nikdy exemplárně netrestal, ani si na provinílce
"nezasedl".

Pro tyto jeho vlastnosti jsme ho měli všichni rádi. Jeho
metody jsme mohli náležitě ocenit až s odstupem času, to je
v době, kdy jsme se stali vychovateli vlastních dětí. Dovedli
jsme je také tak dobře uplatňovat jako on ?

Profesor Pudil byl třídním profesorem s lidským profilem,
s pochopením pro hříšky nás mladých a s rozvážným přístupem při
jejich řešení. Zkrátka, byl naším druhým tátou, a proto na ně-
ho všichni stále tak rádi vzpomínáme.

/Koudełka, Novák/

J o s e f P o š u l a ,

narozený roku 1903, byl
v listopadu 1941 zatčen gestapem a umučen v únoru 1942

v Osvětlení.

Byl nižší, stíhlý, ale svalnaté postavy a po všech stránkách se jevil jako typický kantor-sportovec. Svou fyzickou zdatností, otužilostí, houževnatostí a nepoddajností budil dojem poněkud drsného sportovce-vojáka či trempa. Mírně zkadeřené vlasy a poměrně vysoké čelo poněkud prodlužovaly jeho oduševnělý obličej. Bystřé, jiskrné oči a energický chraptivý hlas dodávaly jeho tváři výraz přísnosti a nezlomné víry ve vlastní síly a zároveň svědčily o jeho zásadovosti a charakterové vybranosti. Za vnější přísností se však skrýval cit, lidsky hřejivý vztah k člověku, pochopení pro jeho problémy, vnitřní konflikty a bolesti. Svými postoji byl typem proletářského profesora a přes svou vnější drsnost navíc i lidumila, který každému rád pomohl. Zároveň však dovedl být též trochulebkomyslný, takže se někdy jevil ve světle člověka samorostlého až bohémského typu. Byl upřímný, přímý, opravdový - ve svých přednostech i ve svých lidských slabostech a chybách.

Vyznačoval se přirozenou inteligencí a bystrostí a měl mimořádné pochopení pro problémy studáckého života. Ke studentům se choval jako starší kamarád, avšak nic jim neodpustil a vedl je ke stejné houževnatosti a tvrdosti, již se vyznačoval on sám. Vzpomínáme, jak občas s námi chlapeč boxoval /holou pěstí/, především s Alexem Korbů. Často si přátelsky rozdávali do prsou rány, až se nám tajil dech.

Profesor Pešula měl zájem na tom, aby připravil studenty nejen na praktický, ale i na společenský život. S veselostí a s úsměvem na rtech po létech vzpomínáme, jak v tělocvičně navrhoval společně s dívkami a chlapeč českou besedu, přičemž všichni tančili - v cvičebním úboru. Vypadalo to velmi groteskně, přičemž ne jeden z tančících přicházel do rozpeků.

Jako "tělocvikář" i jako člověk plně chápající studentské mládí nám byl velmi blízký. Vážili jsme si ho a na hodiny tělocviku jsme se vždy těšili.

Usiloval nejen o naši zdatnost fyzickou, nýbrž i o psychickou a soustavně podněcoval náš zájem o sport, zvláště o bázenou.

Ve svém styku se studenty i s ostatními lidmi byl profesor Pešula veselý, rád se pobavil a poseděl při sklence piva. Jeho společníkem nezřídka býval prof. Dr. Bedřich Karták. Dobře si

rozuměli a vzájemně se doplňovali sentencemi, vzpomínkami, písničkami. Když zlatistý třebenšský nek rozjel jejich mysl, stávali se velmi družnými a přátelskými. Pak se chováli ke spolusedlákům i k nám studentům jako nejjednodušší kamarádi, jako rovní k rovným.

Oba profesory jsme často vídali "ve městě" v družném rozho-
boveru a ve velmi dobré náladě.

Profesor Pešula měl pochopení pro každého člověka a každému rád pomohl. Měl jemně vyvinutý cit pro spravedlnost, avšak právě tato vlastnost se mu stala osudnou. Škoda tak mladého a lidsky hodnotného života ! Jeho památka nám musí stále připomínat oprávněnost spravedlivé nenávisti vůči fašismu.

/Koudelka:/

A když jsme se již zmínili o prof. Dr. B e d ř i c h u
K a r t á k o v i, seznámme se s ním blíže:

"Sedněte si a buďte zticha!" zaburácel vždy na počátku hodiny přírodopisu, nižší matematiky a fyziky hlas zvuk-
ný a mohutný, připomínající zvuk andělské trouby zvoucí ze bra-
nicemi tohoto světa duše ke konečnému zúčtování na božím soudu.

Hlas vycházel z postavy nikoliv monumentální, nikoliv an-
dělské, nikoliv honosné. Jeho autorem byl malý, dopředu nakloněný
človíček s blavou, očima a ušima spejblovskými, s mimikou a po-
hyby údů spejblovskými a burvínkovskými. Človíček svou postavou
dojemný, komický, ale zároveň i milovaný - ne pro bezespornou
dobrotu srdce, ale především proto, že chvíle s ním ztrávené
znamenaly neskonale gaudium, legraci a potěšení, vyjádřené pros-
tým studentským slovem "sranda".

Hodiny s profesorem Kartákem byly čímsi, co se nám samot-
ným dnes zdá zcela neuvěřitelné. Tím méně může tomu, co se v je-
ho hodinách výuky dělo, uvěřit někdo, kdo jeho pedagogické po-
kusy a styl jeho práce nepoznal.

Vzpomínám si na někdejší pocity, že poté, kdy nás přestal
učit fyzice v kvartě, jsem si v mladickém snění mnohokrát přál,
abych mohl prožít ještě alespoň jednu hodinu, ve které by "učil",
"vykládal" a "zkoušel" prof. Dr. Karták. Skutečnost předčila o-
čekávání - pan doktor nás učil i v nejvyšších ročnících.

Dr Karták byl dobrák obdobně jako prof. Fiala. Byl však jinak dobrý. Ve své důvěřivosti zpravidla nedovedl hned postřehnout, že se na něho šije bouda. Překypěla-li však jeho trpělivost, dovedl se i rozzlobit a nahnat studentům strach.

V tom případě obvykle zasáhla jako "deus ex machina" Jarka Boháčů, která bydlela v Lomnici nad Lužnicí stejně jako pan profesor a která věděla, jak na něho působit, aby jej uklidnila a komplikovanou situaci urovnala.

Dr Karták zemřel před vánoci asi v polovině sedmdesátých let a urnu má v Českých Budějovicích. Vzpomínáme na něho v dobrém, vesele a radostně - s vděčností i s trochou zahanbení. Mnoho jsme se ho nazlobili. Byl určitě dobrým znalcem svého oboru, ale nemohl snad ani být úspěšným pedagogem, protože byl příliš velký dobrák a neuměl udržet nezbytnou míru kázně. Odevzdaně s laskavou bruvčivostí snášel naše zlobení, "tejrání", jak sám říkal.

Novák:

Profesor R i c h a r d F i a l a byl velmi vzdělaný a nadmíru svědomitý. Vyučoval nás němčině a dočasně i češtině, a pokud je nám známo, na hodiny výuky se velmi pečlivě připravoval. Ale co to bylo platné, když efekt jeho hodin býval minimální.

Byl nenapravitelný dobrák a toho samozřejmě studenti zneužívali natolik, že se nejen neučili, ale navíc i velmi zlobili, jak je konečně i patrné z četných příspěvků uvedených níže.

Už jeho vzezření svědčilo o tom, že je mírný a dobrotivý. Byl střední postavy, jeho chůze byla klidná, pomalá, držel se spíše vždy vzadu a do třídy vstupoval nesměle, jako by se bál věcí příštích.

Často stával s palci rukou zastrčenými za vestu v podpaží s nataženými prsty s malíčkem od těla a přemýšlel, jak by nám podal učební látku co nejlépe a nejzajímavěji. Někdy se mu to opravdu dařilo.

Jednou jsme například měli hromadně navštívit film o Niebelunzích a tu nám pan profesor podrobně vyprávěl /samozřejmě česky, německy by mu nikdo nebyl rozuměl/ celou Niebelungenlied tak zajímavě, že jsme napjatě poslouchali a úplně jsme zapomněli zlobit.

Když však probíral věci méně zajímavé /a to bylo v němčině téměř pravidlem/, pak to bylo horší, zvláště byla-li němčina na

konci vyučovací doby nebo dokonce v posledních hodinách sobotních, kdy už nikdo nemusel při výuce opisovat úteky z jiných, "borkých" předmětů, jako byla např. matematika, deskriptiva, latina, franština apod..

Pak bylo nezasvěcenému vnějšímu pozorovateli stěží uhodnout, zda v učebně je výuka či volná zábava nebo rozkrákané smetiště s rozmanitými blasy kuru domácího, skotu a bravu.

V těchto situacích by byl člověk vkročivší do učebny často viděl pana profesora držícího se za hlavu nebo sedícího za stolem s hlavou v dlaních, pokud jej Merkus nekonejšil blazením a dobrosrdečným rozprávěním s ním.

Někdy zlobení dosahovalo až k hranicím zlomyslnosti. Uvědomovali jsme si to a často jsme se snažili zabrzdit, ale ovládnout situaci i sama sebe bylo zpravidla nad naše síly.

Protože prof. Fiala byl ve sboru jedním z nejstarších, občas zastupoval pana ředitele. Za to mu byl přiřčen titul "pane řidicí". Jinak mu někteří odvážní studenti říkali spíše "pane Fíku".

Nejtrapnější bylo, když přišel do hodiny němčiny na hospitaci ředitel nebo školní inspektor, jak je o tom zmínka níže. Většinu z nás ovšem mrzelo, že z německého jazyka nic neznáme a častokrát jsme se zapřísáhli, že se budeme na němčinu připravovat jako na kterýkoli jiný předmět, avšak s tímto svým předsevzetím jsme vydrželi nejvýše týden a pak šlo zas vše ve starých kolejích. Inu mládí je nerozumné! Což někdo z nás mohl tehdy pochopit, že svým chováním působíme panu profesorovi bolest a že ho neurotizujeme?

Přesto přese všechno jsme zpravidla až do extrémů nešli. Naše zlobení mělo přece jen určitou úroveň, nikdy nedocházelo k hrubosti nebo krajní bezohlednosti. Když se věc vybrocovala "na ostří nože", vždy se našlo několik jedinců, kteří ostatní okřikovali a v jejich projevech brzdili.

Po našem odchodu z gymnázia trápily zřejmě prof. Fialu další generace studentů, než konečně odešel do důchodu - jako starý mládenec. Proč se neoženil, resp. proč se oženil až po 70. roce svého věku, nevíme, ale myslíme si, že asi proto, že byl příliš nesmělý.

Na prof. Fielu často vzpomínáme v rozjaření, ale vždy v dobrém. Teď po letech si říkáme, že to od nás nebylo bezké tak ho zlobit a zneužívat jeho dobroty. Nakonec však jeho případ osvětluje, že být dobrým vždy a všude, za všech okolností, nelze, nechceme-li připustit, aby nakonec dobro bylo překryto zlem.

/Koudelka: /

Prof. Dr. L e o p o l d H a v e l, doktor filozofie a lingvista, zaměřený blavně na románské jazyky, vyučoval franštině, v nižších třídách němčině a v nejvyšších ročnících filozofii. Byl všeobecně znám jako výborný muzikant, ovládající řadu nástrojů /bousle, varbany, flétna/. Pro většinu z nás studentů byl zcela mimořádnou osobností: Vůbec ne okázalý a také ne vynikající projevem, ale přitešlivý svým civilním, prostým, skromným vystupováním, vytvářejícím zvláštní ovzduší jistoty a klidu. Byl oproštěn od jakéhokoliv pedantství a učitelské nadřazenosti, od podceňování druhých.

Jeho vztah ke studentovi vyjadřoval přirozenou autoritu i rovnoprávnost. Měli jsme dojem, že jeho výuka je společné lidská práce pedagoga a jím vzdělávaných studentů, práce namáhavá i zajímavá, ve které hraje on i my stejně důležitou úlohu - každý na jiné úrovni.

Přes své vysoké odborné a všestranně zaměřené vědomosti byl především filozof, který se díval na svět skepticky a z vyššího hlediska. S jemnou dávkou ironie komentoval věci okázalé a se stoickým klidem a vlídností hodnotil rozporné stránky života. Svět kolem sebe i sebe samotného vnímal a posuzoval očima živého realismu. Život bral takový, jaký byl, a nezakrýval ani své chyby.

Byl poctivý, skromný, nesmírně moudrý a všestranně vzdělaný - opravdový člověk.

/Koudelka: /

Prof. V i l é m P e c h, synovec Elišky Krásnohorské, byl další velmi rázovitou, charakteristickou, vynikající osobností. Dovedl zaujmout třídu naráz několika zcela

odlišnými projevy a kvalitami - nesmírně rozsáhlými vědomostmi literárními, jazykovými, mistrným ovládním franštiny i češtiny.

Čapkovskou břitkostí, osobitým vtipem a humorem, doplněným uměním vniknout do "hlubin študáckovy duše", oslňoval studenty a obohacoval jejich nitro nejen širokými vědomostmi, ale i kvalitní legrací. Uměl se smát a klounovskou mimikou a gestikulací i rozesmát své posluchače, aby náhle zvažněl a zajímavě vykládal novou látku nebo přísně zkoušel uložené úkoly.

Měli jsme ho rádi a respektovali jsme jej, i když jsme ho někdy provokovali jemným šibalstvím. On však rozuměl legraci a loajlně přijímal naše varážky.

Náš vztah k prof. Pechovi byl však trochu jiný, než k Dr. Havlovi. U Havla jsme se styželi neumět, Pecha jsme se přece jen spíše báli.

Také prof. Pech patřil k vynikajícím muzikantům. Především se věnoval houslím. V pozdějších letech své profesorské praxe přeseel do Prahy na Výzkumný pedagogický ústav J. A. Komenského.

/Koudelka: /

Profesor Zdeněk Endrís byl typem podmanivého profesora, který dovedl své hodiny přírodopisu a chemie naplnit svěžím, zajímavým a dramatickým dějem, ať šlo o výklad nebo o celkem přísné zkoušení.

Byl duchaplný a vtipný. V jeho osobnosti dominovala jak estetčnost, tak i sebevědomí, energie a schopnost vzbuzovat přirozený respekt a navazovat přátelský vztah přímo študáckých kvalit, který projevoval obětavou pomocí. Teprve když jsme viděli prof. Endrise na třeboňské ochotnické scéně v hlavní roli Šrámkově Stříbrného větru, začali jsme lépe chápat jeho zvláštní zasvěcenou, trochu povznesenou, respekt vzbuzující a přitom neočekávaně výbušnou osobnost srážící jak jiskrným vtipem, tak i náhle vzplanuvším hněvem.

S mírně zakloněnou hlavou a lehce přivřenýma očima se procházel při výkladu i při zkoušení po třídě, po chodbě gymnázia, když měl o přestávce dozor, i po cestíčkách v parku. Snad svůj život z větší části brál - anebo snil ?

Byl dobrý učitel, ale ještě skvělejší herec a režisér. Kdykoliv se naskytla příležitost a kdykoliv toho bylo zapotřebí, vždy kamarádsky a obětavě a pokaždé s dobrým úspěchem nastínil program, zaranžoval a i přímo stvořil jednotlivé výstupy, včetně písní a veršů k různým studentským akcím. Tehdy už nebyl panem profesorem, ale jedním z nás - dychtivým a vtipným interpretem studáckých životních problémů, vždy oslovným a omámeným, věčně živým stříbrným větrem mládí.

/Koudelka:/

Profesorka M i l a d a P e r l b e f t e r o v á

Za skly s vysokým číslem minus dioptrií, vsazených do cvikru, se skrývaly pozorné, někdy ironické, jindy rozzlobené, obvykle však chápající a veselé oči. Její živá a bystrá mimika obličejové a energická chůze o délce kroků neúměrné její malé postavě jí dodávaly osobitý svéráz.

Učila češtině a franštině. Byla precizní v přípravě na výuku, poctivě ve výkladu nové látky, přímá a spravedlivá v klasifikaci písemných prací. Za maskou vážné a přísné profesorky se skrývala směsice různých typicky žensky citově podmíněných názorů na svěřené jí žáky. To se projevovalo bleskově při ústním zkoušení jejich znalostí. Byli takoví, kterým blahovolně promínila některé chyby, ale těm, kteří si v minulosti zavinili /nebo nezavinili/ označení puncem nespolehlivosti, uměla ironií a kousavým sarkasmem znepříjemnit mnohou obvíli jejich aktivního vystupování. Dovedla zdůraznit a zveličit chabá místa jejich vědomostí, avšak v zásadě byla hodná a někdy překvapila i velkou dávkou pochopení pro studácké problémy i legraci.

Jindy se však dovedla rzzlobit a zotvrdit se pro celkem nevinný projev pitomé klukovské nekózně /viz příspěvek Z. Koudelky "Společenská epidemie"/.

/Koudelka:/

Prof. Dr. J o s e f P a n o c h a

Možno považovat za trpkou ironii osudů, že mu byla studáckým nemilosrdným humorem přisouzena přezdívka "Paznochť". To ostře kontrastovalo s jeho celkovým vzezřením: Pěstoval si

pečlivě nehty, snad je i lčtil..

Ač starosvětsky přioděn v hodinách vyučování listráčkem a proužkovanými kalhotami, byl pokaždé navoněn a přizdoben kapesníčkem v kapsičce kabátu. Perfektně nažehlený a navoněný kapesník byl jeho jakýmsi heraldickým známkem. Při každém čištění nosu atraktivně rozběloval vždy nový kapesník a oběd smíření byl slavnostní, blučný, vznešený.

Černé obroučky brýlí zdůrazňovaly oválnost obličeje, obretničeného na jeho horním okraji brilantinou pečlivě napomádovanými a pěšinkou ve dvou přímých špalírech rozdělenými vlasy.

Jeho vážná chůze byla realizována dlouhými kroky a byla provázena rozmáchlým pohybem horních okončetin, z nichž ta pravá /dextra/ třímala notes se známkami.

"Sedněte si, píšu 4 !" pronášel s poněkud noseovým přízvukem v případě, kdy student příliš neuspěl v pokusech uplatnit své znalosti. "Tak je vono", problašoval Dr. Panocha pochvalně, když psal pěknou známku.

Připadal nám trochu jako šlechtic, trochu jako lokaj - vznešený, přísný a neoblomný. Jeho názory hlášané při hodinách dějepisu a filozofie byly neotřesitelné a konečné, neboť se opíraly údajně o jedinou autoritu, kterou uznával - o profesora Pekaře a o hluboký, vřelý katolicismus. Když prof. Pekař zemřel, projevoval pan profesor účast nad jeho úmrtím tím, že nosil kapesník černě olemovaný.

Kromě toho vyznával prof. Panocha krásu lovu zvíře a hluboké intelektuální zážitky při bře marišše čili "mišunku", jak se o této bře často svým originálním vtípem vyjadřoval.

Byl starý mládenec a zůstal jím až do konce života. Ve svých posledních letech se opakovaně ^{u nbo} léčil pro těžkou srdcovní nemoc v léčebně v Poděbradech a projevoval mi dojemnou a prostou přičynlost. Léta překryla jeho bývalou nelibost vůči mně, šoku, provinivšímu se náhodně tím, že kdysi s citem přednesl přehnaně bojovnou řeč o M. Janu Husovi.

Prof. Dr. J a r o s l a v S i n o r s k ý /Dvořák:/

Vyučoval matematice, fyzice a v nižších třídách též zpěvu. Jmenoval se prof. Dr. Jaroslav Sinorský, avšak skoro všichni studenti od primánů až po oktávány ho jinak nejme-

novali než Huygens - " H a j c h e n s ". Jak to ? Slavný fyzik Huygens byl totiž jeho oblíbencem. V hodinách fyziky vždy zdůrazňoval jeho genialitu a světový věhlas, což pochopitelně vedlo zcela logicky k tomu, že studenti mu toto jméno přiřkli jako přezdívku. Samozřejmě že věděl, jak je nazýván, avšak nijak jej to nezlobilo ani se necítil uražen, nýbrž naopak se zdálo, že je touto přezdívkou docela polichocen. Jednou to dokonce vyjádřil slovy: "Jsem rád, že mi studenti dali jméno tak slavného fyzika."

Byl to profesor přísný, nekompromisní, který řekl bych až tvrdě vymáhal požadované znalosti, bez ohledu na to, zda žák má k matematice nadání větší či menší. Na druhé straně však dovedl ocenit píli, i když mu bylo známo, že student/ka/ zvláštní nadání pro matematiku nemá. V sekundě nechal v pololetí půl třídy propadnout ze zpěvu! Zkrátka, postrach gymnázia.

Měl výbornou vyučovací metodu, kterou si sám vytvořil. Studenti si na jeho výuku nemuseli kupovat učebnice. Nepožadoval to. Chtěl, aby si každý zapisoval do školního sešitu vše, co napsal na tabuli, a poctivě vypracoval domácí cvičení. Veškerá příprava i opakování pololetní či celoroční se dělo pomocí zápisů ve školním sešitě. Při výkladu nové látky dovedl velmi zajímavě přednášet, často přitom kladl otázky žákům a tím docílil, že se hodně naučili již při hodině ve škole. Není bez zajímavosti, že jeho metoda byla později po jeho přeložení do Prahy přijata ministerstvem a ještě dnes se na školách vyučuje matematika podle jeho metodiky.

Při své pověstné přísnosti projevoval úzkostlivou spravedlnost při klasifikaci. Např. když žák v matematické kompozici ze tří příkladů vypočetl jeden a půl, dostal známku 2- . Tehdy byly jen čtyři známky. Nebo když konečný výsledek příkladu nevyšel, přesně stanovil, kde se stala chyba a jakého kalibru byla, a podle toho příklad ohodnotil.

Tvářil se vždy značně upjatě, málokdy se zasmál a i ten smích byl jaksi ztrnulý. Stejně kamenně se tvářil, ať dával žákovi jedničku nebo nedostatečnou. Dokonce i pohyby měl poněkud strojeové a při pohledu na jeho chůzi se mi neodbytně vybavoval robot z Čapkova RUR. Tím víc každého překvapí, že tento vědecký typ v době studií pěstoval lehkou atletiku a dle svědectví prof. Pešuly, který s ním studoval , vynikal zvláště ve skoku

vysokém ! Bylo k neuvěření, že doma opatroval své malé děti, prováděl kuchyňské práce a vozil děti v kočárku na procházku. Dokonce se s tím nijak netajil, naopak jednou prý se pochlubil: "Často oběd uvařím a nejedny šatečky jsem dceři ušil."

Projevoval též veřejně osvětovou činnost. Byl jsem na jeho přednášce, kde velmi poutavě a názorně přednášel o vesmíru kolem nás. Byl též výborným hudebníkem. Hrál v třeboňské filharmonii na housle a později byl jejím dirigentem. A opravdu dobrým dirigentem. Pod jeho vedením jsme bráli např. Griegův klavírní koncert nebo celé první dějství Smetanovy Prodané nevěsty společně se zpěváckým spolkem "Pěslav". Též si přivydělával soukromým vyučováním hře na klavír, což někteří prozíraví rodiče zneužívali a dávali své syny či dcery k němu na učení jen proto, že doufali, že to jejich ratolest uchrání před propadnutím z matematiky.

Nakonec jednu historku. Hrál jsem v třeboňské filharmonii druhé housle. Při generální zkoušce na Prodanou nevěstu v třeboňském divadle mi dirigent Hajchens přidělil triangl a řekl, že při polce budu na něj brát podle teček, které mi sám zapsal do partu pro druhé housle. Pověsil jsem si triangl na pult, a když první dějství Prodané dospělo až k závěrečné polce, odložil jsem housle pod svou židli a začal jsem tukat na triangl. Avšak nebylo to téměř vůbec slyšet. Hajchens odklepal a chtěl, abych do toho tloukl víc. Zkoušel jsem to, ale ono to stále nějak neznělo. Zkoušeli jsme do toho tlouct různými tyčkami, dokonce jeden hudebník vytrhl z podlahy jeviště velký břebík, ale ani tím břebíkem to nechtělo znít. Nakonec přišel timpanista, pověsil triangl trochu jinak a pak to najednou krásně znělo, až se do toho tlouklo čímkoliv. Za několik dní při hodině fyziky jsme v akustice probírali chvění kovových tyčí. Hajchens mluvil o uzlech a kmitnách a o tom, že má-li se tyč řádně chvět, nesmí být zavěšena v kmitně, přičemž se obrátil na mne s úsměvem a se vztyčeným ukazovákem řekl: "Vidíte, Dvořáku, že je to tak."

/Dvořák: /

Prof. H u g o M a l ý

S výjimkou sekundy a oktávy byl naším zeměpiscem a dějepiscem prof. Hugo Malý. Žádný student ho však jinak nejmenoval

než Švejka. Jak k té přezdívce přišel, není nám známo. Musela vzniknout někdy dávno, když jsme ještě na gymnáziu nebyli. Kdysi za mladších let prý býval velkým postrachem studentů, ale za naší éry byl již mírný a celkem snášenlivý, takže připomínal baterii spíš vybitou.

Při výkladu nové látky obvykle předeslal: "Dávejte pozor, v knize to není, ať se mi pak při zkoušení nikdo nevymlouvá." A pak z otevřené učebnice četl novou látku doslovně větu za větou, takže někteří vtipálkové mu dokonce potíchu dle knihy předříkali slova, spoléhající na to, že měl slabší sluch a že je uslyší jen třída a nikoliv katedra.

Tato idylická pohoda se však neočekávaně a překvapivě změnila, když se probíral místopis Francie, místopis USA či horopis Švýcarska. Tu Švejk jakoby zázrakem náhle ožil, vykládal takové věci, které skutečně v učebnici nebyly a zacházel do nejmenších podrobností jako např. jak se má správně francouzsky vyslovovat Besançon, nebo že se musí říkat "Šikágo" a nikoliv "Sikégo". Pro nic netušící žáky to byla katastrofa, neboť příští hodinu při zkoušení uspořádal Švejk strašlivý letecký den, spouštěl hrůzu, křákal celou třídu, že nikdo nedává pozor při jeho výkladu /to tedy uhořel/ a ubožáci vyvolaní studenti byli nemilosrdně koseni jak Spartané u Thermopyl. Nejhorší to bylo, když byl na pořadu horopis Švýcarska. Tu Švejk přinesl z kabinetu velkou plastickou mapu Švýcarska, ve které se kromě něho nikdo nevyznal. Totiž kdo se chtěl v této mapě aspoň trochu orientovat, musel odstoupit aspoň na tři metry a poblížet na ty plastické útvary zdálky, ale pak zas nemohl přečíst nápisy pohoří, hor, řek a jezer, které na té mapě byly napsány velmi malými písmeny. Před touto mapou Švejk učil i ty nejslavnější zeměpisce z řad nejpilnějších žáků. Horopis Švýcarska se přednášel několik vyučovacích hodin a byl vůbec vyvrcholem zeměpisné sezóny. Tento vrchol zeměpisu se zvláště vydařil jednoho roku, kdy při výkladu o horstvech Švýcarska vstoupil do hodiny zeměpisu zemský školní inspektor. Švejk měl ve třídě rozvěšeny tři mapy Švýcarska, tu hlavní, plastickou, na tabuli a další dvě na zvláštních stojanech. Vykládal brilantně o s pobývalým elénem o horách Švýcarska, pobíhal s ukazovátkem v ruce od jedné mapy ke druhé a předvedl takové "show", že inspektor musel jistě žasnout a zařadit

jej při hodnocení na první příčku i před obávaného matykáře Hajchense.

Při zkoušení vyvolával žáka k tabuli a jeho výkon hodnotil dvěma způsoby: buď neřekl nic a žák poslal do lavice, když to bylo na jedničku a nebo, když žák zedrbával, pletl se nebo říkal voloviny, hodnotil jeho vystoupení slovy: "Je to bídné." To "í" ve slově "bídné" říkal tak temně asi jako Němec řekne "ü" nebo Francouz čte "u". A protože na jedničku uměl jen málokdo, zněl výrok "Je to bídné" při zkoušení velmi často. Švejk měl jednu obvůlihodnou vlastnost, že při zkoušení nezůstal za katedrou, avšak odcházel do poslední lavice za žáky. Patrně původně to sloužilo k tomu, aby měl lepší dohled jak na zkoušeného žáka u tabule, tak i na ostatní žáky, kteří s kantorem v zádech se nikdy necítí dobře. Avšak za naší éry tento přežitek z dob Švejkova kantorského mládí dostal zcela jiný a pro nás velmi výhodný charakter. Švejk totiž často v té zadní lavici při zkoušení buď si dělal poznámky ve svém notesu a nebo si podepřel hlavu rukama a spal. V obou případech vůbec neposlouchal, co říká zkoušený žák u tabule. Každý hned vidí, jaká to byla výhoda. Žák mohl říkat různé nesmysly, jen když stále něco mluvil bez přerušování. Jakmile se odmlčel, vzbudil pozornost Švejka a bylo zle.

Já sám jsem jednou při zeměpise zaznamenal tímto způsobem úspěch. Byl jsem vyvolán na železniční síť ČSR a byl jsem v tísní, neboť jsem se stačil o přestávce před zeměpisem naučit jen část statí nám uložené. Když jsem začal mluvit, pozoroval jsem nenápadně Švejka, který v zadní lavici věnoval pozornost svému notesu. Mluvil jsem jistě, věty pokud možno natahoval, opakuoval jsem některé slova a vyšlo mi to. Právě když jsem skončil s tím kouskem látky, co jsem uměl, Švejk sklopil notes a začal dávat pozor, co říkám. A já jsem začal říkat znovu to, co jsem už jednou vykládal. Když jsem to odříkal podruhé, byl se mnou Švejk spokojen a napsal mi jedničku.

Máje dopadla Jarka Bobáčová, která nad námi všemi vynikala svou pílí a neobyčejnou pamětí. Když začala u tabule přesně a plynule odříkávat brilantně naučenou látku, Švejk v zadní lavici krásně usnul. Lekce byla dost dlouhá i obtížná, ale Jarka to uměla na jedničku s vykřičníkem. Když konečně skončila, nastalo

tiho a to Švejka vzbudilo. Rozblédl se po třídě, spatřil u tabule Jarku, které mlčela, tři vteřiny na ni bleděl a pak pravil: "Je to býdné". Inu všechno na světě má své výhody a nevýhody.

/Koudelka:/

Prof. František Xaver Běhm

Prof. Běhm patřil k těm kantorům, které jsme od počátku svých gymnaziálních let bedlivě pozorovali, abychom poznali jejich zvyky a obyčeje, zvláště pak jejich slabosti a mezery v přísném blídění studentů, a to za účelem najít skulinu, které by bylo možno využít k lograci taškařině, přirozeným to vlastnostem duše študákovy doplňovaným snahou osídit učební osnovy.

Prof. Běhm byl celkem jednoduchý případ. Trochu kantor, trochu umělec, trochu božém a vcelku dobrý člověk. Vyučoval matematice v prvním ročníku gymnázia, nepovinnému zpěvu, hlavně pak kreslení. V něm nás vedl i k ročníkům poněkud vyšším.

Od starších studentů jsme už znali některé jeho slovní obraty: "Kapinku přidejte tam, kapinku uberte tady ...", které mu získaly přizvisko Kapina. Ročník po ročníku pak od něho studenti slýchali anekdoty, při nichž jim bylo srdečně se smáti. Dvě z nich nám utkvěly natrvalo v paměti:

Byly tři dcery. Jedna se jmenovala Jeli, druhá Deli, třetí Popr. Když je matka svolávala k obědu, dávala si pozor na sled jejich jmen, aby nevzbudila poboršení.

Jednou musel dcery zavolat otec, a tak se z okna ozývalo: "JELI POPR DELI, K OBĚDU!" - bouře smíchu.

Další: Tři sestry toužící po vdavkách očekávaly při slavnostním obědě, pro kterou z nich se vysloví potenciální ženich. Holky to byly pěkné, měly však jednu vadu - že všechny tři šišlaly.

Matka je proto instruovala, aby co nejméně mluvily sykavky a změkčené blásky. Oběd probíhal ke vši spokojenosti. Ženich zřekl nadšením nad pečenou krůtou, když v tom mu vyskočila na klín kočka domácí a začala se dobývat k talíři. Nejmladší nevěsta se nezdržela a vzkřikla: "Kocka, ksc!" Druhá ji okřikla: "Ale..."

psece mlc!" Třetí zajásala: "Dobze, já jsem nic nezekla a tak jsem se neplozekla." - Opět bouře smíchu.

Další legrácky Kapina pouze improvizoval, někdy s dobrým, jindy s nepatrným úspěchem.

Kapina ráčkoval, a to i když zpíval v kulturních pořadech nebo když vyučoval nepovinnému zpěvu. **Vzpomínám si, jak ...** při jedné příležitosti nacvičoval se svými svěřenci zhudebněné básně našich předních básníků, např. "Báječně krásný to přec byl sen, vše že se zemi koří. ..." Nebo z Čelakovského "Šaty v půl ná zelené, v půl kašněm černé" a ze svatojánských brrroučků svítí pásek na kloboučku. ..."

Vystupoval také na různých společenských večírcích. Jedna píseň, kterou zpíval v Národním domě na Nových Hradech, zůstala mi živě v paměti. "Když do diskrrrétních cukrrrarenských stěn k nám vloudil se den, čaj v koflíku vřel ... klavírrr vyprrrévěl své zkezkzy!"

V kreslení jsem nikdy nevynikal. Společně s Frantou D. jsem byl prohlášen za prrrase s prrrasečím prrracičkama, protože dříve, než jsem nakreslil na kladívkovou čtvrtku, začmudlal jsem ji prsty. S ohledem na dobrý prospěch z matematiky děval mi Kapina jen dvojky. Ale stejně, ač hodiny kreslení byly odpočinkovým časem, byly naplněny v důsledku grafických neschopností a nepochopitelné začmudlanosti prstů napětím a obavami.

Jednou se však situace zázračně změnila. Přes velikonoční svátky dostali všichni studenti za domácí úkol vytvořit nějakou malbu či kresbu se symbolickým významem. Byly to né nájborčí i velikonoční prázdniny. Sto různých náčrtů nevedlo k žádnému efektu. Nakonec jsem úplně zblblnul a namaloval cosi, co mělo znázorňovat "Život". Na černém pozadí vystiženém tušovým podkladem světlý bod znázorňoval začátek života. Z tohoto bodu se vlnovitě rozbíhaly paprsky světlých barev od jasné žluté přes slabě oranžovou až do syté červené a tvořily rozšiřující se pruby s oblými vlnovitými obrysy, které na předpokládaném vrcholu života nabývaly značné šíře a výraznosti.

Potom se začaly vlněné pruby opět sbíhat a zároveň přecházely v temné odstíny, až na konci života se rozplynuly v černém podkladu. Celek vypadal jako zvláštní škaredě zbarvená šifoněra s úzkým počátkem a neurčitě se zužujícím koncem, uprostřed bohatá a obavně červená.

S chvějícím se srdcem a sevřeným konečnickem odevzdal jsem svůj domácí výkres Kapinovi. Chvilí se zdálo, že ohavná malba vyrazila Kapinovi dech. "Co to má být?" zeptal se. - "Život", odpověděl jsem tiše. Kapina zajásal nadšením. "To je krásné!" zvolal. Vzal štětec, postavil výkres "na stěnu", takže šířka získala svislou polohu a přičinil na malbu několik obloučků.

Nevinný žáček zíral s úděsem a údivem na to, že z jeho domácí mazanice se vyloupil ženský akt. Podpis a název musel vygumovat a přepsat na dolní ušší okraj čtvrtky. I bylo tam pak napsáno: "Zdeněk Koudelka, III. tř. čs. státního reálného gymnasia v Třeboni: ŽIVOT".

Výkres byl vystaven na chodbě. První zareagoval třídní prof. Pudil: "Koudelko, začínáte nějak brzy!" Druhý zareagoval otec Jan Koudelka - beze slov a velmi jasně: několika pohledy.

Daleko jasněji na profesora Kapinu vzpomíná Honza Hnízdil, bobem nadaný kreslíř, malíř a ilustrátor. Ten došel v hodinách kreslení seberealizace. Byl skutečně mimořádně dobrý malíř. Rozuměl barvám, tvarům, stínům, perspektivě atd. a jeho ruce bítě a perfektně vytvářely různé zákoutí, zátiší, obrazce květín, ovoce apod.. Jeho výkresy byly vystavovány řadu let na chodbách gymnasia. Byl povýšen Kapinou na jeho asistenta a pověřen dohledem nad mazanicemi svých spolužáků. V této své funkci Jenda všem ochotně pomáhal. Kolegiálně jejich "práce" opravoval, doplňoval, vylepšoval.

Někteří z nás mají doma schované Kapinovy obrazy jako památku. Stalo se totiž tradicí, že rodiče studentů projeví zájem o koupi některého Kapinova obrazu, když se přišli ptát, jak jejich děcko prospívá z matematiky /na nižším stupni/. Zároveň jim prodával své nejhorší obrazy a nechával si ty, které pokládal za zdařilé, které se jemu samotnému líbily. Odděloval tak přísně svou snahu o uměleckou seberealizaci od obchodní stránky svého malířství.

Byl jakoby posedlý vášní k barvám a tvarům, a zjistil-li, že má někdo nadání /jako to bylo v případě Honzy Hnízdila/, zahrnul jej neslýchanou, nadšenou přízní. Nemhu posoudit, byl-li skutečným umělcem - malířem a zpěvákem.

Dnes, s odstupem času, jsme toho názoru, že byl hodný člověk, a nebyl-li umělcem v pravém slova smyslu, že určitě byl skutečným umělcem v prožívání lidského života.

Málo lidí zarmoutil, ale mnoho jich rozveselil a pobavil tou zvláštní kapinovskou veselostí a božstí.

Obdobné vzpomínky jako já na výtvarnou "uměleckou" činnost pod vedením Kapinovým má též Alex Korbů. Na obraze, který ve škole maloval, se mu rozpily barvy. Kapinu tento výtvar nadchl, že jej nakonec i poslal na výstavu Žákovských prací do Barcelony.

/Novák:/

Profesor L e o B o c k s c h n e i d e r působil na třeboňském gymnáziu jen jediný rok a právě v něm nás vyučoval /v sekundě/ zeměpisu a chlapce i tělocviku. Byl štíhlý a nižší postavy, tělo atletického, a protože byl na prsou a zčásti i na zádech porostlý hustou srstí, připomínal ve cvičebním úboru do jisté míry naše dávno antropoidní předky.

Ve svém jednání byl značně náladový a prehlivý. Jistě si mnozí z nás pamatují, jak jednou na úžiny Dardanelly, Bospor a moře Marmarské dostali téměř všichni studenti naší třídy "kouli". Já si vzpomínám, jak jsem při probírání Habeše "vylétěl" od mapy na jediné slovo: Místo názvu jezera Čana /nebo též Tóna/ jsem po latinsky řekl "Kóna" - a už jsem letěl.

Počínání prof. L. Bockschneidera ve výuce bylo vřecholně nepedagogické, ale na druhé straně je třeba přiznat, že nás hodně naučil. Vypikající byly např. námi vypracované přehledy jednotlivých zemí /např. Afriky/, kde jsme ke každé zemi zapisovali do "chlívečků" místopis, počasí, rostlinstvo a živočišstvo, zemědělství, průmysl atd..

Tak jsme měli na jediné "plachtě" v přehledu zachyceno vše podstatné o celém kontinentu.

Vzhledem k tomu, že prof. Bockschneider působil na gymnáziu jen velmi krátce, lze stěží zodpovědně hovořit o jeho nedostacích či přednostech. Z jeho různých postojů a jednání lze usuzovat, že přes svou umělenost a prehlivost byl zásadový a nekompromisní.

/Novák/:

Rovněž jediný rok, ale o 4 roky později, kdy jsme chodili do sexty, působil na ústavě profesor S t a n i s l a v O b d r ž á l e k .

Učil nás matematické, ale nijak výrazněji se za ten rok do našich myslí nezapsal. Byl rozumný, nevybočoval na tu ani na onu stranu a měl přiměřené požadavky. O tom, že byl estét, svědčí především jeho talent hudební. S prof. Obdržálkem jsem se sešel v polovině šedesátých let, kdy se hlásil na pedagogickou fakultu University Karlovy v Brandýse n. L. - na konkurs pro obor matematika.

Hlásil jsem se k němu jako jeho bývalý žák a žasl jsem, jakou měl paměť. Živě se pamatoval na řadu studentů z našeho i z jiných ročníků, ve kterých tehdy učil. Přesně také věděl, že vystupoval s kvartetem Václavem Jiráčkem, pozdějším dirigentem symfonického orchestru, na jedné z ústavních oslav. Uvedl přesné datum této oslavy a vyjmenoval všechny hudební skladby, které byly tehdy předneseny.

Místo na pedagogické fakultě UK nepřijal, protože mu fakulta nemohla zajistit byt.

/Novák/

V téže roce /1934/, kdy na gymnásium přišel prof. Obdržálek, nastoupila tam i profesorka M a r i e M a l á . Zdržela se zde tři roky, avšak nás učila jen franštině v septimě. Nosila bládkce učesané vlasy a byla vždy obléčena střídavě, ale vkusně. Byla velmi oblíbená, dobrosrdečná a taktní a tak jemná, že jsme si ani nedovolili chovat se k ní drsně nebo ji zlobit. Pro její srdečnost a jemnost jsme jí byli nakloněni a přáli jsme jí to nejlepeší.

Poměrně chudé vzpomínky máme na dva deskriptiváře - prof. J o s e f a S v o b o d u a prof. Z d e ň k u Ž ě ř a d s k o u . Ani jeden z nich nás pro deskriptivu nenadchl, takže tento předmět zůstal pro většinou z nás "špenělskou vesnicí". Přesto rádi na ně vzpomínáme, zvláště na prof. Žďarskou, která byla nejen společenská, ale i "šunná" a měla smysl pro studentský humor a legraci.

Ž á c i

Koudełka:

Z a b u č a l y b o r y

Onehdy jsem potkal u našeho paneláku malinkou neznámou holčičku, drandící si to po chodníku na dětském minikolečku. Sám jsem si také vyváděl své kolo. Malinká se na mne přátelsky zasmála a radostně zvolala: "Dědoušku, já mám pěkný kolo!" Snad uviděla zblesk smutného překvapení v mé tváři a hned mne utěšovala: "Ale ty máš taky pěkný kolo!" — "Jenže, děvenko, to tvé je daleko bezčí, protože je ještě malinké!"

Zabučaly bory: Tak už jsem nejen konkrétní děda konkrétních vnuků, ale "dědoušek" v obecném slova smyslu! Kam jste se poděly, moje, naše mladé časy? Kluci a děvčata, studáci, naše třídního kolektivu, co se to děje? Co to, že mne tak často přepadnou myšlenky na konec života a že mám trému z té poslední, největší a nejzávažnější zkoušky? Vidím tvé škvířivě přimhouřené oči, Jožíku, a radostnou ironii ve tvé tváři, se kterou bys mi asi řekl: "O tohle neměj, Zdenku, vůbec starost! Tuhle zkoušku složil zatím - a s bezvadným prospěchem - každý, ať to byl génius nebo blbec."

Nepotěšil jsi mne, Jožíku!

Jaká škoda, že nevěřím v posmrtný život! Jak bych se těšil do nebe! Vždyť bych v něm kromě mnohých svých vděčných pacientů našel určitě i naši třídu, kompletní a mladou, takovou, jaká byla více než před čtyřiceti lety.

F U E R A M U S Q U O N D A M ...

/Z. Koudełka/

Z velikého počtu primánů, zvýšeného v průběhu let dalšími dodatečně k nám přistoupivšími spolužáky, zbylo posléze jen 15 oktávánů, abecedně seřazených takto: Benhart, Bobáčová, Divoký, Dvořák, Dvořáková, Hnízdil, Kačerovský, Komárek, Korb, Koudełka, Markus, Martínková, Novák, Pačourková, Srdínková. Seděli jsme ve třech řadách lavic; první řada u oken měla obsazené tři lavice, v prostřední sedělo ve třech lavicích

pět děvčat, ve třetí řadě zaujímali své místo celkem čtyři studenti. Situačně to vypadalo takto:

Koučelka Dvořák	Bobáčové Srdínkové	Markus Divoký
Kačerovský Novák	Dvořákové Pačourková	Korb Konárek
Benhart Hnízdil	Martínková	

Dlužno dodat, že při uvolněném režimu během Kartákových či Píalových hodin se měnilo obsazení lavic podle momentálních společenských potřeb.

Před lavicemi stupínek s katedrou, na ní křída, ukazovátko, třídní kniha se jmény žáků a zasedací pořádkem. Otevřeš tuto knihu a vyvolávejmeš podle abecedy jednoho študáka za druhým:

J e r o s l a v B e n h a r t /Koučelka/

Tvrďý muž břitkého úsudku i projevu. Vsestranný znalec lidí celého Třeboňska a trebný interpret jejich osudů. Do Třeboně dojížděl denně vlakem od Veselí z obce Lučnice a voššel do třídy osobitý, drsný humor, přeháňaný typickými zkratkovými formulacemi a pramenící z bystrých benharto-freudovských postřehů. Hrdě nosil svou blávu s dozadu nakloněným čelem a vysunutou bradou. Ctitel zlatistého moku, tanco a bujarého zpěvu. Houževnatý, chytrý študák. Říkali jsme mu "Běča". Nevědilo, že měl přízvisko stejné jako profesor Bedřich Karták - neboť, užito ve větách oznamovacích, významově se podstatně odlišovalo svým slovesným přísudkem.

J e r o s l a v a B o b á č o v á /Koučelka/

Šumná dívčina z Lounice u/Lučnicí. Vynikala pílí, pečlivostí, zpěvem, přednášením. S oblibou se účastnila třídních radovánek a její bujarý smích akcentoval směsici projevů kolektivní veselosti. Občas musela přibrzdit upřílišněný zájem některého ze spolužáků o její dívčí kouzlo a typické zvolání: "Jáíí prýýč!" znamenalo "Sunt certi denique fines!" Reprezentovala třídu při gratulacích, podávala profesorům kytice - sama se podobajíc rozvité růži. Bývala úspěšnou zprostředkovatelkou mezi provinivšími se spolužáky a spravedlivým hněvem vzpla-

nuvšími pedagogy, obystajícími se zapšatřdo třídnice a předat je k exemplárnímu potrestání. Neměla přezdívkou. Od primy do oktávy byla vždycky jen Jaruškou, Jarkou, Jarčou Boháčů.

František Divoký /Koudelka/

"Divoch" nebo prostě Franta Divokejch" - čas od času nezůstal nic dlužen svému jménu a přízvisku, zvláště když se ocitl ve vyšších sférách a v moci démona, číhajícího na své občeti v lahvičích a pивních trubkách. To se pak pobledný, urostlý blonděček s pečlivě udržovanou pěšinkou v ulízaných vlasech, slušivě oblečený a upravený, změnil v enfant terrible, řádící jako ničivý uragán. V údobích klidu byl veselý, spíše tichý, milý hoch. Odhodlaně, odevzdaně, s typickým úsměskem pěkně formovaných úst, překonával se střídavým úspěchem překážky, reprezentované učebními osnovami a jejich profesorskými blasateli.

František Dvořák, /Koudelka/

z jakýchsi matričních - mnoh neznámých - důvodů byl doma vždy nazýván Vénou a rovněž ve škole byl pro každého vždy Vénou, Vencou, Vaškem. Jako student a spolužák byl nenápadný, mimořádně skromný a do sebe uzavřený chlapec, přitom však vynikající širokou paletou skvělých vlastností a schopností: byl chytrý, všestranně nadaný a bouževnatý, výborný hudebník, šachista a univerzální sportovec.

Naprosto spolehlivě den co den zásoboval /spolu se Zdenkem a Vlastou/ třídu pečlivě a přesně vypracovanými domácími úkoly a dbal, aby byl s nimi ve škole vždy včas, aby všichni měli možnost v klidu je opsat. V průběhu osmi gymnaziálních let se protáhl z útlého, drobného bošika ve štíblého čabouna a anuloval tak svou prepůvodní přezdívkou "Precek". Ač tichý a rezervovaný, dovedl často nečekaně ohromit třídu typickým bujarým smíchem či rozverným vtipem. Jeho óda "Hole, hochu ...", kterou kdysi složil při latině za pomoci spolusedícího Zdenka, se stala rázem bestsellerem klukovské části třídy.

V zásadě - prost jakéhokoliv nápadného projevu - zřídka a jen málokdy dal příležitost vyniknout do bloubky svého bohatého citového a nezorového života.

Vlasta Dvořáková /Koudelka/

Byla nazývána Vlastičkou, a ta zdrobnělina vyjadřovala

kollektivní něné zhodnocení její osobnosti i všeobecnou oblibu. Vlídná, skromná dívka, ryzí, nesobecké povahy. Pilná, svědomitá, spolehlivá studentka - obětavě pomáhala každému, kdykoliv to potřeboval. Přišla do naší třídy až v kvartě a přinesla si ze svého domova prostý, jímavý půvab Českomoravské vysočiny. Měli jsme k ní přirozený respekt. Byla-li Vlastička smutná, krotili jsme se v povykování, ale když se rozesmála, vtiskla našemu hluchému sněhu pečť čistého veselí. Ač se nikdy neprosazovala, byla jakousi samozřejmou autoritou, měřítkem čestnosti a slušnosti.

J a n H n í z d í l

/Koudelka/

Honza, Honzík Honzidilů, Jenda, Štopík /kdysi se stal podezřelým ze sympatií k dívčině jména Stopková/. Ramenatý, urostlý hoch z Českých Velenic, mírný, usměvavý, slušný. Měl zvláštní způsob řeči - a to nejen při zkoušení: zvolna, jakoby váhavě hovořil, hledaje správné výrazy. Občas tím napínal trpělivost profesorských examinátorů a později se stal pak obětí jejich ironických poznámek nebo nespravedlivé agresivity /„Vagabunde!“ vykřikl profesor Sedlecký a tvrdě zpoblavkoval malého primánka Honzíka ze to, že se při svých váhavých odpovědích navíc rozpočítě usmíval: „Kmotr Honzidil“, zavtipkoval nad notesem prof. Panocha, „tasící“ Honzíka z dějepisu/. Byl sportovec, zanícený Sokol. Oslušoval perfektním cvičením na nářadí, výborně lyžoval a plaval. Nedostižný byl však v úpravě písma a v kreslení. Představivost, schopnost vnímat tvary a barvy a viděné zobrazit, učinila z něj nejlepššího kreslíře gymnasia. Snad jediný z nás rozuměl deskriptivě. Váhavý v projevu - byl bystrý v postřezích a úsudku. Věrně se zúčastnil všeho našeho počínání, vděčně se smál každé legraci. Charakterní, upřímný kamarád Honza.

J a n K a č e r o v s k ý

/Koudelka/

Honza Kačer /Na rozdíl od Honzy Honzidilů, jehož křestní jméno, užité bez příjmení, označovalo pouze Honzidila/. Vytáhlý mládenec z Lomnice n/Lužnicí chodil denně od veselského vlaku a svou trochu kolébavou chůzí a lehce dopředu nataženým krkem sledoval počínání studentského přespolního potěru. Miloval legraci, živě se účastnil všech našich slotů - ušel včas,

rozhodně a energicky jednat v momentech brozících malérem. Byl nedostižný v navozování prokérních situací, zvláště pro vedle nebo sedícího Jardu Nováka. Při zkouškách a písemkách pohotově a úspěšně uplatňoval to, čemu se naučil i co mu bylo in ultimis předáno formou napovědění nebo tabáků. A stejně dovedně manipuloval s tabáky ve prospěch svých bližních. Jako občasný svědek alkoholických epizod prof. Kartáka často mu poskytoval ochranný doprovod z hospody domů. Ve třídním bezenkové týnu brál v obraně a dobře tam uplatňoval postřeh i neodbytnou šlešitou tvrdost.

/Koučelka/

J o s e f K o m á r e k /Jožík, Komár/

Ve třídě byl nejvyšším a patrně i nejvyspělejším. Stoik. Zdálo se, že jej nic nemůže vyvést z rovnováhy, vylekat, rozrušit. Nebylo možno si například představit Jožíka plačícího. S ironickým nadhledem posuzoval "žhavé" problémy jednotlivců i kolektivů, kladné i záporné jevy. Rezervovaný - ne však odtažitý - jako by se ostýchal projevit skrývaný cit. My ostatní jsme se též nějak styděli ukazovat mu obvyklým balasným způsobem svou kamarádkou přibyllost. Legrečním scénám se většinou jen tiše škvířivě směl - šterbinou přivřených víček, za nimiž se bezúspěšně schovávaly bystré, veselé oči. Někdy aktivně vystoupil - a to mělo vždy úroveň i úspěch. Ovládal rafinovanou, uctivou, věšnou, nezlobivou formu zlobení, jebož obsahem byly jemné, ironické forky, přesně se bodící k dané situaci: Číhající lučištník, šetřící šípy. Vystřelil-li, strefil se do černého. Z učebních osnov si Komár vybíral to, co ho bavilo i zajímalo z hlediska praktické použitelnosti. Všechno ostatní jen při zkoušení improvizoval, většinou úspěšně. Uměl všechno, co chtěl umět; především prakticky ovládal cizí jazyky a mimořádně vynikal v mnoha sportovních disciplínách. Jožík Komár bydlel v těsné blízkosti gymnasia - a tak přibýval do školy většinou pozdě.

/Koučelka/

A l e x a n d r K o r b

Třídní Herkules, velký, rozložitý, sebevědomý, osvědčený vypravěč, obratný improvizátor v legracích i ve vážných chvílích zkoušení. Učil se snadno a studoval bez problému, ačkoliv studiu pro rozsáhlou sportovní činnost jistě mnoho času

nevěnoval. Galantní minesänger třídy - prezentoval milostné zpěvy našim dívkám svým prociťtým heroickým barytonem, podbarveným nenapodobitelnou klaunovskou recesí. Všestranný sportovec, bravurní centr útoku při házené, tenista, boxer, výborný bokejista a iniciativní organizátor různých sportovních akcí. Seděl vedle Komára a podobně jako on "tajral" profesora Kartáka zásludnými dotazy i absurdními historkami. Na rozdíl od Jožíka se však již od počátku svého vystoupení smál a smál - a často pro nával smích své expozé nedokončil. Říkali jsme mu Lexa Korbů, Alex, Alexík.

Z d e n ě k K o u d e l k a /Novák/

Denně nasadil do ranního vlaku od Čes. Velenic, k němuž dojížděl z poměrně velké dálky /z Hranic/ na kole nebo se brodil blátem či závějemi sněhu. Získal přízvisko Baryk po svém roztomilém psím bastardovi, podivné bytosti s komplikovaným banobným rodokmenem. Méně často byl osloven křestním jménem, většinou byl jmenován příjmením, zbařeným zdrobněliny - "Koudela". Byl, obdobně jako jeho spolusedící Venca, všestranně nadaný, měl velmi dobrý postřeh, úsudek, logické myšlení, živou obrazotvornost, asociaci a tím i vzácnou schopnost vidět pod povrch věcí a jevů, k jejich podstatě. Navíc měl i velmi dobrou schopnost vyjedřovací. Obratně formuloval projevy ústní i písemné. Díky těmto vlastnostem si mohl dovolit učit se jen tomu, co bylo skutečně nevyhnutelné, aniž by tím ohrozil svou pověst výtečného studenta. K tomu napomohlo i to, že byl dobrým psychologem a hercem.

Své bohaté vědomosti /hlavně z matematiky/ každému rád předával a ochotně vysvětloval probíranou látku. Miloval zamklzené rašeliniště svého domova, rád zpíval, tančil valčík, polku, tango, s citem deklamoval a slavnostně řečnil. Vnitřně byl však komplikovanější, než by se na první pohled zdálo. Solidní a spolehlivý - i plný šibalských nápadů; realistický, opatrný a bojácný - mívával však také záchvaty iniciativy v riskantním podnikání; starostlivý a někdy smutný - ale nadšeně kdykoliv přivítal každou příležitost k ligraci a s gusem produkoval kolektivní i individuální třeškariny.

Občas se pokoušel - a lze říci, že s úspěchem - mít dobré

výkony ve sportu. K jeho nejšťastnějším študeckým zážitkům patřilo asi zařazení do reprezentačního třeboňského mužstva házené, kde jednou v neděli odehrál zápas "na boku".

A n t o n í n M a r k u s

/Z. Koudelka/

Sůl a pepř, víno i ocet při bodokvasacích našeho veselí. Jak roztonilý, zajímavý to bošák! Kráčeje městem zděrazňoval jeho starobylou vznešenost důležitým přísným výrazem obličeje, vzpřímeným držením těla, důstojnou obůzí a vážnými, uctivými pozdravy napravo, nalevo. Dostihnuv takto gymnaziální budovy a své třídy, zněl se rázem v dováděvého raráška. Měl nevyčerpatelnou zásobu různých forem nezbedností od jemných legráček až do teškařin těžkého kalibru, braničících se zapsáním do třídní knihy. Někdy jen něžný a přítulný pokušitel, jindy črnsý trapič profesorů Kartáka a Fialy. Občas je - zaujat rozvíjejícím se dialogem - oslovoval jejich přízvisky "Běda a Fík" a dokonce jim i tykal. V řečnickém rozborlení mu neodolatelně přeskakoval hlas do řístulky. Uměl špulit ústa do "prasečí hubičky", kvalitně stříbel ušima. Nejvýznamnější jeho vlastností byla jeho náchylnost k záchvatům neztišitelného smíchu, vyvolávané ani ne tak legrační situací jako čistě fyzikálními vibračními podněty /zatřesením lavice nebo Toníkovými rameny, frknutím jeho blavu apod./. Zprvu se Toník několikráte zatřásl potlačovaným smíchem, zčervenel na uších a na tvářích. Zpozorněl. Někdy bylo nutno vibrační podnět opakovat /něco jako opakované nešlápnutí při startování motorky/. Posléze se dostavil dlouho trvající záchvat smíchu o stupňující se intenzitě, provázený řehváním a býkáním /risus paroxysmalis progressivus vibratione inductus/. Někdy Toník neočekávaně zvažněl nebo se výbušně rozbíňoval. To pak bylo nebezpečno pokoušet se o vibrační efekty. Byl dobrý, bystrý student, pravděpodobně se i pilně učil. Spolu se svým bratrem přezděným Žurým byl gymnaziálním přeborníkem ve stolním tenisu. Neměl zvláštní přízvisko. Jen občas mu Franta Divoch řekl: Simplíčo Markusů!

M a r i e M a r t í n k o v á

/Z. Koudelka/

Sdílela s ním studentské osudy od kvarty do oktávy. Zdržovala se na okraji našeho třídního společenství, které si ji spíše přisvojovalo, ale nezískalo si ji. Byla nějak jiná

než ostatní. Její porcelánově bělostná pleť s kontrastem tmavých vlasů, křehkost tělesných tvarů i pohybů, jakoby složených z jednotlivých graciálních poz mišenských sošky, připomínaly spíše čajovou paněku než členku krvnatého kolektivu naší třídy. Velké, výrazné oči Máni Martínků, zahloděné kamsi daleko mimo nás, vzbuzovaly dojem neúčasti a lhostejnosti. Proto zůstal nezapomenutelným ten okamžik, kdy - přednášela tenkrát Wolkerovu Baladu o očích topičových - z jejích očí prošlehl plamen vnitřního zapálení a prožitku. Neměla přezdívkou, byla nazývána jen Máňou, Máňou Martínků.

J a r o s l a v N o v á k

/Koudelka/

Kdysi pro něho jeden z "přespoláků" dojíždějících ze směru od Veselí nad Lužnicí vymyslel přezdívkou "Kašavec" pro údajnou náklonnost k dívčině jménem Kašavá. Přízvisko se mnoho neujelo. Říkali jsme mu Jarde, Jarde Nováků. Až dlouho potom, co jsme opustili gymnaziální škanný, jsem se dozvěděl, jak těžké měl Jarde studijní podmínky. Deně po návratu domů, mnohdy též o nedělích a svátcích a po celou dobu školních prázdnin vykonával nejrůznější zemědělské práce. Na učení mu zbývalo velmi málo času. Nón se se svými trampotami tenkrát nesvěřoval a ani se nechlubil tím, že stačí výkonem hospodářům trvale zaměstnaným v zemědělství. Přes svou zaneprázdněnost domácími pracemi poněkud dobře zvládl školní úkoly a navíc se snažil využít každé volné chvíle /zvláště v zimě/ ke sportování a bře ne pozoun.

Jarde nikdy moc nezlobil, ale vždy s gustem sledoval veškeré alotria - a když se něco obzvláště podařilo, zčervenal radostí a štěstím a nadšeně si moul ruce. Nikdy nezneužíval houževnaté síly svých svalů, snad se ani nikdy nepral. Byl-li napaden, bránil se tvrdým napnutím svalstva a pružným zpevněním tělesné stability. Nebádal se, nevnucoval svůj názor. Soublasil-li s názorem partnera, blasklo mu to radostně v bystrých tmavých očích. Nesoublesil-li, zvažněl a jaksi zesmutněl, mlčel ústy i očima. Byl ctitelem stoiků a spojoval klasický stoicismus s odvěkou moudrostí skromných jihočeských bojovníků za dení vezejší chléb i za pravdu.

Jarde byl z nejjihočestějších mezi námi svým zadumaným,

nenápadným pevným klidem i prostou veselou srdečností. Od naseho prvního setkání po maturitě se stal tmelem třídního kolektivu.

/Koudelka/

M a r i e P a ě o u r k o v á

Přistoupila do naší třídy až v kvartě. Také ona bylo občas zadumaná, zableděná do jakýchsi vytoužených dálek. Ušlechtilým oválem obličeje, modrýma, laskavýma očima připomínala portrét Boženy Němcové. Pečlivá, pilná, chytrá studentka, tichá, taktní, jemná dívka - aktivně, s potěchem se zúčastňovala všeho dění /volíc slušnější formu i obsah rošťáctví než bylo průměrnou normou/. Upřímně, bezprostředně prožívala radost i bolest, veselost i smutek. Ve vlaku ze Suchboly do Třeboně se uměla s námi kluky škorpit i vzájemně si pomáhat. S přirozenou ladností venkovské krasavice tančila "jako malý pánbůb" valčík a polku. Většinou oslovovala jen svým jménem /"Máňa Paďourková"/ ochotně slyšela i na mužské přízvisko Paďourek.

"Srdice, palice, podobila zajíce, měla málo mlíka, podobila psíka" — veršované říkadlo třídního poety Venci Dvořáka výstižně charakterizovalo nikoliv samotnou "Srdici", ale spíše rošťácký, blízký vztah chlapecké česti třídy k té nesnírně přátelské, dobrácky paličaté, veselé, klukovsky blučné a upřímné študačce z Českých Velenic,

M a r i e S r d í n k o v é . /Koudelka/

Naše třídní osudy, dobré i zlé, prožívala s námi věrně, trpělivě, od primy do oktávy. Zanícená sportovkyně, svalnatá a přitom pěkná, hezká dívka - snažila se na úkor ženské graciéznosti přiblížit se počínání svých kamarádů. A tak se s námi ve vlaku prala, smála se a povykovala a nerozumněla se, když někdo z nás zapomněl na povinnou rytířskou k děvčeti a ubodil silněji, než bylo únosné pro zadržení slziček bolesti. Srdice, Máňa, Manke Srdínků! Prostá a dobře jako krajíc žitného chleba. Nikdo z nás netušil, že její skromné, trpělivé snášení občasné smůly je známkou velké bouřevnatosti a životní síly.

Josef Holcěek, Krajina jihočeská, výňatek z "Naši"
/Chvály jižních Čech, Č. Budějovice 1973/

Krajina jihočeská vůbec je vážná, tichá, zádušnivá. Kráse její kromě Šumavy není okázalá, vyzývavá, nápadná. Šumava jest víla a čarodějka, její družka u nás je pouze deera pozemská. Není to krasavice pro ulici, pro trh, pro salon, pro společnost, pro dav. Neoslovuje, rázem neuchvacuje. Je to dívčina prostá, dobrého původu, sporádaných mravů a solidních zásad. Kdo ji poprvé spatřil, neupadá ve vytržení, nepadá před ní na kolena a neprosí ji probáň o štěstí, aby sněl u jejích nobou zenřiti. Ona ho nevábí ani neodpuzuje, nýbrž jakoby cudností svou udržuje v uctivé vzdálenosti. Nevyžaduje obdivu, nýbrž porozumění. U naší krasavice musíš prodlet a zdolněnět. Brzy pak jí odpustíš, že není dosti bohatě naperáděna umělými šperky a šatí se jen jako selkové děvče. Ó, příliš záhy přestaneš jí vytýkati domnělé nedostatky! V prostém kroji zeleném, blankytně květnatém noličeně vystoupí plně její tvery. Čím méně se o to snažila, tím více tě okouzila. Voní ti jako matka, i to prst libě ti páchne. Přitulíš se k ní v dávěře, v lésoce - už jsi její, už jsi její!

Jakmile jsi ji srdcem pojel, srdce od ní neodloučíš, ani kdybys byl od ní opět odtržen na sebedušší dobu a sebevětší vzdálenost. Co ti v prsa vložil něžný šepot klasných polí a vážný šelast lesů, nikdy již nebude z nich vyneto. Mysl tvá vždy bude k ní zalétati a bude se ti zdáti, že nikdy jsi neviděl sytějších barev, šťavnatější zeleni, postřejších květů na lukách, jasnějšího vzduchu, blankytnější oblohy, trpytivějších hvězd, bělejších domků, útulnějších střech a bočnějších lidí.

- o - o - o -

Josef Jelen, Jihočeské rybníky
/Pod sedni pečetení/ - Chvály
jižních Čech

Ráno jsou jako kadidelnice
V poledne jako zrcadlo
Navečer jako mísa měsíce
na kterou slza upadla

Ráno jsou plné ptačích přeletů
V poledne prostřené jako stůl
Navečer stáhnou mlžnou roletu
a mlčí jako spící úl

Ráno jsou jako bílé kapličky
V poledne nebo doklenu
Navečer zapálí všem bronzičky
Kraj klečí na těch kolenou

Václav Tůma, Výlov
/Chvály jižních Čech/

Šedý zákal mlh
nad černí oranic.

Široká bráz
plná vrásek.

Konáří roj,
obvójivé nic
s útržky
hláskového zpěvu.

...
Krajina očkovaná
hnědou nárazou
tuší
chvilí svou.

...
Pech bahna,
bláta,
čvechtění bot -
Z o t a h !

Pyche vod -
sítě ryb !

...

Vzpomínky napsané jednotlivými spoluzáky

P a t ě l i e s m i m i n k e m

/Vlasta Melicharová-Dvořáková/

Ne, nelekejte se - nebude řeč o miminku mém, za oněch našich studentských časů nebylo vidáno ani slyšáno něco takového, co dnes už je zjevem všedním.

Nastoupila jsem do gymnázia po zkoušce do kvarty a bydlela jsem v prvních letech u tety. A tady bylo to miminko - malý Zdeněček, můj bratráneček. K mým denním povinnostem patřilo m.j. to, co je dnes v osnovách ZDŠ pro dívky posledních tříd vedeno pod názvem "péče o dítě". Po návratu ze školy už na mne v před- síni čekal kočárek, v něm na vyjížďku připravený Zdeněček a pří- slušenství: kojenecká láhev se Zdeněčkovou svačinou zabalená ve flanelu, nachystané plénky apod.. Závada byla v tom, že teta ne- snášela, aby byly v kočárku věci Zdeněčka se netýkající, ob- zvláště ne učebnice. Byla přesvědčena, že by mu nebyla věnována péče stoprocentní, kdyby mě takové zbytečnosti rozptylovaly. Ovšem představa školních hodin a ustarané tváře mých rodičů na Moravě byly mementem, které nedávalo zapomenout i na povinnosti školní. Problém vyřešila spolužačka Lída Prachová. Bydlila v tom- též domě v 1. poschodí, ale u mé tety dobře zapsána nebyla. Lída byla veselá, bujará, až uličnické povahy. Často hýbela tetě žlu- čí, když se po "klandru" svezla bbitě do přízemí přímo za záda tetě a bezky nablas jí zdvořile zavolala: "Dobrý den!" A proto jsem s ní nesměla společně na kočárkové vyjížďky. Bylo maličkos- tí pro Lídu vzít s sebou knihu, většinou Cvičebnou knihu jazyka latinského, a počkat na mne za rohem. Nejčastěji jsme zamířily na břáz rybníka Světa, nejdřív se věnovaly latinským slovíčkům a překladu, občas přebalily Zdeněčka, kterého jsme obě přímo rozmazlovaly, v květnu a červnu ho nechaly pěkně rozboleného v kočárku na sluníčku, on nám po svém cosi povídal, protahoval se, kopel, smál se nablas nebo usnul a my ho vozily.

Tak bylo i za krásného teplého odpoledne. Ale byl už poma- lu čas k návratu domů. Vracely jsme se parkem, kde jsme se čes- to zastavovaly u tenisových kurtů - já vždycky jen jako divák za

plotem, živá a podnikavá Lída často vběhla dovnitř. Tak i tentokrát. Chvilí jsme obdivovaly ladné pohyby Měni, Jožíka, Alexe, ale když Lída poblíž spatřila svou starší sestru Elišku s nějakým společníkem, bleskově se se mnou rozloučila a běžela za nimi. To už Zdeněček v kočárku pofoukával a za chvíli se přímo rozeřval. Vzala jsem to bonem kolem parku, aby se utíčil /běda, kdybych s ním přijela domů a on plakal!/. Ale marná věc, řev nepřestával. "To zas potřebuje přebalit," povídám si. Zojeďu pod budovu bývalého hejtmanství - na té straně parku nebylo tak rušno - odkryji peřinku a - brázo ! Zjišťuji, že si rozbalený Zdeněček spletl Lídinu cvičebnou knihu s plínkou ! Co teď ? Nu, co vám mám povídat, podrobnosti vypnechám. Věc jsem čela jakž takž do pořádku, ale cvičebná kniha musila skončit ve skládce či kompostu vedlejšího zabrodnicství ! Doma vše proběhlo normálně, ale nemohla jsem spát, jak vyřešit problém s tou učebnicí. Lídě jsem ráno ve škole dala svou a ona ani vůbec nepoznala, že to není ta její. To spadl jeden kámen ze srdce. Horší bylo, že jsem musela vyhledat našeho předobrého třídního Pudila a obtížit svědomí lží - že jsem asi knihu ztratila. A on to vyřešil okamžitě: Přinesl mi knihu ze školní bibliotéky pauperum /mimochoodem - tuto bibliotéku tehdy spravoval Lídin otec, profesor Prach !/.

Teď si nejsem moc jista, jestli se zrovna takovoto vzpomínka do chystaného almanachu hodí, ale není to žádná "Dichtung", nýbrž čistá "Wahrheit" - nepřibásnila jsem ani čárku.

Vzpomíná J a n K o í z d í l :

Mý "přespoláci" jsme měli život na gymplu krušný, plný chvatu, opisování a starostí, jak protlouct jednotlivé dny z hodiny na hodinu. Já vím, jak jsem pečlivě mikroskopickým písmem glosoval v latinských knížkách a jak jsem pak bbitě překládal. A měl jsem to štěstí, že na mne Pudil nikdy nepřišel a nevyrazil mě. Byla to ode mne troufalá drzost, já to dnes uznávám, ale to byl tehda pud "zachování se". No a vidě k čemu mi to překládání z latiny bylo ? Co je dnes komu do toho, zda umím začátek Caesara: Gallia est omnis ^{ul}divisa in partes tres, quarum unam incolunt Belgae, alteram Aqtani, tertiam Galli, qui ipsorum linque atd. atd..

Tak to byla moje vzpomínka na Pudila a na počevd, který

jsem u něho páchal. Ať mi to "Jenda" odpustí !

Já jsem ožíval jenom v hodinách kreslení, když mi Kapina nanosil různé buserské čepice, trumpety, klarinet a starý bliněný pállitr. Jo, panečku, to bylo zátišíčko k pohledání! A to jsem mokal a za hodinu byla práce hotová. A jak mě povýšil na svého asistenta a dovolil mi "opravovat" spolužákům výkresy! To jsem byl ve svém živlu.

A vzpomínám, jak jednou, když jsme kreslili ovoce, jablka, brusky, švestky, se Kapina tázal Puchingra, kde že má ty švestky, a jak žák Puchingr drze odvětil "Prosím, já jsem je zbodl!"

Mám doma dva výkresy z priny - tu kraslici, jak jsme kreslili, a z kverty portrét jakési krásné cikónky. A tímto portrétem se chlubím ještě dnes, poněvadž to je uhlem skutečně dobře uděláno.

Tak to je moje vzpomínání na Kapinou. O tom, jak mě vykopel ze svého kabinetu, kam mě poslal pro cosi a já jsem se tam zdržel poněkud déle s upřenými očima na jakémsi aktu, který tam byl umístěn, o tom jsem se nikdy nikomu nezmínil, poněvadž jsem se styděl !

P o z n á m k a Z. Koučelky : Nám utkvěla tato příhoda v myslích takto: ... Honzík, nic zlého netušící, octnul se v kabinetě rázem před naturalisticky namalovaným ženským aktem. Zůstal před ním stát v rozpacích, údivu a oblužení.

Tak ho tam našel profesor Kapina, když se šel podívat, proč se Jenda tak dlouho nevrací. V pravém slova smyslu ho vykopal z kabinetu. To však neznamenal ztrátu Kapinovy přízně. Nesrazil ho z výšin prvního výjimečného kreslíře gymnázia.

Pět vzpomínek studenta A l e x e K o r b a

Už je to dávno, příliš dávno, než abychom si mohli vzpomenout na všechno příjemné i nepříjemné, co jsme ve škole prožívali. Přesto však nám zůstávají v paměti některé události, k nimž se vracíme a které se dnes s odstupem doby zdají být někdy nepochopitelné nebo dokonce legrační.

I student Korb si zavzpomínal; zde je pět jeho vzpomínek:
1/ Nejenom s němčinou ...

Otec se pravidelně chodil ptát do školy na můj prospěch.

Pan profesor P., který nás měl na němčinu, mi říkával: "Tomu Vašemu klukovi to nejde, ten se nikdy kloudně němčině nenaučí."

A když jsem v okupaci po dvou letech nucených prací v "rajchu" sedával při náletech společně s Němci v krytech, často se mě ptávali: "Du, Kamerad, bist du Wiener oder Linzer?" A já jim na to odpovídal: "Nein, ich bin Protektorater."

Tento příběh jen potvrzuje pravdivost starého českého přísloví, že i mistr tesař se utne.

2/ ale i s mateřštinou jsou někdy potíže

Sedět v poslední lavici a mít v blízkosti hygienické zařízení - plivátko - se ukázalo být výhodné, hlavně při hodinách češtiny. Umožňovalo mi to totiž čerpat své vědomosti při vyvolání také ze scitu nebo mltky, opřené o záda spolužáka sedícího přede mnou.

Paní profesorka P. se však nechtěla smířit s takovouto reprodukcí znalostí. Proto se vždy nenápadně přibližovala k mé lavici, aby mi zabránila ve švindlování. Ve snaze odvrátit brozíci nebezpečí jsem vždy kopl do plivátka, což bylo provázeno velkým blukem. Bylo vidět, že to pomáhalo. Paní profesorka se zastavila, otočila a kráčela zpět ke katedře. Když však se jednou po prudkém úderu plivátko převrhlo a voda vytékala pod lavicemi až ke stupínku, od svých pokusů zcela upustila. Svě pochybnosti o mých vědomostech však soustavně proníkala do výsledné známky - dostatečné. Věřte, bylo velmi těžké vysvětlit rodičům, proč jsem na tom v mateřském jazyce tak špatně.

3/ Mravnost nade vše

V kvartě mě v pololetí postihla katastrofa: Měl jsem na vysvědčení dvojku z mravů. Marné bylo vysvětlování rodičům, že to dostali všichni kluci ve třídě. Ibať první den po pololetních prázdninách navštívil otec třídního profesora P., aby si zde ověřil, jak to všechno vlastně bylo. Pan profesor mu sdělil, že dvojku z chování dostalo jen několik studentů, a to proto, že profesorovi K. říkali "kurvínokři". Došívá se však - tomu, že po dvou hodinách prvního dne vyučování, měl by profesor K. v naší třídě učit, mi nevrhl dvojku z mravů.

4/ Ztratil se nám pan profesor

Jednoho dne večer vyšel z hostince "U Šrámků" pan profesor P.

spolu s profesorem K.. Zdálo se, že profesor K. je velmi unaven a jeho návrat domů do Lomnice n/L. bude vyžadovat doprovod. Profesor P. opatřil proto kočár, kterým měl být jeho kolega do L. dovezen. Profesor P. seděl spolu s kočím na "kozlíku", prof. K. ležel v zadní části kočáru. Jaké však bylo překvapení, když přijeli do místa určení a zjistili, že vřadu sedící profesor v kočáře není. Nezbylo tedy nic jiného, než se vrátit zpět a profesora K. hledat. Podařilo se jim ho najít až nedaleko rybníka Kaňova, odkud ho pak šťastně dopravili do L..

Z toho plyne poučení, že i v neštěstí může při štěstí všechno dobře dopadnout.

5/ Vsechno končí maturitou...

Profesor K. při svých výkladech často používal přirovnání: "To já znal jednoho ...". Stalo se to i při mé maturitní zkoušce. Dostal jsem otázku: "Co víte o lidském uchu a jeho funkci?" Když jsem zodpověděl vše, co jsem o tom věděl, zeptal se mě ještě přisedící profesor E. "Co se stane, když máte děravý ušní bubínek a vstoupíte v masce do zaplňované místnosti?" Odpověděl jsem, že bych se mohl otrávit, poněvadž plyn bude vnikat děravým bubínkem a Eustachovou trubicí do dutiny ústní a odtud dále do plic. Přisedící profesor byl spokojen. Zkoušející prof. K. k tomu nenápadně dodal: "To já znal jednoho, ten měl děravý bubínek a dovedl uchem sfouknout svíčku."

Vidíte, kam až mohou proniknout návyky dobrého vojáka Švejka.

J a n K a ě r o v s k ý : Není profesor jako profesor

Na počátku školního roku, když jsme nastupovali do sekundy, jsme na našem gymnáziu přivítali dva nové profesory. Byl to profesor P., který nás měl na dějepis a profesor E., kterého jsme měli na zeměpis.

Profesor P. hned v úvodní hodině nás seznámil s některými zásadami a zvyklostmi, které bude v našem vzájemném styku vyžadovat. Byly to zásady zvláštní, jinými profesory nepraktikované, a proto pro nás dost nepochopitelné. Nemohli jsme například pochopit to, proč jeho vyučovací hodiny se mají vždy začínat společnou modlitbou, nebo proč nebude zkoušet pouze tři dny v roce

/v den svých narozenin, narozenin své maminky a v den narozenin významného historika prof. Pekaře/.

Tato různá PROČ a pak jeho odměřený a obledný přístup, jeho vystupování a jednání nám naznačovaly, že to nebudeme mít s profesorem P. lehké. Všichni jsme litovali, že nás vůbec učí.

Naproti tomu profesor B. nás přivítal s úsměvem na tváři, zeptal se nás, jak jsme ztrávili prázdniny, každého podaroval kouskem čokolády, zkrátka profesor-ideál. Staré české přísloví však říká, že první zdání někdy klame. A to se v plné míře projevilo u obou profesorů.

I když prof. P. důsledně uplatňoval své zvyklosti, na studenty byl náročný, nebyl přístupný žádné legraci, neměli jsme s ním nikdy žádné potíže, pokud se prospěchu týká.

U profesora B. to bylo právě naopak. Ten převážnou část studentů vůbec neznal. Jeho zkoušení byly úplně jarky. Dostat dvě nedostatečné v jedné bodině nebylo žádnou zvláštností. Stěsím však bylo, že po dotazu zkoušeného žáka, jak se jmenuje, si známky zaznamenával na papír, který do příští bodiny obvykle ztratil. Vyvrcholením však byl závěr roku, kdy jen tak ad hoc dal sedmi žákům reparáty ze zeměpisu. Mezi postiženými byla i dcera zástupce ředitele gymnázia, L. P.. To byla bomba, která nás všechny obromila. Na domluvu třídního profesora reagoval prof. B. před studenty tím způsobem, že kdyby prý nechal projít L. P., musel by nechat projít každého vola. A když při vyšetřování studenti tento výrok potvrdili, byl prof. B. nucen požádat o přeložení do Prahy, odkud k nám přišel.

Z toho plyne poučení, že ne každý dobrý začátek znamená také dobrý konec.

Jedna pomaturitní

/Kačerovský/

"Maturita je tak významnou životní událostí, že její úspěšné absolvování je třeba řádně oslavit", říkali si sborně studenti maturitního ročníku 1937.

Oslava ve formě pomaturitního večírku se uskutečnila dne 2. VI. 1937 v třeboňském Prátru. Z pozvaných profesorů se večírku zúčastnili také dva nerozluční přátelé, a to prof. K. a prof. P.. Abiturient Kačerovský se posadil u společného stolu mezi oba profesory. To byla chyba, jejíž následky si uvědomil až později.

Intenzivní konzumace alkoholu brzy celou společnost přivedla do nálady. Nejrozjoštěnější byli oba sousedé abiturienta K., kteří se napájeli hlavně pivem. Pivo jako močopudný nápoj má kromě hlavního účinku, působícího na zlepšení nálady a snížení stability také vedlejší účinky, podložené vědeckou zásadou: příjem = výdej, takže čím více se oba profesori nalévali, tím častěji si chodili odlebovat.

Jejich vzájemný styk a kamarádství bylo v těchto pro ně tak těžkých chvílích až dojemné. Když se šel vyvenčit prof. P., nabádal svého souseda prof. K.: "Ty, K., jdi s profesorem P., vídáš, jak vypadá, dej pozor, ať se mu tam v té tmě nic nestane." Tutéž starost projevoval i prof. P., když se šel vyvenčit prof. K.. Intervaly vyvenčování se však stále zkracovaly, takže abiturient K., místo aby se na večírku bavil, dělal oběma profesorům "strážného anděla".

A když zábava k ránu končila, byl absolvent K. unaven stejně tak, jako všichni ostatní, kteří se celou noc bujaře veselili.

R e c i t a c e

/Koučelka/

Domácí úloha ve smyslu osvojení básně a přednesení této básně před celou třídou a na známky je ve studáckém životě tím druhem činnosti, jež má osobité kouzlo, které nevypřebe ani dlouhým odstupem let.

Některé básně, a jejich recitace byly obzvlášť významné, jak už ve svém příspěvku zjistil a velmi výstižně dokumentoval Vence Dvořák. V tom smyslu se vyznamenala např. básnička o Oldřichovi a Boženě, z níž jedna část - "Slechta s boloty se žene z Postoloprta, i lovec i chrt ..." - získala značnou popularitu u všech členů třídy i u prof. Perbehterové, která tu básně tehdy uložila k memorování za domácí úkol.

Nejvýznamnější básní pro nás byla - snad proto, že jako jedna z prvních v primě byla přioděna tragickým průběhem žákovské recitace - Macharova báseň ze sbírky V záři helenského slunce, Posel. Patrně si ji dodnes pamatují všichni. Pro nás primány tehdy byla velmi těžká k pochopení i k zapamatování.

Spartanská matka se tam raduje z toho, že její syn padl v bitvě u Thermopyl, když "jako včely v úl svůj, tak spěla kopí perské v prsa jeho ..." Jediný z bojovníků, který bitvu přežil,

byl "slepým losem" určený posel, který měl podat v rodné Spartě zprávu o slavné bitvě. Tento posel si zoufal, nevěda, co si dál počne: "... Budu potácet se v světle denním, živé kořist Hódu, a zbrda všech mým údělem jen bude. A když pak zemru, nikým neoblacen stín osamělý Hódem bloudit budu, neb druží z boje už mě nepoznají, a k nim se blásit sám, stud zabrání mi."

Těsně před hodinou češtiny si celá třída nablas opakovala těžkou básně. Ve směsici primánských blasů vynikal silou a důrazností blas táborového řečníka Lády Vacka, kterýž byl též autorem změny v textu, spočívající v záměně písmene R za L ve slově vyslal /"mne Leonidas vyslal umíraje"/.

Modifikace, kterou vykřikl radostně Láda Vacek, vzbudila veselý ohles, v zápětí však zmrazila úsměv na ústech všech primánů. Každý se bál, aby se nespletl, a proto si všechny opakovali: vyslal, vyslal, vyslal - v pevném rozhodnutí za žádnou cenu se nesplést.

Hodina češtiny začala opožděně. Něco se muselo ve sborovně dlouho projednávat. Konečně se objevil třídní profesor Pudil, s vážnou kamennou tváří, a nestačil ani zapsat do třídní knihy, když do třídy vstoupil ředitel Šteffal, zvaný Šulín.

Přítomnost Šulína mě vždycky uváděla v trapné rozpaky a obavy. Velmi šilbal a et se díval kamkoliv, vždycky se mi zdálo, že círá na mne a měl jsem dojem, že něco na mne ví.

Šulín stál u katedry a díval se na třídu, v níž všechna ústa potají a potichu si opakovala: vyslal, vyslal, L, ne R. Pudil vyvolal Ládu Vacka, nejperfektnějšího deklamátora. I postavil se Láda rozkročmo na stupínek, levým ramenem dopředu, hlavu otočil a zvolal: "Ó Sparťané, já spěchám od Thermopyl, mě Leonidas —" na zlomek vteřiny se zastavil a pak blasitě: "vyslal umíraje!" Nelze se divit, že tím jeho parádní vystoupení skončilo. Dál už nemohl.

Pudil o něco více zbledl. Ve tváři Šulínově se nepohnul ani sval. V tu chvíli jsem byl jako druhý v řadě vyvolán já. - "Mne Leonidas vyslal umíraje", tvrdil jsem si opakovaně, než jsem vystoupil na stupínek. Leč běda! Zákon schválnosti se uplatnil i u mne. Ztroskotat jsem na stejném slovu jako Vacek přede mnou a odešel s hanbou do své lavice.

Vedle mne seděl Toník Schreiber - pokušítel a osovateľ

různých mých primánských útrap. Tise se obcochtel bez jediného hlásku, tvář měl sešklebenou v čertovský výraz. Soud proto prof. Pudil, rozhněvaný neúspěšným průběhem deklamátorské exhibice, vyvolal právě Toníka jako třetího.

Antonín Schreiber, lesní muž, ostřílený v mnoha povážlivých životních situacích, měl nervy pevné. Nespletl se. S lehkostí se překlenuj přes oboulostivé místo Macharovy básně, ale - dál už toho moc nevěděl. Neučil se.

A tak se zastavil za otázkou matky Sparčanky. "A můj syn Agil?" zeptal se a mlčel. - "Jako včely", odpověděl prof. Pudil, ale bezúspěšně. I došlo k tomu, že prof. Pudil oddeklamoval celou pasáž: "Já smrtelného zrodila jsem syna, o bozi věční, teď jsem matkou šťastnou!" Řekl to důrazně, vyčítavě a poboršeně a Toník odvětil: "Tak, pravdu říkáš, však neblahý já posel ... -" a dál už to nešlo.

"Posel - osel!" zvolal prof. Pudil. Šulín, jako by to byla výzva pro jeho odchod, bezblučně se odplížíl ze třídy ven.

Naštěstí se ozval zvonek, a tak nebylo možno prověřit, dál nervy strachem a utajovaným smíchem zkoprnělé třídy.

Ještě jedna vzpomínka mi zůstala na přednášení básní uložených za domácí úkol v paměti. To bylo už v sextě nebo v septimě. Možná, že to bylo tenkrát, kdy se třída vyznamenala soublesným nabízením Českých rybníků.

Každý se naučil jiné básni a předváděl ji s různým úspěchem. Ke katedře si stoupla Máňa Martínková. Do té chvíle mi její existence neříkala nic zvláštního. Byla druhem ve studentských radostech i starostech jako všichni ostatní. Přednesla - ale jak přednesla! - Wolkerovu básně Balada o očích topičových. Možná, že někdo někdy recitoval tuto básně i lépe, ale patrně nikdo ne s tak nesmírným účinkem na posluchače, jak zapůsobilo její vystoupení na mou mladou studáckou duši.

V tu chvíli jsem se hluboce zamiloval nejen do Máni Martínkové, ale též do Wolkerovy poezie.

Společenské epidemie

/Koudelka/

Neřeknu nic nového, budu-li tvrdit, že vedle epidemií virových a bakteriálních se rozmáhají čas od času různé epidemie rázu společenského, ať už se jedná o módu, o šlágry nebo o jiné masově prováděné a aplikované počínání.

Celkem lehkou epidemií, postihující jenom omezený počet studentů /přespolních/, bylo požívání pendreku /lékořice/. Ostatně každý ví, co pendrek je. Celosvětová epidemie jou-jou postihla i osazenstvo třeboňského gymnázia, byla však benigní a neměla dlouhého trvání.

Bylo by nespravedlivé nevzpomenout na epidemické vyrábění bavlněných pančůk něžnými prstíky primánek a na zárodečnou formu koketování, kterou bylo provázeno obdarovávání mužské části primánského osazenstva těmito něžnými výrobky.

Hroživou formu a do určité míry tragické důsledky pro naši třídu a dlouhodobé narušení mezilidských vztahů ve smyslu Koudela - Pudil měly epidemie nafukovacích balónků. Vznikla nějak ze dne na den. Kdo měl volnou korunu, koupil balónek. Kdo postrádal potřebné valuty, snažil se participovat na manipulování těmito lákadly ve skupinkách svých spolužáků.

Balónek se nafoukl a potom pustil z ruky, takže raketovitě vylétl do výšky, nebo se nafukoval tak dlehubo, až nabyl obrovských rozměrů a praskl, ale tím neskončila jeho úloha v zábavě studentů. Ze zbylé gumové plochy se vycucovaly naličké vzduchové kuličky a rozbíjely proti zdi. Vydávaly rány, které svou mnohoznačností připomínaly solidní ostrostřelecťou produkci.

S nafouklými balonky se hrál mnohotvárný druh volejbalu. A to i za pochoďu po ulicích, no prostě všude, hlavně ve třídách. Naše třída si mohla dát zapatentovat zcela mimořádný způsob volejbalu, při kterém všichni hráli se všemi; hra spočívala v tom, že 20 až 30 balónků se neustále udržovalo nad hlavami rozjařených studentů, kteří náruživě dbali o to, aby žádný balónek nespadl na zem.

Děj se samozřejmě neodehrával potichu. Naopak, třídní kolektiv, posedlý balónkovou epidemií, křičel - vlastně nekřičel, přímo řval. Řval tak, že jednou prof. Perlbehterová, mající o přestávce dozor na chodbě, zdivočela a soptíc spravedlivým hněvem příklusala k naší třídě. Bleskově otevřela dveře a cosi

neartikulovaného zaječela do změti těl a balónků.

Pohyby rukou i nohou brou rozjařených študáků jako by zka-meněly. Řev rázem ustal a balónky se smutně snesly na prkna třídní podlahy. Vše se odehrálo nesmírně rychle. S bromovým bouchnutím zavřela paní profesorka za sebou dveře. Ztichlá třída osaměla a ztrnulo se dívala tam, kde ještě před chvílí stála v roli bohyně Kněvu maličká postava prof. Perlbehterové.

V tom se ozval kdesi z bloubí třídy prostorově neurčitelný /snaď proto, že se odrážel od stěn ztichlé třídy/ vysoký joci-vý a posměšný smích, Zazněl a umkl. Ale to se již znovu prudce otevřely dveře a prof. Perlbehterová se zlověstným hněvem, unocněným pocitem urážky, zabřměla: "Kdo se to tu smál?!" - Ticho. - "Dozvím se, kdo se tu smál?" - Ne, nedozvěděla se. A znovu bouhla za sebou dveřmi.

Věděli jsme, co bude následovat. Příští hodinu nás měl třídní prof. Pudil. Vešel s významně zachmuřenou tváří. "Řádám tobo, kdo se smál paní prof. Perlbehterové, aby se dobrovolně přibléstil." - Ticho ve třídě. "Nepřiblésí-li se nikdo, zarazím všechny školní vycházky a výlety", prohlásil kategoricky.

Seděl jsem tenkrát v první lavici a přes uličku také v první lavici seděl můj zlý osud - Toník Schreiber. Bylo v něm vždycky cosi podivně rytířského, co vzbuzovalo mé obavy a nesouhlas. Tak se stalo i tentokrát. Přiložil ruku k ústům tak, aby jeho šepot se snesl směrem ke mně, a vyzval mě, abych se s ním přibléstil za autora nešťastného smíchu - k záchraně třídy od neblahých důsledků třídkova hněvu.

Zavrtěl jsem nesouhlasně hlavou. Už tenkrát jsem viděl bro-zivou pozornost v očích prof. Pudila. - "Dávám poslední příle-žitost, aby se někdo přibléstil", pravil třídní. Nikdo se nepřibléstil. Věděl jsem, že to Tonda nebyl, kdo se smál. Stál tu chvíli blízko mne. Měl jsem podezření na Frantu Divocha nebo Pepíka Puchingrů, ale soudil jsem tak jenom z kvality výsměšného zvuku smějícího se.

Po tomto incidentu se delší dobu nic nestalo. Vzrušení pomalu ustupovalo do pozadí a také brozba Pudilova se nevyplnila. Třída odjela na velmi krásný výlet. Jen občas jsem zjistil při různých příležitostech pátravý a podezřívavý pohled Pudilových očí, upřený na mne. Po mnoha měsících nato jsem byl pak zapsán

s Alexem Korbů profesorem Kartakem do třídní knihy, ježto jsme spolu vrzali rozviklanou lavicí a smáli se tomu, jak každý takto vylouděný zvuk měl odezvu v nervózním sešklebení tváře prof. Kartáka, pokoušejícího se o jakési fyzikální demonstrování. Při slavnostním udílení třídní důtky pronesl náš třídní tato slova: "Tak už jsi se konečně chytil, Koudelko. Já už delší dobu pozoruji tvé potměšilé chování. Tys to byl, který Scheibra zradil od úmyslu přiblížit se k tomu, že ses tenkrát vysmíval prof. Perlbehterové!"

Pokládal jsem to za křivdu, ale nemohl jsem se tehdy bránit. Až při maturitním večírku jsem Pudilovi vysvětlil celou situaci a očistil se z dlouhodobého podezření.

Toník Schreiber

/Koudelko/

Několikrát jsem se ve svých příspěvcích zmínil o Tondovi Schreiberů, s nímž jsem trávil první čtyři roky gymnazijního života, a to nejen při cestách vlakem do školy a domů, nejen ve společné lavici nebo v bezprostřední blízkosti našich míst v akcích třídy, ale i při společných toulkách a výletech na kole a při vzájemných návštěvách v našich domovech.

Toník měl v mých raných studnických letech významnou úlohu - pro můj život převážně negativní. Ne že by byl nějak zlý, ale byl jakoby přímo předurčený k tomu, aby vytvářel nepříjemné a trapné situace, speciálně pro mne. Měl obzvláštní talent k vybmátnutí všech možných momentů, které mi komplikovaly život.

Hubený, kostnatý, ale silný bošák dovedl se v klukovských pranicích se mnou prosezovat tvrdostí svých kloubů, bystrým postřehem a tělesnou hbitostí a šikovností.

Byl nejen smíšek a vysmíváček, ale byl též geniální autor situací, které mi způsobily nemalé nepříjemnosti. Často jsem byl Toníkem upozorněn na nějaké směšné kvality dospělého spolucestujícího ve vlaku. Když jsem se začal zadržovaně, ale nezadržitel- ně smát, dostal jsem ze to zpravidla pár poblavků, zatímco Toník, který se smál nahlas a uvolněně, vždycky vyšel z toho bez úrazu. Byli jsme jako voďa a oheň, vzájemně jsme se potírali a přitom jsme to bez sebe nikdy dlouho nevydrželi. Toužil jsem po tom, aby k němu přišel na návštěvu, ale již předem jsem tušil pobromu.

Když Toník uviděl našeho psa Baryka, venkovského bastarda,

podvrátka a přesto tak roztomilébo a mně drabébo kamaráda; zasmál se písklavým nosním smíchem a v očích mu vesele zajiskřil nápad: On to byl, který mě poctil přezdívkou Berýr.

Měli jsme zcela rozdílné názory na mnoho věcí. Já pokládal za vrchol dovednosti svou virtuozytu ve střelení prskem, ale Toník jako lesácké dítě perfektně ovládal lovecké zbraně, a proto pohrdal mým střelným nástrojem.

Každý z nás četl něco jiného a každý si vytvořil rozdílnou vidinu životního hrdiny. Toník prosezoval vehementně a s pohrdáním k druhým d'Artagnana ze Tří musketýrů proti mému panu Volodyjovskému ze Sienkiewiczovy trilogie.

Často jsme si vykládali své klukovské vidiny. Já jsem si přel být lovcem v pravěkých prelesích naší Země, ale Toník trosečníkem na opuštěném ostrově. Barvitě mi líčil, jaké by to bylo, kdyby tam potkal osamocenou dívku-trosečnici. Někdy jsem tomu tenkrát nechtěl rozumět. Ale v jednom jsme se shodli: V slunečných nedělích, od časného rána, jsme jezdili po lesích a blatech a hledali rosníčku a koniklece.

Mezi Halámkami a Tuští bylo mlází, dosti blízko u silnice, kam mne Toník zavedl jako do svého království. Na louce sousedící s mlázím rostla spousta konikleců.

Kdykoliv jedu do jižních Čech, zajedu do Suchboly a nezapomenu se pokusit vyhledat to kouzelné, začarované místo. Ale stromy vyrostly a vzhled krajiny se změnil. A taky jsme se změnili my - já i Toník.

Jaroslav Novák :

Ano, vyhledat to kouzelné, začarované místo jižních Čech. I já toto nádherné místo znám, také mne do onoho lesa Toník zavedl a dodnes vidím tu nádheru konikleců, jimiž jsem tehdy byl okouzlen. Takových skvělých míst je však v "našich" jižních Čechách více.

Jako dítě školou povinné jsem se od malička snažil přidružit se k partě kluků daleko starších, než jsem byl já - abych se s nimi dostal i do odlehlejších míst domovu přilehlých lesů, které mě lákala svou tajemností a romantikou. Starší chlápci si ce takové "ocásky" u sebe rádi neměli, protože jim mohli překážet v případech, že by se dostali do situace, kdy bylo třeba vzít

"nohy na ramena", ale na druhé straně se jim někdy bodilo, aby měli u sebe oddaného služebníčka, který ochotně plnil jejich příkazy a mohl jim být i v lecčems nápomocný.

Oblíbenou "brou" bývaly pro tyto vzrostlé jinochy manévry organizované po vojensku "mužem", který se právě vrátil ze základní vojenské služby, hra na lupiče a četníky, na Indiány atd.. Účast na těchto akcích bývala pro mne velkým svátkem. Abych si zajistil u těchto adolescentů soubles pro mou účast též v dalších obdobných akcích, plnil jsem uložené úkoly tak horlivě, že jsem se nezříčka i "proslevil" - např. jako pátrač, průzkumná blídka, zvěd nebo tajný kurýr.

Tak se mi podařilo podrobně poznat prostředí rybníků a lesů v blízkosti osady Tři Pecky a prostředí lesa směřujícího od Bumbá kouta k lesnímu objektu Synochov, odkud později dojížděla do gymnázia Máňa Pačourků.

Toto poznání mi přineslo bohaté plody. Na nižším stupni gymnázia jsme si všichni měli dělat herbáře. Pro ně jsme sbírali nejen nejhezčí, ale i nejvzácnější květiny.

Představte si, jaký úlovek jsem na svých dobrodružných cestách získal: Jednou jsem se plazil jako průzkumná blídka houštím, až jsem se dostal k nádhernému potůčku. Bylo to na jaře, snad koncem dubna. Odevšad zazníval ptačí zpěv a voda, valící se prudce přes kořeny stromů, se rozstříkovala ve slunečním svitu v třípytíových perlách na všechny strany.

Stanul jsem na břehu potůčku a úžasem jsem ztrnul. Oba břehy byly doslova posety záplavou modrofialových, dole roztřepených zvonečků, mezi nimiž se prodlíraly ke slunci skupinky zelených, jakoby kořených listů, zdálky připomínajících drobné okrouhlé listy blatouchů.

Zůstal jsem tak ohromen, že jsem v tu chvíli docela zapomněl na svůj úkol průzkumné blídky a dloubou chvíli jsem se v posvátné úctě díval na tento div přírody. Neraď jsem odcházel z tohoto místa, ale nedalo se nic dělat. Úkol musel být splněn.

Opatrně jsem utrhl několik zvonečků s příslušnými listy a po příchodu domů jsem část své "kořisti" vložil do lisu, kde měl být tento druh flóry uzpůsoben pro jeho zařazení do herbáře. Další část "úlovku" jsem dal do vody a následujícího dne jsem vzácný exemplář přinesl do hodiny přírodopisu.

Údiv prof. Endrise nad mým nálezem předčil mé očekávání: Dřípátka ! *Soldanella montana* . Ano, má být doba, *montana*, tedy "horská". Pan profesor sice uvažoval o tom, že roste v menší míře i v nižších oblastech, např. na Jindřichobrodsku, ale že by rostla v úplné rovině na Suchbolsku, ani se mu věřit nechtělo. Musel jsem mu podrobně osvětlit prostředí, ve kterém tato krásná květina roste.

Od doby mého objevu jsem se znovu a znovu vracel do tohoto kouzelného místa, a to i v době, kdy kvítky odkvetly a na břehu zbyla jen jejich syté listové zeleň. Často jsem však na ona místa zavítal i v zimě, kdy les byl pod sněhem a ze břehů i z kořenů stromů visely nad potokem bizarní tvary rampouchů. Při mých častých toulkách těmito místy zvědavost mě přiměla k tomu, abych šel po proudu v nádherných meandrech se vinoucího potůčku dál až k jeho ústí do jednoho z rybníků u vesnice Cep. A nelitoval jsem toho.

Kolik krásných zákrutů, zákrut, malých tůňek jsem na této cestě spatřil ! Ale nejen to. Dovedete si představit metr hlubokou tůňku s křišťálově průhlednou vodou, ve které se jako střely sem tam míhají malí okouni ? Nad tůňkou krouží včelky a v lese je takové ticho, že slyšíte kromě ptačího zpěvu jen bzukot komárů nebo šelest jeblíků či trávy, kterou právě proklouzla ještěrka nebo slepýš.

Od této idylické doby mého mládí uplynulo mnoho let. Studia na gymnáziu jsem ukončil a nakonec jsem odešel i "do světa". Ale až jsem byl kdekoliv, nikdy jsem nezapomněl na "svůj" potůček a jej tak skvěle krásící dřípátka. Další místo dřípátkového ráje jsem nedávno objevil v "přirozeném" prostředí na Šumavě nedaleko říčky Vydry.

Před třemi léty jsem při návštěvě svého rodiště nedolal a - snad mi to příslušný orgán ochrany přírody odpustí - nožem jsem na svém oblíbeném místě v lese opatrně vydloubl trs dřípátek tam, kde tvořily nejbustší porost, abych jej vysadil na skelce u chaty.

A jak jsem tak šel po proudu "svého" potoka, našel jsem srnčí parížky - i se zbytky kostry. Jak asi zabýval tento srnčí šesterák ? Byl snad postřelen, zlovil si bobu nebo těšce onemocněl ? Kdož ví. Zemřel zde u zdroje vody, kam šel ubasit svou žízeň.

Až budete mít cestu do Prahy, přijďte se podívat k nám na chatu. Parůžky uvidíte nad dveřmi ve verandě. Navíc vám dám i hrs bohatě rozmnožených soldanellek. Neváhejte, jsou pravé, jihočeské - od nás od Třeboně.

K o s t i z b r o u k a

/Novák/

Jako božík poněkud nesmělý jsem na gymnáziu nikdy zvlášť nevynikal - ať v kladném či záporném smyslu. V mých devíti letech mi těžce onemocněla matka a zemřela, když jsem chodil do primy. Po dobu svého studia jsem byl natolik vytížen prací v zemědělství, že podstatnou část svých příprav na výuku ve škole jsem absolvoval cestou vlakem do Třeboně, před vyučováním, o přestávkách a v "oddechových" hodinách jako byly němčina a přírodopis. Úlohy z matematiky pro nás přespolečky obvykle vypracovával po vyučování na tabuli Zdeněk Koudelka. Přes všechny tyto svízele spojené se studiem byly po starostech z domova pro mne hodiny ztrávené ve studentském kolektivu opravdovým svátkem.

V krajně omezeném "volném" čase jsem se navíc věnoval sportu a bře ne pozoun. Ze této situace jsem nemohl pomýšlet na to, abych ve škole v čemkoliv vynikal. Navíc jako přívrženec doktríny stoické /mým vzorem v tomto směru byl zejména Dr. Havel/ jsem po vavřínech ani netoužil. Vědomí vlastní zodpovědnosti a handicap polosírotka z venkovského prostředí mě však do značné míry brzdily od účasti v různých studentských výstřelcích. Držel jsem se spíše v pozadí, i když jsem byl jinak velmi společenský a účastnil se spontánně všech "významných študáckých akcí".

Ze této situace mou snahou bylo ukončit úspěšně studia, osamostatnit se a "vykročit" do života. V samých starostech studentské léta rychle ubíhala a maturitní zkouška byla na obzoru. Tak jako ostatní studenti i já jsem uvažoval: "Homo maturus - to zní sugestivně, vznešeně, mile."

My v naší třídě jsme byli sice vyzrálí v mnohém směru, ale chyběl nám glejt, jenž by tuto zralost kodifikoval úředně. Svou zralost jsme nezdířka projevovali v restauraci Pod věží, u Buzků, v nedalekém Prátru a svou neobroženost a statečnost jsme pravidelně uplatňovali v hodinách němčiny nebo přírodopisu a fyziky, kde jsme svým ostrovtipem jakož i obrátným manipulováním zvířecími skřeky byli schopni umlčet projevy oponentských názorů ve třídě dlučícího pedagoga.

Byli jsme si sice vědomi toho, že maturita je překážka nemalá, zároveň však jsme jasnozívě předvídali, že odpovědnost pánů profesorů za blahý průběh maturitních zkoušek musí být bezesporu větší než vědomí odpovědnosti nás, stále ještě oficiálně nezralých studentů.

A skutečně! Někteří naši profesori o nás pečovali přímo dojemně. Byl to především prof. Fiala, řečený Fík. Druhým "přítelem lidu" mimořádných kvalit byl Dr. Karták, doslova člověk "se srdcem na pravém místě".

Tito dva starostliví otcové o nás před maturitou tak pečovali, že jsme měli dojem, že jim naše maturita působí více starostí než nám samým.

Když prof. Fiala poznal, že jeho snaha vpravit abiturientům v normálním vyučovacím čase do blavy kvanta látky z německého jazyka /aby při maturitě obstáli/ se setkala s neúspěchem,

začal po vyučování vyhledávat své svěřence v prostorách náměstí a přilehlých komunikací - aby se jich zmocnil a nemilosrdně je odvlékl do svého příbytku za účelem vstěpování jim do paměti vše, co, čeho bylo lze se k maturitě nadít.

Naproti tomu Dr. Kerták, dbalý hesla "Repetitio est mater studiorum" stálým opakováním každému hodinu co hodinu do blavy vtlučoval učivo, které tomu či onomu bylo jím k maturitě předurčeno.

A aby "výuka" pro nás nebyla příliš jednotvárná a nudná, čas od času přinášival s sebou do třídy plato s různými minerály, zkamenělinami a všelikými kostičkami, přičemž stálým opakováním nám znovu a znovu připomínal, co jak se nazývá a k jakému účelu to slouží.

Přesvědčený o tom, že při tak důkladném opakování si musí zapamatovat potřebné i člověk s I Q na hranici slabomyslnosti, spokojeně si před maturitní zkouškou moul ruce v přesvědčení a vnitřním uspokojení, že studenti budou k maturitě připraveni velkolepě.

Leč běda! Neznalý mentality a životních potřeb jemu svěřených adolescentů zapomněl onen pedagog na to, že studenti nenosí v blavě jen a jen jeho předmět.

Ve své sebejistotě nepostřehl, že studenti - dbající svého všestranného rozvoje - se snaží při studiu přírodopisu zvládnout navíc celou řadu dalších důležitých a životně závažných úkolů.

V pořadí důležitosti zaujímaly mysl studentů v hodinách přírodopisu /obdobně jako v hodinách němčiny/ především tyto starosti:

- opisování úkolů z matematiky, neboť Hajchens byl v pořadavcích na studenty nesmlouvavý, neřku-li neúprosný;
- opisování úkolů z deskriptivní geometrie; té zpravidla téměř nikdo nerozuměl a trvalo nadmíru dlouho, než jediný exemplář domácího úkolu opsali všichni;
- dále následovaly úkoly z latiny, franštiny, češtiny atd., protože ani profesori těchto předmětů nechtěli pochopit, že by mohli přetěžováním domácími úlohami obrozit duševní i fyzické zdraví studentů;
- a pokud byla hodina přírodopisu nebo němčiny na konci vyučovacího dne nebo dokonce týdně, pak studenti při ní museli plánovat, jak ztrávit mimovyučovací čas a /pokud bmotné, resp. finanční prostředky stačily/ uvažovat o tom, jak v oné době mezi druhými vyniknout;
- nejčastěji však "vypalézali" překážky, jež by kladli pánům profesorům do cesty, aby tito jejich pěstitele a moudří rádci překonáním jich co nejvíce a nejintenzivněji rostli.

Tak se stalo, že také Jarda Suchdoliensis, vulgo Kadavý, jsa si jist tím, že jemu předurčené maturitní otázky z přírodopisu bezpečně ovládá, málo dbal, nebo vůbec nedbal toho, co starostlivý pan profesor přinášival s sebou na zmíněném platu.

Zatím se naplnil čas a maturitní zkoušky začaly. Profesor-přírodovědec, dbalý toho, aby studenti mohli vyniknout nejen znalostmi teoretickými, nýbrž i praktickými, vedl své lomické krajany-studenty k tomu, aby natrbavše na lukách různých kvítků a travin sdestatek k maturitní zkoušce je donesli. Tu dostal každý ze zkoušených možnost určením jejich správných jmen úspěch svého examenu dovršit.

Dopolední šichta druhého dne maturitních zkoušek se chýlila ke konci, odpoledne měl přijít na řadu i Jarda Suchdoliensis.

Byl klidný, neboť co měl v přírodopise přednést, uměl častým opakováním při vyučování už téměř nazpaměť.

Jenom hrstka kvítků, travin a plevelů různého k. examenu připravených jej poněkud znepokojovala. „Jakou nebezpečnou směs bylin nevkusných a mrzkých ti Lomničtí dnes přinesli!“ přemítal ve svých úvahách s výčitkou, že toho dne jeho dva severní přátelé, trhející ony byliny na obsah ni formu trhaného pranic nedbali.

I pravil v době inter examine examinátoru svému: „Pane doktore, Vaše dnešní expozice bylin se mi zdá být příliš neznámou a tajemnou. Protož - nechtějíc riskovat pobromu - mně raději toto býlí k rozpoznání a určení nedávejte.“

Náš dobrý otec - examinátor bodře přikývl a já jsem se radoval, že jedna z ošidných překážek je odstraněna.

Nicméně - jsa si vědom břemene odpovědnosti - naučil jsem se ze pomoci třídních autorit, Zdeny, Vény a Vlasty i s přispěním lomnické Jarky a Honzy všechnu tu floru bezpečně rozpoznávat a určovat. Teď bylo jen třeba věc sdělit ještě panu doktorovi a mohl jsem si být úspěchem zkoušky jist. Pan doktor však nebyl již dostupný.

„Nevadí“, řekl jsem si, „však to nějak zvládnu!“ a poměrně klidný jsem zasedl ke stolu kol dokola obklopenému slavnou zkouškovou porotou.

A skutečně! Vše šlo jak „na drátkách.“. Před maturitními zkouškami poučen o předpokládané délce zkoušky snažil jsem se látku zestručnit tak, abych byl se vším asi během čtvrt hodiny hotov.

Avšak ouha! Mé povídání na dané téma bylo zřejmě tak plynulé a uklidňující, že přítomní členové zkoušební komise si jednoduše i boufně zdřímli, předpokládajíc, že je předseda doplňujícími otázkami ke zkoušenému včas vzbudí. Leč on podržmoval ticho.

Vystřílel všechnen prach po dvaceti minutách jsem konečně zmlkl. To náhle ze sna všechny probudilo a předseda, maně na examinátora poblédnuv, onoho vyzval, aby doplňujícími otázkami ke zkoušenému věc uzavřel.

Jelikož traviny a kvítky pro zkoušejícího profesora byly tabu, předložil mi - nic zlého netuše - známé plato.

Smátrá a přebírá, očima krouží sem a tam, až konečně definitivně vyhmátne - tři ošidné kostičky. Takové mrňavé, nanicovaté! Poněkud jsem byl tím šokován. Říkám si: „Kdyby to byly „kostě“ z mamuta nebo z vepře domácího, opičí lebka, psí ocas, slepičí zobák nebo netopejří tlama, tak si s tím poradím, ale tohle?“

I když ta jedna vypadala jako kladívko a druhá jako kováčlínka, ani mě ve snu nenapadlo, že by nějak souvisely s kovářem, natož pak s lidským uchem!

Přemítám, mlčím. Kdo si jen mohl takové cytáky na osudem pronásledované studenty vymyslet!

Knobové ticho. Předseda se tváří jak bledový šekal a ti v komisi, kteří tak jako zkoušený student do tajů přírody zasvěcení nebyli, prahli zvědavostí, co ty kostičky vlastně jsou.

Konečně se dočkali. Profesor-doktor naléhá, oči všech jsou na zkoušeného a trpícího Jardu upřeny, vládne tísnivé ticho. Musí konečně už něco říci.

„Kosti z nějakého velkého brouka!“ po dlouhém přemítání vyhrknu a až zděšen, že jsem plácl něco brozně hloupého, přece jen se zbavuji nesnesitelného napětí.

Přítomní členové komise potlačují výbuch smíchu a ti ze studentů, kteří byli přítomni, se střídavými pocity si v duchu říkají: "Ten blbec!"

Jestě pár formálních otázek - a exhibice končí. Já, tehdy zkoušený mučedník, dodnes nevím, jak jsem nakonec vycouval z onoho osudného místa. Inu, co dělat, byl jsem při maturitě v pořadí třináctý, a proto /podle logických pravidel/ to jinak dopadnout nemohlo.

Na řadu přicházejí druzí, zkoušení pokračuje. Míjejí vteřiny, minuty, hodiny - a je tu závěr. Slavná porota se radí, dozrávející-maturationes čekají se smíšenými pocity na ortel.

Hurááá! Nikdo nepropadl! Vychutnávám slast člověka během jedné hodiny totálně uzrívajícího a všichni se společně těšíme na důstojné zakončení slavnostního aktu večer v Přátru.

Tam je veselo. Pivo, víno, dívky, zpěv. Jen hudba chybí. Ale i ta bude! K dispozici jsou tu housle, harmonika a - jaká nádhera! - dokonce i vozembouch. Odborníci na ony klasické nástroje se najdou, ale kdo zvládne ten vozembouch?

Po několika víceméně zdařilých pokusech hominum matororum se ho definitivně zmocňují já. Jsem přece taky tak trochu muzikant. Sice "plechař", ale by nezvládla muzikantská vášeň?

Suverénně vládnu vozembouchem a přitom rozjařený pěju, respektive přicmrndávám svým /nyní už doslova pivním/ druhým basem k lepší "koloraci" zpívaného.

Pobled i poslech pro bobý. Všichni jihnou, jmenovitě pak námi milovaný doktor Karták, jejíž obvyklá dávka čtyř piv nalaдила do moll.

Když hudba na chvílku popřestala, přisedl ke mně a poklepává mě dojemně po rameni /an téměř slzel/, takto ke mně svým hlubokým profesorským hlasem hovořil: "Vidím, že jsi vopravdu čilej bošík! Víš, dneska to maturita, to bylo moc komplikovaný. Ty kosti z brouka! Dyt' von ten předseda byl jak sršen a mermomocí, že za tak hrubý neznalostí by kandidát měl propadnout!"

"Ale já", bije se v prsa dobrý pan profesor previl, "já jsem se celou svou osobností za tebe postavil. Řekl jsem: vždyť von byl vždycky takovej čilej bošík, to mu přece nemůžeme udělat! Ostatní se taky přidali, že je to pravda, a tak předseda nakonec přece jen povolil. Teď vidím, že jsem se nemejil, že vopravdu čilej bošík jsi. No, hlavně že to máme za sebou!"

Ano, měli jsme to za sebou a navíc aná'y třebonského gymplu zaznamenaly další busarský kousek k poučení generací příštích. Skutečně, "kosti z brouka" byly dlouhá léta tradovány u příležitosti maturitních zkoušek jako vrcholné číslo umu člověka vpravdě zralého.

Nakonec byl tento příběh i "umělecky" ztvárněn dnes již zesnulým Radovenem Krátkým, který však - zcela neznalý historie - ve sborníku Sto let gymnázia v Třeboni spletl všechno dobromady "páté přes deváté", přičemž další "hrdinské činy" druhých přirkl neprávem a nezodpovědně /což je z hlediska historického přímo trestuhodné/ témuž hrdinovi. Lze předpokládat, že po historické pravdě dychtící prof. Panocha by tento literární výkon odsoudil slovy: "I kde, kmotře, vždyť to, co jste napsal, je úplný mšůnk neboli mariáš!"

Jak jsem se stal v dějepise demagogem

/Novák/

V dějepise jsem na gymnáziu dlouho vystačil s tím, čemu jsem se naučil na obecné škole a čeho jsem se dočetl v Jiráskově. Celkově jsem četl málo, takový přepych jsem si při soustavné práci v zemědělství dovolit nemohl, ale Jirásek mě zaujal natolik, že jsem přečetl téměř všechny jeho spisy.

Jednou jsem byl profesorem Panochou vyvolán na M. J. Husa. Rozbořčen jednáním věrolomného Zikmunda jsem pravil, že Hus byl upálen přesto, že mu císař Zikmund glejtem zaručoval bezpečnost.

Na tato slova pan profesor zlověstně zapraskal fousama a pravil: "I kde, kmotře, jste demagog! Zikmundův glejt zaručoval Husovi jen bezpečnou cestu do Kostnice a zpět, ale na jeho pobyt v Kostnici se vůbec nevztahoval."

Vybavoval jsem si přitom jeho obvyklá slova: "Já a kolega Pekař jsme toho názoru, že ... ". Říkám si: "Když i kolega Pekař ..., co tedy dělat. Vyvracet jim to nebudu". Nakonec mě ten glejt ani příliš nevzrušoval, spíš to koule.

Horší však bylo, že od té doby jsem byl u pana profesora prostě demagog a že jsem neuspěl ani když jsem /vyjíměčně/ lůtku z dějepisu ovládal.

Když se blížily maturity, byl bych i rád z dějepisu maturoval, protože tento předmět mě svým způsobem zajímal, ale pan profesor nechtěl o tom ani slyšet.

Zcela opačně to bylo u Máni Pačourků, o níž prof. Panocha /pro její příslovečnou pilnost/ sváděl urputný boj s češtinářkou Perlhefterovou. Na počátku tohoto duelu Marii prohlásil: "Vy musíte být mou! Ale podotýkám, že jen po dobu maturitních zkoušek." Tento duel s češtinářkou nakonec skutečně vyhrál.

Ironií osudu jsem později složil odborné zkoušky pro měšťanskou školu nejen z němčiny /to by se byl Fík divil!/, nýbrž i z dějepisu, ze zeměpisu a z češtiny. Z dějepisu jsem navíc po válce získal i aprobaci vysokoškolskou.

O profesorovi Panochovi jsem se v padesátých letech doslechl od jeho tehdejšího ředitele, že od r. 1949 pokračoval ve své učitelské kariéře mezi rozvernými individui školy základní. Těm bylo víc než lhostejné, co říkal /soublesně s ním/ kolega Pekař, a ani odměřenost a přísnost pana profesora, nyní už jen "soudruha učitele" na ně neplatila. Za 11 let jeho působení na ZDŠ mu

způsobili asi také mnohé trpké chvíle. Teprve od roku 1960 dou-
čil pan profesor poslední tři léta před odebohem do důchodu opět
na gymnázium v Třeboni. Nakonec mu selhalo r. 1965 jeho slabé
srdce, takže se z důchodu dlouho netěšil.

V z p o m í n k y m u z i k a n t s k é /Novák/

Mým oblíbeným koníčkem byla hudba. Otec brál na klari-
net, a když odešel do důchodu, měl nějaký čas i kapelnickou kon-
cesi. S "kapelníčením" měl však hodně starostí a převážně na ně
doplácel.

Když jsem byl v tercii, začalo se hovořit, že gymnázium hod-
lá obnovit starou tradici - zřídit ústavní dechovou hudbu. I vy-
půjčil jsem si ve škole trombon, abych se jednou mohl stát čle-
nem plánované dechovky. Byl to nástroj starý, téměř předpotopní,
na více místech děravý. Abych vůbec mohl vyloudit nějaký ton, mu-
sel jsem napřed všechny nepravé otvory ucpat početným voskem.

Když jsem se trochu naučil hrát, koupil mi otec trombon no-
vý a pak jsem často chodil hrát na tanečváčky, abych si přivydě-
lal nějakou tu korunu. Třicet až čtyřicet korun za taneční zaba-
vu, to byla tehdy pro studenta velmi slušná částka. Navíc se pak
skýtala i možnost jít si k ránu nějaký ten kousek "strožit" do
kola.

Stávalo se/ zejména v období belů /, že jsem šel do školy
rovnou od muziky. Pak jsem pochopitelně ve škole podřimoval de-
leto více než obvykle. O masopustě jsem však po třetím dnu bra-
ní už nebyl schopen ve škole se tvářit, že jsem ve stavu bdělém,
a proto jsem ve vyšších ročnících o masopustní středě už zůstá-
val doma. To náš třídní při zapisování absence komentoval vždy
slovy: "Tak je popoleční středa" a aniž se rozhlédl po třídě,
pokračoval: "chybí tedy jako obvykle Novák" a teprve potom se
rozhlédl, zda chybí též Franta Divoký, Jarda Benhart a případně
ještě někdo jiný. Ti dva také obvykle přítomní nebyli.

V mé hudební cestě veliký dojem na mne udělal maturitní ples
jednoho ze starších ročníků. Mám ze to, že to byl ročník se Slá-
vou Peršínou, Jendou Dvořáčkou a Petrouškem. Hrál na něm zesílený
džezový orchestr Frantova strýce Dušáka. Já jsem dosud brávil jen
v dechovce nebo v orchestru smyčcovém, a pokud jsem na venkově
slyšel hrát tzv. džez, bylo to něco unikátního, do obvyklých hu-
debních rámců nezařaditelného. Nejvíce se to snad podobalo neod-
borně sestavené dechovce se sázcíonem, s pozouny a saxofony.

Toto však bylo něco úplně jiného: Džezový orchestr téměř
takový, jaký má být - s houslemi, pícnem, kytarami, saxofony a
klarineti.

Vznáším se - pln kouzelných melodií orchestru ve vyšších
sférách: "Pomalu jedu tichou pustinou, vysoko hvězdy svítí nad
blavou ...", "Letí šíp savenou a s ním letí srdce mé ..." atd..

Takový džezový orchestr jsem viděl i slyšel poprvé a taktéž
poprvé jsem spatřil i náčberu opravdového /městského/ plesu:
S balkónů se řine na pohybující se masu přeplněného sálu zápla-
va barevného "sněhu" a ze všech stran jsou vrbány "do kola" úzké
kotouče papírových spirál, do nichž se zaplétají tančící páry.

I já třímám čas od času v rukou nějakou tu studentku - teď
opravdovou dámu - a jako totální pajzák mám strach, abych jí

svými klepety nepobortil žebra - neboť každá je v plesovém šatě tak křehká, až subtilní.

Mám malou dušičku, bojím se, že dívčinu pošlapu a občas se snažím probodit - aby nestála řeč - cosi zmateného, neřku-li hloupého, neboť mou pozornost stále plně zaujímá Dušákov ansámbl, k němuž hledím s obdivem a úctou.

Tento respekt k Dušákovu dřezovému orchestru mě pak trvale podněcoval k touze naučit se brát alespon tak, abych jednou mohl v takovém tělese zasednout bez pocitu outsidera.

Opatřil jsem si tabový pozoun a ve volných chvílích pilně trénoval. I když volných chvil bylo žalostně málo, přece jen jsem se očividně zlepšil, takže nakonec jsem brával i v orchestru Pepíka Kocinů, který, oč samouk, byl u nás široko daleko znám jako velmi fajnový a talentovaný trumpetista a zároveň i dirigent. A tu jednoduše dne nastal v mém budobním životě významný okamžik: V mém rodišti Suchdole n/Lužnicí se konala jakási důležitá slavnost. Byla tak významná, že na ní měly brát jen nejlepší orchestry z bližšího i vzdálenějšího okolí. Z Třeboně byl přizván Dušák a kromě něho tam brál se svou kapelou Josef Kocina z Rapšachu.

Pepík nesnášel v dechovce Es-trumpety. Jejich funkci, pokud jde o "begleit" přejímaly trombony - nástroje vpravdě královské. Mezi nimi jsem figuroval i já.

A tu, když jsme přebráli několik kousků, přišel ke mně Frantův strýc Dušák a se slovy, že ani netušil, že jsem takový muzikant, pochválil naši budbu a potřásl mi pravicí jako rovnocennému patronerovi-muzikantu. To jsem byl v desátém nebi!

A kdo mě nadchl pro budbu "vážnou?" Kdo jiný než Vašek Jiráček, mladší syn profesora třebonského gymnázia! Už v kvartě brál při jakési oslavě na gymplu - ještě s vynikajícím muzikantem prof. Obdržálkem - na housle sólo a tu jsem žasl. Tajil se mi dech a nestačil jsem ani zírat. Je to vůbec možné vyloudit z těch houslí tak nádherné tony?

Později, když jsem už obstojně brál na tabový pozoun, koupil si jej i Vašek - snad jen proto, aby jako budoucí dirigent měl správnou představu o všech budobních nástrojích. A představte si: za 14 dní brál Vašek na tento pozoun už na tancovačce!

Když jsem se učil hře na pozoun já, za 14 dní jsem stěží zafoukal nějakou tu stupnici a jednodušší cvičení, ale Vašek to za těch pár dní "stíral", že boží, kteří jej viděli nestačili ani mrkat. - "Vašku, nebílni", řekl kdosi, "jak je tohle možné, že ses za dva týdny naučil tak brát?" Na to Vašek: "Vždyť jsem to dřel 14 dní denně jako kán!"

Pak jsem brál s Vaškem za války /jaké čest pro mne! / dvakrát na pozoun v Třeboni - v "okresním" orchestru, který za účasti umělců z Národního divadla předvedl o jedněch prázdninách Dalibora, o druhých Prodanou. Akci zajišťoval JUDr. Kostečka, právník a podnikatel /pila, statek/ ze Suchdola n/Lužnicí, který za války u sebe každoročně o prázdninách hostil významné pražské umělce z Národního divadla.

Orchestr řídil Rudolf Vašata a dcera učitele Nouzy, pozdější Vaškova manželka, tančila v Prodané Esmeraldu. S Vaškem se mi na pozoun brálo skvěle. Když Vašek viděl, jak přecně odpočítávám pausy /jichž mívá pozoun v opeře mnoho/, doporučil mi, abych se na to vykašlal a začínal na jeho pokyn s ním. Sám samozřejmě nic nepočítal, ale přesně věděl, kde kdy začít.

Jednou při zkoušce říkám Vaškovi: "Vašku, dovedeš zabrát

"doppelzunge"? Já jsem se to zaboba zabobit naučit." Na to Vašek, pro něhož byl pozoun, tak jakožto dalších hudebních nástrojů, věci zcela vedlejší, okrajovou, odpovídá: "Já to taky neumím, ale vypadá to asi takto: A spustil hned takový "fofr" /přesně tak, jak jsem to kdysi slyšel v rozblase/, že jsem zůstal úplně "štajr". V tu chvíli jsem měl chut svůj nástroj rozšlepat a hubby navždy zanechat. Neudělal jsem to sice, ale pokusů o "doppelzunge" jsem pak definitivně zanechal.

Později po letech jsem viděl Vaška dirigovat v Praze těleso vskutku mohutné a impozantní. Škoda, že tragická událost s havárií letadla u Bratislavy 24. 11. 1966 předčasně ukončila jeho oslnivou kariéru vynikajícího dirigenta.

Umělci z Národního divadla vystupovali za války za vedení Rudolfa Vačaty na koncertech také v Suchbátě nad Lučnicí. Vzpomínám na jména Podvalové, Krasové, Muž, Blašíček, Jirásková a mám dojem, že tam byl i Haken a další. Bylo pro mne velmi lichotivé "doprovázet" v orchestru osobnosti tak významné.

Při jedné příležitosti, kdy jsem brál v dobové kapele eufonium, dirigoval nás /v několika vlastních skladbách/ též skladatel Václav Vačkář, který byl přítomen jako host.

Po válce jsem brál ještě po dobu čtyř let v dobrém důzbovém orchestru "Melodie 47" v Děčíně. V severočeské soutěži důzbových orchestrů v Ústí nad Labem jsme se umístili na 1. místě. Tři členové orchestru měli absolutní sluch a brál tam i Jaroslav Štrůdl, jehož nahrávky na B-tenor saxofon si můžeme poslechnout i dnes. Tak jako Vašek Jiráček i on tragicky zabýnul - při havárii autobusu v Mongolsku. Je to smutné, byl to také talentovaný muzikant.

Po odehodu z Děčínska v r. 1950 jsem s hubbou skončil. Zahráji si ještě někdy jako důchodce? Občas se mi po hraní stýská, ale nahrádí mi je poslech nahrávek z desek, kde převládá můj oblíbený Beethoven.

V ý š c h t ě l i o r l i

/Dvořák/

Toho dne začínalo vyučování v oktávě hodinou češtiny. Zazvonilo poprvé, zazvonilo podruhé, uběhlo deset minut a prof. Perlbehterová nikde. Náhle blůčka u okna zvolala: "Už jde!"

Všichni se vrhli k oknu a zálibou poklíčili na kontorku, která závodní chůzí kombinovanou s klusem se řítíla přes park ke gymnáziu. Žák Krb ryhle usedl za katedru a velel: "Všichni okamžitě na své místa! Bude naprosté ticho! Všichni dělat, že čtete!"

Sotva byly vykonány tyto rozkazy, otevřely se dveře, kontorka vstoupila, zamžourala silně krátkozrakýma očima a spatříc obrys postavy za katedrou a neslyšíc obvyklý řev třídy, otočila se, pronesla "pardon" a vyšla na chodbu. Hledala nás chvilka čtvrt hodiny ve všech třídách, a když se konečně vrátila k nám, byl ve třídě již opět obvyklý řev, takže vstoupila a

došla schvácená k teď už opuštěné katedře. Zapsala do třídnice a se zasmušilým výrazem pravila: "Měli jste se na dnešní hodinu naučit z čítanky básně dle vlastního výběru. Tak, kdo se blásí?"

Celá třída se blásila. Nejvýše natahoval ruku žák Komárek, ba přímo vylézal z lavice chtěje na sebe upozornit. Kentorka se zatvářila velmi udiveně, a když spatřila blásícího se Komárka, dostala její tvář výraz vrcholného překvapení. Žák Komárek se totiž za celých osm let od primy až do oktávy ještě nenaučil ani jednu básničku, což bylo o něm notoricky známo.

Za těchto okolností je pochopitelné, že byl vyvolán Komárek. Protože bylo povoleno při přednesu básně nabližet do textu, otevřel Komárek čítanku na příslušné stránce a vystoupil na stupínek. Tam však čítanku ostentativně zavřel a přednášel zcela zpaněti: "Výš chtěli orli, stále výš ..." atd.

Byla to finta. Básnička měla pouze čtyři velmi krátké verše. Perlbehterová se zatvářila počouchle a mezi ní a žákem Komárkem se rozvinul tento zajímavý dialog:

Kentorka sarkasticky: "To jste si vybral, Komárku, tu básničku proto, že byla tak krátká nebo proto, že se vám líbila?"

Komárek po obvilce přemýšlení: "Protože se mi líbila!"

Kentorka šábelsky: "A proč se vám líbila?"

Komárek s milým úsměvem: "Protože byla tak krátká!"

Celá třída vypukla v řev a kentorka se tak smála, až jí spadl cvikr na katedru. Uklidnilo se to až za dlouhou dobu a pak pokračovalo zkoušení. Byla vyvolána žákyně, která zarecitovala:

Antonín Sova, Rybníky

Ty české rybníky jsou stříbro slité

žíhané temnem stínů pod oblaky,

vloženy v luby do zeleně syté

jsou jako krajů mírné, tiché zřeky.

Tu sluka steskne v rákosí blíž kraje ... atd.

Další vyvolaný žák se naučil opět "Rybníky" a ku podivu třetí žák taktéž. Kentorka bledla, a když již byly "Rybníky" odpřednášeny po páté, zděšeně se zeptala: "Prosím vás, kdo se ještě naučil "Rybníky?" Zbytek třídy zvedl ruku. "Rybníky" jsme totiž všichni znali již z obecné školy!

Kentorku to ohromilo, zoufale vyčítala: "To jste se někdo nemohl naučit něco jiného? Vždyť jsem vám říkala, že byste se

měli naučit i slovenské básničky. Nikdo se nenaučil slovenskou?"

Nastalo brobové ticho. Atmosféra byla dusná i mrazivá, bylo to otresné. A v tomto napjatém okamžiku jsem do děje zasáhl já. I zželelo se mi ubohé kantorky, která z celé třídy vyžádala jen "Výš obtěli orli" a "Rybničky", a chtěje napravit toto řísko, pravil jsem vedle sedícímu Korbovi: "Jdi tam a řekni slovensky r y b n i e k y".

Zděsil jsem se. Sám bych se tobo neodvážil, ale Alex vstal, vzal čítanku pod paždí, vystoupil na stupínek, rozvěřel čítanku na pomyslné stránce, zahleděl se do posluchačů a zarecitoval: "rybničky".

Kantorce spadl podrubé cvikr na katedru a řev třídy zněl až do zvonění, které zachránilo ubohou kantorku od dalších pohrom.

H o d i n a p ř í r o d o p i s u /Dvořák/

V oktávě nás bylo jen patnáct. Protože ^{do} počtu jsme byli nejslabší třídou z celého gymnázia, byla nám přidělena nejmenší učebna. Byla v prvním patře a měla velkou výhodu v tom, že její dveře byly v čele chodby, takže pozorovatel u klíčové dírky měl výborný přehled po celé chodbě a mohl blásit každý pohyb nepřítele, zvláště když dveře do sborovny byly naproti na druhém konci chodby. Na přírodopis nás měl RNDr. Bedřich Karták, jemuž studenti říkali familiérně "Béďa", což umožňovala jeho dobrácká nátura a alkoholická clona, pod kterou byl tento vynikající vědec téměř neustále.

Když hlídka u klíčové dírky oznámila, že Karták je na třetí, nemělo to na třídu žádný zvláštní vliv. Každý pokračoval ve své činnosti, která většinou sestávala z přípravy na některou z dalších vyučovacích hodin. Vůbec celá hodina přírodopisu byla hodinou oddechu, hodinou neuvěřitelné zábavy a v případě nouze i vítanou příležitostí pro vypracování úkolů či nabíflování uložených statí nutných pro následující hodiny kantorů tvrdších kalibrů, jako byli např. "Paznecht" či "Hajchens". Při vstupu do třídy uvítal Kartáka spontánní řev. Každý vykřikoval nějaký pozdrav na uvítanou, z čehož nejvíce vynikalo mnohoblasé "Aboj, Béďo!" - "Béďa" dělal odmítavé posuňky a kráčel

podle lavic na stupínek svou typickou kývavou chůzí provázenou posouváním blavy vpřed a vzad a la Spejbl. /Karták kdysi vyučoval v Plzni a byl prý vzorem Skupovi pro vytvoření Spejbla/. Když došel ke katedře, pravil: "Sedněte si a buďte stiche!"

Třída se konečně ztišila, Karták zapsal do třídnice a začal zkoušet, přičemž se procházel mezi lavicemi: "Povězte nám, třeba Hnízdile, co víte o kočce domácí!" Honza Hnízdil vstal, zatvářil se velmi důležitě a učeně a začal: "Kočka domácí dobromady sestává z blavy, krku, trupu, čtyř nohou a ocasu. Na nohou má tlapky a na nich dráčky. Když chce někoho škrábnout, tak ty dráčky vytáhne, a když nechce škrábnout, tak je zatáhne. Trup má protáhlý a pružný. Páteř má tak ohebnou, že může snadno udělat kočičí hřbet. Kočka domácí může být bílá, černá, mourovatá nebo také třibarevná. Na trupu má krk a na něm blavu. Na blavě má dvě uši, dvě oči a dlouhé vousy. Kočka domácí vidí i v noci. Jo a na blavě má také tlamu a v ní zuby."

Během tohoto duchaplného výkladu procházel Karták mezi lavicemi, soublesně kýval blavou, občas řekl "ano" nebo "dobře", a když Honza dospěl až k zubům, překvapil jej otázkou: "Kolik zubů má kočka domácí?"

Honza se zarazil a začal úsilovně přemýšlet a celá třída začala s ním nahlas uvažovat o tom, kolik zubů má kočka. Pedala různá čísla od dvou až po 88, až konečně vstal Toník Markus a prohlásil: "Prosím, kočka má zubů plnou hubu".

"Sedněte si, Markusi, a nevyrušujte!" pravil "Béda".

V nastavším tichu, když zkoušený Hnízdil dále úsilovně přemýšlel, kolik zubů má kočka, došel Béda k Jarce Boháčové v první lavici a jaksi mimovolně ji pohlídl po rameni. A tu bylo slyšet ze zadní lavice z míst, kde seděl Benhart: "Necháš ji!"

"Dáš tu ruku pryč!" A Karták ihned pokračoval v chůzi mezi lavicemi. Mezitím někdo zalistoval v učebnici a napověděl Honzovi správné číslo pro počet zubů kočičky domácí a Honza pokračoval, že kočka patří mezi šelmy-kočkovité, že se živí chytáním myší, že mňouká a přede atd...

Výklad nové látky probíhal neméně zajímavě. "Béda" vykládal velmi rozšafně, vyslovoval názvy živočichů velmi pečlivě a svérázně, např. š-tíka nebo š-kulovec a dovedl i vyprávět různé historky z dob svých studií na universitě, o profesoru Dominovi apod...

Karták seděl se katedrou a přednášel, zatímco všichni žáci se dívali nahoru nad tabuli do pravého rohu třídy, jako by tam bylo něco velmi zajímavého. Po chvíli Karták neodolal a podíval se tam také. V tom okamžiku však celá třída bleskově otočila hlavy a začala se dívat nahoru do levého rohu. Karták vykládal dál, jakoby nic, ale když se všichni stále upřeně dívali do levého rohu, přece jen po kratším váhání podlehl zvědavosti a otočil hlavu směrem levý roh. Samozřejmě že celá třída opět bleskově přešaltovala na pravý roh. Karták se zachmuřil, ale zachoval klid, vykládal dál a dělal, že si toho nevšimá. Po chvíli žáci, kteří stále hleděli do pravého rohu, začali zesilovat nápor přidáváním různých mimických pohybů jako např. Koudečka si podepřel prsty čelo a pokyvoval vážně hlavou dívaje se stále nahoru do pravého rohu, Markus si zablácil rukou oči, aby lépe viděl, a několik žáků dokonce tam ukazovalo prstem. Karták dlouho odolával, ale neodolal. Aby to zameškoval, vstal ze židle a přitom jakoby meně se rychle podíval nahoru do pravého rohu. Tu celá třída opět přebodila výhybkou a začala se dívat dolů na podlahu před katedrou, kde se záhadným způsobem objevilo na zemi ukazovátko. Karták vykládal dál, přecházel přitom po stupínku a občas mrkl tam, kam všichni hleděli. Vše se dělo za naprostého ticha, Karták dále zachovával důstojnost, předstíral bohorovný klid, zastavil se na stupínku a mluvil rozvážně dál. Tu však žáci v zadních lavicích se začali natahovat a vylézat z lavic, aby tam před katedrou lépe viděli a Markus v první lavici se přehnul dopředu přes lavici, ukazoval na to ukazovátko a říkal potichu: "Haď, haď!"

Ale ani to Kartáka nerozházelo. Aniž by přerušil svůj výklad, sestoupil se stupínku, zvedl ukazovátko, položil je na katedru a sám opět usedl na židli ze katedru.

Mezitím však místo ukazovátko se na podlaze objevila velká papírová koule vyrobená Kačerovským ze zmáčkaných novin. A všichni zase hleděli na zem na tu kouli. Karták dělal odmítavé posunky hlavou, svažtoval obličej, jako by se chtěl něčeho zbavit nebo odehnat nepříjemné obnury, ale protože bylo ticho a nikdo se nahlas nesměl, vydržel to a bez přerušení vykládal dál. Po určité době vstal a při výkladu sestoupil se stupínku a začal se procházet v prostoru před lavicemi. Celá třída ztrnule

nepětím, co bude dál. Karták několikrát minul papírovou kouli bez povšimnutí a nakonec se zastavil těsně u ní. Pojednou zvedl nobu, šlápl na kouli a začal ji zeslapávat do podlahy, jako když zeslapuješ nepříjemný bmyz. Když z koule vyrobil tímto způsobem papírovou placku, oznámilo zvonění konec hodiny a Karták nechal placku plackou a důstojně odcházel ze třídy.

M e z d a ř e n ý l o v , /Koudelka/

Bouří to dnes, bouří,
po třeboušských luk ch,
z pušek fest se kouří
v lovech trefných rukách.

Tamo laň se bbitá
skrže snorky žene,
za ní Paznecht lítá,
laufy napřažené;

šlape do obilí
uháněje za ní:
"Počkej na mne chvíli,
krásná moje leni!"

V tom aj! stařec prostý
v ústřety mu vstává:
"Heblonou, vašnosti!
Dyk je to má kráva!"

Zarazí se Paznecht:
"Kdo jsi?" kneta ptá se.
"Jsem já starej hanzel,
jenž tu krávy pase!"

Drahná léta krávy
žvejkaří tu bejlí,

bez obav, že dravý
nimrod kys se mejlí

v roli lovitele.

Vždyť to blbost brozná!
I to blbý tele
krávu dobře pozná!"

- "Demagog jste sprostý,
sedněte si, pane!
Nechci poslouchati
žvásty vaše plané.

Hlavu historika
nikdo neošálí!"

- Kráva zatím v modré
ztratila se v dáli.

Smutně nazpět Paznecht
svoje kroky nese,
lítostí a hněvem
srdce se mu třese.

U Ditřů při pivě
sotva dechu nabral
zalkal Paznecht tklivě:
"Zbabrel jsem to, zbabrel!"

H o d i n y d e s k r i p t i v y

/Koudelka/

Lidský život sestává z toho, co bylo, co jest a co bude. Čím více se přibližuje stadiu, kdy futurum se neodbytně zmenšuje a přimyká k současnosti, tím živější a přesnější jsou reminiscence na čas minulý.

Nejkouzelnější jsou beze sporu vzpomínky na léta studocká. Snad proto, že již nelze opakovat chvíle zlatého věku mládí a že vědomí této skutečnosti zdůrazňuje a přibližuje všechno to, co tokrát bylo. Možná, že ten náš lidský život je i proto krásný, že je pomíjivý a že je stěsnán do omezeného časového intervalu. — Jak asi bluboké byly prožitky tvého tek

krátkého života, můj pejsek Baryku! —

Asociace hodin deskriptivy s malým, strakatě rezavým venkovským vorlíškem je scestná a očividně nevhodná, jako je scestná a nevhodná většina mých asociací vůbec. Presto, jak se snad dále ukáže, nepostrádá jisté logické vazby.

Hodiny deskriptivy byly zabaleny záhadným závojem neskutečnosti a podobaly se zamlženým snovým vidinám borečkou zchvacené mozku. Dodnes nemohu proniknout tajemným kouzlem jejich nesrozumitelnosti. Nemohu pochopit a už asi nepochopím, proč se mají rozličné útvary promítat na rovné i křivé, všelijak nakloněné plochy a na co ty všechny řezy a průřezy. Dosud mne jímá brůza, vzpomenu-li si, že se jaksi propichují, vzájemně protínají kužele, koule, jehly, hranoly a bůhví, co všechno. Proč, ptám se dnes stejně jako tenkrát, proč? Snad jen Vence Dvořáků se uněl nad rysy kvalifikovaně brejlatit a taky kreslíř Honza Kníždil, obdařený prostorovou představivostí. Ale myslím, že ani oni tomu stoprocentně nerozuměli, neboť vyučování tomuto vědnímu oboru bylo jaksi rozpačité a chaotické. Presto se hodiny deskriptivy pevně zakódovaly do matrice mé šedé mozkové kůry. Byla to však osobnost obou profesorů, velmi se vzájemně lišících, která těmto hodinám vtiskla pečeť nezapomenutelnosti.

—— První z nich byl mladý atletický muž, veskrze bratý, sporé mimiky a pomalých, rozvážených pohybů. Jeho oči, hluboko zasazené pod husté obočí, vlídně i rozpačitě zíraly střídavě na tabuli a na plénum třídy. Na jednom očním víčku měl černou bradavici. Můj vztah k panu profesorovi byl rozporný. Usilovně jsem se snažil pochopit, o co vlastně jde, co nám to vykládá. Místo toho jsem však začal chápat trýzeň jeho duše, zmítané pochybnostmi a nejistotou, do jakých konců se s výkladem deskriptivy asi dostane. Toto poznání mi jej velmi přibližovalo. Současně jsem však byl ve stálém napjatém střehu. Občas jsem zachytil za bradavici jeho víčka záblesk nelibosti a podezření. Tušil snad, že té deskripci vůbec nerozumím? Žil jsem v úzkostech, kdy to praskne. — Neprasklo. Rozešli jsme se smírně na konci prvního roku.

Jeho nástupkyně náš vztah k deskriptivě i naše znalosti v tomto předmětu nezměnila pokračujíc téměř věrně v něm ne-

srozumitelných a našemu chápání vzdálených výkládčů. Přesto však hodiny deskriptivy za jejího působení se staly, alespoň pro klukovskou část třídy, přitažlivějšími a zajímavějšími. Byli jsme totiž plně zaujati její osobností, v níž jsme objevovali dosud nepoznané a také nepochopitelné nové světy.

Nevím, proč jsme pí. prof. nazvali Žabičkou. Nebyla ani ropuší ani skokaní typ. Nepodobala se rosníčce ani těm nešťastným malinkým žabičkám, které si po dešti poskakují právě na nejjfrekventovanějších cestách. Snad nosila zelené šaty, ale barva šatů byla zcela podřadná, neboť to, co uvádělo třídu v rozpačitý a nadšený úžes, byl obsah jejího oděvu. Žabička byla v pravém slova smyslu "metrika" /+/, lišíc se od svého předchůdce tím, že nebyla hranatá. Její mnohočetná oblost se ani nemohla vejít do udivených očí mladých pubertáček, sledujících napjetě měnící se průměty jejích tvarů na látku oděvu, tvarů přitažlivých a nedostupných jako fata morgana.

Seděl jsem v první lavici a měl jsem roli "adleta" pí profesorky, pověřeného podáváním péra, mazáním tabule houbou a badrem a dalšími důležitými úkony. Bezprostřední blízkost mého staniště k prostoru, v němž se pohybovala Žabička, pravděpodobně zintenzivnovala a prohlubovala prožitky související s její osobností.

Byl jsem také asi osudem předurčen /predestinatus - praescitus/ k tomu, abych se stal i objektem odplaty za kolektivní nadšení i nepřístojné zaujetí pro vnější kvality paní profesorky.

Stalo se to tak: Zlomila se a vypadla křída z kružítko. I bylo mou povinností uvést tuto učební pomůcku do patřičného stavu. Náhradní křída byla příliš silná, lámala se, nešlo zasunout do držáku kružidla a navíc mi prsty zdřevěněly a zpotily se brůzou z poznámek a návodů, jimiž doprovázela Žabička mé stále neobratnější pokusy. Byli jsme tenkrát v tom životním období dospívání, ve kterém jistě slova, užitá v určitém sledu, dostávala zcela jednoznačný význam podněcující pubertácké zmatené představy: Příkazy a poznámky paní profesorky související se zastrkováním křídla do kružítko s obtížemi a

/+/. Podle zevnějšku byly ženy tehdy námi obodnocovány jako metrika, píklík, řešple, rašelina a borka

nešpěchy při tomto mém počínání byly třídním kolektivem a samozřejmě i mnou přijímány jako pobuřující a dráždivé výrazy tebe. Všichni tenkrát věděli, že slova "to" a "tam" vyslovené v jisté souvislosti, znamenala pro nás pubertáky jen a jenom to jediné. — Červený rozpaky neviděl jsem zarosenými brýlemi na své ztřeštěné chvějící se ruce, které se snažily zasadit křídlo do kružidla. Žabička mé počínání znova a znova komentovala broznými slovy, která na mne padala jako slehnutí bičem. "Konečně se všem to, nešiko, povedlo, zaplať pámbůh, už je to tam!" — Třída řvala zlomyslným a neslušným smíchem. Smála se i Žabička. V té chvíli jsem snad zestárl o mnoho let. Nešťastný jako zbožný poutník, který se stal podezřelým z pokusu o krádež monstrance, uvědomoval jsem si na pranýři banby a posměchu, že nejtrestanější lidskou vlastností je hloupost a nevinost. Bylo mi jako psovi po výprosku:

—— U venkovského bokynářství stál řeznický vozík s plachtou a u něj mé malé psiče. Poprvé ve svém štěněčím životě porušil Baryk zásady poslušnosti. Neboť to, co upoutalo jeho pozornost, bylo neskonale silnější než rozkazy jeho pána. Ztrnule jako zhypnotizován stál se zježenou srstí a s nataženým proutkem a celou svou bytostí vdechoval, vnímal, vpíjel se do neodolatelné vidiny, do zjevení na koši navršených buřtů a salámů. Nic jiného už neexistovalo, svět se zmenšil, zkoncentroval do netušeného zázraku a nepřekonatelné touhy. A když se pak řeznický chasník přiblížil a košem, popošel Baryk několika ztrnulými náměsíčnými kráčky a malinko zavrtil ocáskem. Potom se stalo to, co bylo neodvratné. — Nekňučel a nenaříkal jen proto, že jej bolelo kopnutí řeznickou blínkou, ale také to, že se poprvé ^oštkal s propastnou vzdáleností mezi touhou a tvrdou realitou. Byl ještě malinký a hloupý a nemohl ani tušit, jak snadno lze naskočit vzadu pod plachtu jedoucího řeznického vozu a potom vyskočit s věncem vonících buřtů v tlamě. —

Ach, můj milý kamaráde, společníku a svědku mých mladých toulek: Je-li nějaký psí ráj, vzpomínáš-li v něm na svého pána, odpusť mu, že na tebe tenkrát ještě zakřičel, že tě nepobladil a neodnesl v náručí. Byl tehdy taky jen lidské štěně

a nesmírně mu bylo vzdáleno poznání a porozumění trýzní a touhám psího srdce. Psího i lidského.

Velmi se omlouvám všem těm z vás, kteří v průběhu let dospěli k iakovému stupni ctnosti a důstojnosti, že se vám zdají být vzpomínky na léta bráněného mladistvého zmatku pobuřujícími a sabanbujícími. Také já jsem svými vzpomínkami nesmírně pobouřen, zvláště tehdy, když se náhodou podívám do zrcadla.

Z. Koudelka :

Znovu se vracíme

Staletou píseň šeptají duby
měsíčním světlem oděné,
užaslým hvězdám krásou se chlubí
růže vykvetlá z kamene.
Světlo hvězd zlatě se v rybníku
- a jen jak přízrak u brobky
nocí a mlhou ztlumené.

U Zlaté stoky se míbají stíny,
na věži bořiny odbily.
Náhle si připadáš, že mladý
oči se dojetím zamažily -
Ozvěny děvné - jak taštní ptáci -
kteří se zdělky domů vrací,
vnikly do mysli na chvíli.

Procházíš branou - a zase duní
kroky tvé na dlažbě náměstí.
I v chladné noci jak na výsluní
břeží tě vzpomínky na štěstí;
vzpomínky sněhem let nezaváté
dnes opět - jak dřív už potoli-
přišel jsi hledat a - nalézt.

Ladislav Stehlík, Rybníky

/Chvály jižních Čech, Čes. Budějovice 1973/

Jako živé bytosti přistupujete ke mně v snách se zlatýma očima večerů, vy všechny rybníky domova mého, pro které v žádném druhém kraji nevymyslili jen krásnějších. ...

Pohled střízlivý uvidí ve vás jen užlitkovou nádrž pro chov ryb, ale jak vám křivdí. Pro mě jste pohledem oka božího ve dnech pobedy i přísným zadíváním oka Měřenína v jitrech zimních žer. Ve vás je ztaje věčně se proněpující výraz této krajiny, její spanilá lyričnost, celá bohatá škála proměn a vztahů. Váš svět, vyzařující toliko odstíny jako duše básníkovy, ječný svět nejintimnější, který na svoji poezii, zákonitost, důvěro-
stí a tajemství ...

U jezu Nežerky

Jak děvče v kole, hned zvolna,
hned prudce,
vířivě tančíš, jiskřivá, čistá,
něžné i prudká, vášnivě řeko!
Kam asi zapesců neklidné srdce,
které se seskočit pod jez tvůj
chystá,
v dálku či nedaleko?

Blankytná obloha v tobě se
chtivě
chladí - i slunce sem skočilo
s výše,
snad se mou taky poplave!
Větve a listy na staré jívě,
motýl, pták, oblaka nalují tiše
na vodě obrázky míbavé.

Jak první láska je mocná tvá
síla,
toužící do dálek odvahou dravou!
Rád bych se s tebou na vandř
dal;

Písníčko o štěstí, svěží a milá!
Prst mladých vzpomínek, voní-
cích trávou,
do tvých vln jsem si uschoval.

V. V z p o m í n k y ž á k ů , k t e r é b y l y
p í s e m n ě z a c h y c e n y p ř i s p o -
l e č n ý c h s o t k á n í c h ,
jež se konala v letech 1967 - 1978 v Třeboni, v Praze, v Tábo-
ře, v Jarpicích u Slaného /u Monky Srdínků na zabíjačce/, v Po-
děbradech a opět v Třeboni a v Táboře

Vyprávění jednotlivců zachytil a po upřesnění v ušším
kolektivu zaznamenal J. Novák

Bunzenův kaban

Pan prof. dr. Karták, pamětliv jse Ko-
nenského zásady maximální názornosti, přinášel do hodin fy-
ziky na velikém dřevěném tácu různé propriety potřebné k poku-
sům. Mezi nimi zpravidla nechyběl Bunzenův kaban.

Při pokusech jsme často žasli, jak je vše složité a kom-
plikované, a tak jsme došli k názoru, že pouhé dvě ruce pana
doktora na vše stačit nemohou. Proto jsme mu pokaždé nabízeli
svou nezištnou pomoc. Jedn se nabízel, že něco podrží, druhý,
že zapálí kaban, jiný, že vsune zástrčku do zásuvky apod..
Pan profesor to však vždy zásedně odmítal. Zřejmě chtěl doká-
zat druhým i sobě, že žádná překážka není pro něho tak velká,
aby ji nemohl zdotat.

My ve třídě jsme však při jeho alchymistických manipula-
cích, různých obchvatech, grifech a škrtech zápalkami obvykle
trouli brárou při pomýšlení na to, co by se mohlo náhle stát,
a zároveň jsme se ve své senzacechtivosti těšili na nějaký ten
výbuch s následnou deformací školního zařízení, na rozbití ně-
jakých přístrojů a nádob /střepy znamenají štěstí/ a na jiné
vzrušující atrakce.

Dlouho jsme však čekali marně. Bylo až obdivuhodné, že na-
konec z toho chaosu a zmatku, jež pan profesor navozoval, loc-
cos zajímavého vzešlo a že mnohé fungovalo a šlo jak na drát-
kách. Až jednou: Bunzenův kaban, líh, zápalky, škrť a ---
bum ! Hořící kaban letí jak ohnivá pochodeň přes lavice směr
Máňa Martínků. Všem se zatajil dech, leč anděl strážný stál
při Máňě, takže kaban jen hvízdal kolem jejích vlasů ničeho
zlého nenatropiv.

Všichni ztrnuli a zmlkli, jen Toník v nestavším tichu panu profesorovi přísně hrozil, tváře se zarputile. — "Markusi, já ti jednu vrazím!" dí pan profesor.

— "Tak dobře", vece Antonín, "ale já zas na tebe píchnu, až ti vybuchne kaban a že to mohlo Mánu Martínků ožehnout, a uvidíš!"

Věc skončila bez větších komplikací. Součástky kabenu byly shledány dohromady a na historickém tácu byly odneseny znět do kabinetu. Jen vzpomínka na příběh zůstala trvele v naší paměti.

- o - o - o -

V hodinách pana profesora Kartáka jsme bývali vždy velmi aktivní. Jestliže výuka byla v ranních hodinách, pak většina z nás pilně opisovala úkoly z matematiky, latiny atd. nebo jsme "šprkali" na další hodiny.

Byla-li však u něho výuka na konci vyučovací doby, pak se hodina často měnila v úplné odorádo. Skoro všichni projevovali svou vědy- a senzacechtivost, takže mnohdy naše otázky, připomínky a zkažky jen přšely.

Jednou se přiblísil Alex Korb a pravil: "Sím, já jsem četl v Kosmově kronice, že panna porodila 36 dětí."

Ne to pan doktor: "Korbe, když jsem já četl Kosmovu kroniku, ty jsi ještě chodil po houbách!"

- o - o - o -

Jindy zas pan profesor vyprávěl o krokodýlovi. Tu se přiblísil Zdeněk Koudelek: "Já vím, jak domorodci umějí lovit krokodýla: To když krokodýl boní černocho, tak von furt utíká a pak rychle uběhne za strom. Jak ho krokodýl chce chytit, praští blavou do stromu a je po něm."

"No, já nevím", dí pan profesor, "mě krokodýl ještě nebohil."

- o - o - o -

V hodinách prof. dr. Kartáka bývala zprevidla tak velká aktivita, že se všichni o přkot blásivali, aniž věděli, co vlastně budou říkat, až je pan doktor vyvolá. Pak si pracovně vynýšleli s menším nebo větším úspěchem různé historky. Někteří spolužáci se snažili jin "napovídat" a tím navozovat komické situace, zatímco zezadu se často ozývaly výzvy, aby pan doktor vzal mluvčímu slovo, protože X Y "kocá".

Při zkoušení nebo opakování látky se rovněž všichni živě blásivali - dříve než pan doktor vyřkl otázku, aniž tedy věděli, nač se zkoušející bude ptát nebo z jaké látky budou zkoušení.

- o - o - o -

Alex vzpomíná, jak jednou dr. Karták vysvětloval, že ploché noby se projevují polohou špičkami od sebe ven. Na to Alex: "Já znal jednoho a ten nemohl na motorce ani projet bránou. Asi měl ploché noby."

- o - o - o -

Když dr. Karták čas od času vyprávěl o svých příbězích ze života, celá třída vždy čekala, kdy se přiblíží Jožík. A skutečně. Jožík zdvihl ruku a blásil se vždy tak dlouho a tak úporně, až ho nakonec pan doktor vyvolal. A pak už každý věděl, jak Jožík začne: "To já znal jednoho a ten ..." a povídal a povídal - aniž broul brvou - divystrašné věci a nenechal se zastavit, i když dr. Karták se vědomě snažil jej přerušit a řeč ukončit.

- o - o - o -

Když boši kuli v lavicích různé pikle a dělali "nepřistojnostě", boledbal se pan profesor doktor: "Nemyslete si, já vidím všechno!" - na to Toník: "A vidíte taky ženským krz šaty?"

A když se pan doktor rozbořil na nejvyšší míru, zpravidla končil slovy: "Jestli si tohle můžete dovolit u jiných profesorů, u mne ne!"

- o - o - o -

Pan doktor často rád vzpomínal na své studentské i vysokoškolské léta, zvláště u příležitosti společného posazení s námi při sklenici "Třebonského".

Pak se často i dojemně rozezpíval svým zvláštním melancholickým druhým basem. Oblíbenou jeho písní byla: "Už dávno vyhasly mé pistole" a "V tom starém domě na Malé Straně".

Když vzpomínal na své různé dobrodružství, velmi často se ho studenti ptali: "A vožral jste se tenkrát?" Na to slova pan doktor odmítavě mávl rukou a svou mimikou dal najevo, že si nepřeje, aby byl rušen.

Také vyprávěl pan doktor, jak spal kdysi v místnosti, kde se to benžilo štěnicemi. Rozbořil se, že na ně vyzraje. Nohy postele postavil do unyvaděl s vočou a šel klidně spát. Na štěnice však nevyzrál. Pačaly mu na blavu se stropu.

- o - o - o -

Tak jako Jaroslav Novák při maturitě exceloval oněmi známými "kostmi z brouka", tak i Toník získal při maturě svůj nezopomenutelný věhlas.

Měl určit jaterník trojlaločný. "Co to jen může být ze bylinu", říká si Tonda, "to jsem v životě neviděl". Kdo byl poblíž, snažil se mu nepovídat a nejvíce přisledící biolog Endris. Soustavně ukazoval na játra, přičemž artikuloval JA/TĚR/NÍK.

Ale Toník nerozuměl. Uvažuje o různých částech těla, jak pan prof. Endris naznačoval, říká si: "Břícho to určitě není, pupek nebo opasek také ne, tak co?" Tu, jak tak slyšel volat jaterník, napadlo ho, že by to mohl být jetel. Aby to však nebylo tak docela jednoduché, pravil, že to může být nějaký druh amerického jetele.

Obdobně při určování kopretiny: Také špatně rozuměl nepovědi a nakonec řekl "kapradina".

- o - o - o -

Zdeněk Koudelka vzpomíná, jak byl jednou v hodině doktorů Kartáků vyvolán na téma "kráva".

Zkoušený popustil uzdu své fantazii a barvitě vylíčil, jak tato odrůda ture domácího vypadá, až dospěl k závěru, že kráva má vpředu roby a vzadu ocas. "Nu a když se kráva otočí," pravil Zdeněk, "pak je to obráceně: roby vzadu, ocas vpředu".

A když tak vzpomínám na tvůj jistě Karták - Pěšula, nelze nevzpomenout, že fašistická skupace šelohle nejen na prof. Pěšulu, nýbrž i /v peněkul menší míře/ na Dr. Kartáka. Také on byl udán - že donesl přechovává zbraň - a uvězněn gestapem. Nakonec však na gestapu sami uznali, že ona razem zneškodněná zbraň, nalezená v domku Dr. Kartáka na půdě, nemůže obrozit světovládnou moc německé říše, a proto byl posléze Dr. Karták z vězení propuštěn. Po válce učil ještě několik let na gymnáziu a od r. 1949 až do odchodu do důchodu na měšťanské škole v Lomnici pod Lužnicí.

Obdobně jako on učil na měšťanské škole /ale v Suchbátě pod Lužnicí/ před důchodem i prof. Panocha. Na rozdíl od něho se Dr. Karták ke stáří přizpůsobil /stejně jako prof. Fiala/. Bylo to k jeho prospěchu, neboť jeho žena měla na něho dobrý vliv. V její péči přestal pan profesor balčovat alkohol a adaptoval se manželskému způsobu života.

- o - o - o -

Pan doktor nebyl příliš mnohoulunný, ale přesto se dal dosti často vyprovokovat, aby vyprávěl různé příběhy ze svého dřívějšího života.

Stalo se, že právě vyprávěl věci divustrašné, když se náhle ozvalo zezadu z levic: "Nekecaj!" Když se pan doktor začal kvůli této neomalenosti a hrubému rušení jeho výkladu rozčilovat, zazněl zezadu též hlas: "Sín, pane profesore, já tady bedlivě sleduju, co nám říkáte, abych se poučil, a von tady pořád jen kecá a ruší mě, že se vůbec nemůžu soustředit".

- o - o - o -

Vzpomínám si též, jak dr. Karták kdysi vyprávěl, jak se za první světové války vyhnul narukování na frontu: Když se blížil den odvodu, vzal prostě polínko a přerezl si nahu. Současně máchnutím rukou naznačil, jakým způsobem tento odvážný čin provedl.

Toto brdinství ocenila třída nepopsatelným údivem a zároveň i zděšením. Někteří vzrušeně vykřikli, jiní si zakrývali oči a další komentovali tuto obdivuhodnou událost slovy nejvyššího uznání. Trvalo dlouho, než se panu doktorovi podařilo třídu utiшит.

- o - o - o -

V místě bydliště dr. Kartáka se vypravěla takováto zkozka: Pan doktor byl sice biolog, ale jako pedagog si byl vědom toho, že daleko více než o byliny nebo něnou tvář jest třeba pečovat o živočišný druh homo sapiens, neboť ten, jsa ponechán na pospas sám sobě, by zpustl daleko více, než ono prvé.

I obdivoval v místě svého bydliště v Lomnici n/Lužnicí v neděli dopoledne na korzo, kde se k němu rády přidružovaly vědy-
chtivé dívky-studentky gymnázia a frekventatky školy měšťan-
ské. Pan doktor, obklopen bouřením děv, kráčel vážným a důstoj-

nám krokem profesora, s rukama se zády, nakloněn kupředu, přičemž odpovídal na zvědavé otázky jej doprovázejících dívek a vykládal, vybíraje se zaujetím starostlivého pedagoga z pokladnice svého vědění. to nejceněnější - věci nejen poučné nýbrž i velmi zajímavé - nebloudě napravo ani nalevo a živě gestikuluje rukama i tvář.

Zdálo se, že dívčiny jsou jeho vyprávěním tak zaujaty, že ani nedýchají, avšak skutečnost bývala jiná: Děvy se pomalu vytrácely, jedna za druhou, a schovávaly se: ta do průjezdu, ta ze strany, ta za keř, až nakonec šel pan profesor sám - vykládaje nehlasy na celé náměstí a v zaujetí rozkládaje rukama.

Když za chvíli postřehl, že je sám, rozblížil se na všechny strany, ale nikde nikdo. Teprve když se už vzdal dalšího pátrání, začaly se ozývat zvonivé hlasy děvčat, které se sbíhaly ze všech stran, a zábava pokračovala dále.

- o - o - o -

Snad bychom si vybavili v mysli další groteskní příběhy a veselé zážitky, ale z naší paměti se už mnohé vytratilo. Na všechny tyto příběhy však vždy vzpomínáme rádi a určitě i s láskou k tomuto našemu profesoru-příteli.

Odpusť nám, drabý Bedřichu, že jsme tě tak často a mnohdy i nemístně zlobili. Byla to rozvernost mládí, postpubertální extempore. A čím je náš odstup od oněch studentských let větší, tím více si uvědomujeme, že jsme Tě měli svým způsobem rádi - tak jako ty jsi byl nakloněn nám.

- o - o - o -

Mnoho veselých vzpomínek máme všichni také na nezapomenutelného dobráka, přitom však slabocha - p r o f e s o - r a F i a l u .

Pokud jde o kézeň, nejvíce starostí mu dělал Toník, pokud se týká prospěchu, těžké chvílky mu připravil /zejména před maturitou a při maturitní zkoušce/ Franta Divoch.

Veelku jsme však zlobili, kromě dívek, které byly práce jen ječné a taktní, věcní. Soustředit se za dané situace na výuku němčiny bylo zcela vyloučené, takže k maturitě jsme toho věděli z němčiny méně než v sekundě, kdy nás učil přísný profesor dr. Sedlecký, který účinně zvyšoval efekt své výuky mj. i tím, že občas někomu sem tam uštědřil pohlavek.

Někteří z nás chlapeč ani neměli učebnici. Na začátku

školního roku si ji sice každý koupil, ale brzy - během několika týdnů - jsme ji my přebnějšší zkapalnili. Aby si studenti z nižšího ročníku knihu od nás koupili "na foršus" nemluvili jsme jim, že náklad učebnic je úplně rozebrán, takže napřesrok budou knihy narně shánět.

Ze daných poměrů čím více jsme se blížili k maturitě, tím více jsme kdysi naučené zapomínali, takže hospitace i inspekce v hodinách němčiny v nejvyšších ročnících končily neprostým fiaskem. Situaci mohl úspěšně zachránovat jen Komárek. Ten do značné míry němčinu ovládal, ale on málokdy dával pozor, aby věděl, o čem členek pojednává.

Pak už zbývala jen Vlasta Dvořáků nebo Máňa Pačourků. Méně jistý už byl Zdeněk Koudelků nebo Vence Dvořeků, neboť také oni /obdobně jako Jožik/ často nevěděli, o čem jde. Ze této situace tedy nemohla hospitace nebo inspekce v němčině skončit jinak než žalostně. Mnozí z nás si vzpomínají, jak jednou naše výkony rozbořčně komentoval hospitující ředitel "Šulín" slovy: "Ty vaše znalosti, to je úplná ostuda. Samé aber a und a jediný souvislý projev člověk od vás neuslyší!" Po skončení hospitaci nebo inspekci upadal prof. Fiela vždy do těžké melancholie. Sedl za stůl a v obličeji celý rudý držel se oběma rukama za hlavu. Tu k němu přibíhával útlocitný Toník a soucitně jej bládil po ruce a po rameni, aby svou účastí alespoň trochu zmírnil Fíkův žal.

- o - o - o -

Největší starost panu profesorovi dělaly maturity. Aby studenti daný úkol zvládli, vtloukal po celou oktávu každému do hlavy "jeho otázku". Výsledek byl však zcela neuspokojivý. Když se pan profesor opět chýtal za hlavu, radil mu Zdeněk: "Takhle to, pane profesore, nejde. My si vypracujeme text a vy si k němu připravíte otázky." - Franta Divoký jej ještě doplnil: "Ale musíte je dávat přesně po sobě, aby náš text k nim pasoval."

Nakonec pan profesor vypracoval sám pro každého jak otázky, tak i text, ale ani to nestačilo. Nepomohlo ani stíhání studentů na rynek a "odvlékání" jich za účelem nacvičování maturitních otázek k němu do bytu. Tak se stalo, že Frantík D. při maturitě v němčině skončil "na štítě".

Pozastavme se u tohoto "případu" poněkud blíže: Frantičkovy znalosti z němčiny byly tak žalostné, že pan profesor byl z toho doslova zoufalý. Frantík však zůstával poměrně klidný a na to, že se maturita neodkladně blíží, téměř nedbal.

Aby nedošlo při maturitě k fiasku, snažil se pan profesor využít po vyučování každé chvíle k tomu, aby Frantička doučoval, i když se tento "nevěděčník" jeho dobré vůli a snaze všemožně bránil. Frantík nechtěl ztratit s ostatními spolužáky kontakt a krok, a proto se chtěl zúčastnit s nimi všech společných "akcí", které se zpravidla odehrávaly Pod věží, v Přetrpu nebo v restauraci U Buzků.

Jednou kráčet po právě skončené výuce kolektivů oktavánských jinochů po náměstí a přemítal, do které hospody zapadnout, když v tom kdosi spatřil na konci náměstí profesora - němčináře.

Frantík ztrnul. Věděl, co ho čeká v případě, že se s panem profesorem střetne. Pak by ho od nucené návštěvy v bytě pana profesora neuchránila ani svěcená voda!

Duchaplný Frantík však zareagoval obdivuhodně rychle: "Kluci, jděte normálně dál, já to obejdu postranní ulicí a za rohem u podloubí se opět sejdu." Přítomní to vzali na vědomí a v družném rozhovoru šli klidně dál, aniž by sledovali, v kterém místě se pohybuje pan profesor.

Stejně tak Frantík. Kráčet postranní ulicí, ruce v kapsách, rozjařen tím, jak na pana profesora vyzrál. Avšak běda! Když se přiblížil k rohu ulice, ve které se měl s ostatními členy kolektivu sejít, náhle se proti němu vyřítí - profesor-němčinář! Chytil ho za rukáv a vítězoslavně zvolal: "Ha, už tě mám, už ni neupikneš!" A hned, že Frantík musí s ním k němu do bytu, kde by se doučil potřebné látky k maturitě.

Avšak Frantík, ač byl takto nečekaně zaskočen, se jen tak nevzdal. Ihned mu blesklo hlavou, že to má v matematice na propadnutí a zítra že se má při zkoušení rozhodnout, zda bude či nebude připuštěn k maturitní zkoušce.

Tato pobuřená slova s panem profesorem zaslounala. "To je zlé", pravil, "musíš udělat všechno, abys zítra při zkoušce obstál." A v tom ho napadla spásná myšlenka: "Víš co, můj bratr-lékař je výborný matematik. Pojď se mnou, on ti se vaším rád poradí."

Frantík však s díky odmítl - s tím, že právě spěchá na hodinu matematiky, kde si má vše potřebné zopakovat a doplnit. "Tak běž rychle, ať jsi tam včas a uč se napřed matematice, němčinu spolu nastudujeme, až budeš mít matematiku vyřešenou."

S uspokojením vyrazil Frantík kupředu, aby se co nejdříve sešel s pertou a zepadl tam, kde už konečně přestane být ohrožován.

K maturitní zkoušce z matematiky se dostal a dokonce ji složil s úspěchem, z němčiny však - přes největší péči pana profesora - neuspěl. Maturitu z tohoto předmětu dokončil až po prázdninách.

Jak to Frantík při maturě válel, nejlépe dokumentuje tento detail: Když při jeho ústním projevu to vypadalo kriticky, vyzval pan předseda zkoušejícího profesora Fialu, aby dal zkoušenému ještě nějakou jinou otázku - v naději, že se student snad přece jen "chytí". Na to pan profesor: "Ist die Welt schön?" - "Jawohl", odpověděl Frantík. A tím to zhaslo.

A ještě dvě vzpomínky na Dr. Kartška: Prof. Pesula o něm vyprávěl, jak se na jakési venkovské tanečce pan doktor v povznesené náladě sbratřil s muzikanty katolíků, že jim rozdával stokeruny. Druhý den se pak moc divil, kde a jak mohl utratit celou měsíční výplatu.

Jednou zas /rovněž ve venkovském prostředí/, když prof. Pesula tituloval svého přítele "doktorem", přišlo k Dr. Kartškově usteraná žena. V domnění, že hovoří s lékařem, úpěnlivě jej prosila, aby pomohl zachránit její těžce nemocnou dceru. Pan "doktor" ji slušitně konejšil: "To je neštěstí, inu, co se dá dělat."

Toholt je trápení! ..." opod..

Mr. F. Fiala :

- o - o - o -

Jednou pan profesor otevřel dveře do třídy, kde měl mít hodinu němčiny. Těsně za dveřmi však byla pověšena mapa. Pan profesor chvíli zaváhal, nečež se slovy "Tak já zase půjdu" zavřel dveře a odešel. Teprve za chvíli se vrátil zpět, aby zabýval výuku svému předmětu.

- o - o - o -

Při jedné příležitosti vybrožoval pan profesor Honzovi K., že ho nechá propadnout. Honze opáčil slovy: "Jestli ne, pane profesore, necháte prasknout, tak se Vám pověsím na klíce Vašeho bytu." Pan profesor potom Honzovi donlouval, aby to nebral hned tak tragicky. Vždyť se dá ještě mnohé napravit. Nedostatků ve znalostech snadno K. odstraní, bude-li se více snažit, a pak v e bude v pořádku.

- o - o - o -

Když jednou míra Fialovy trpělivosti dosahovala "uzlového bodu," rozkřikl se na Toníka, že jej zapíše do třídní knihy. Na to Toník: "Tak dobře, ale já vyskočím z okna a pak mě budete mít ve svědomí". Samozřejmě, že jej pan profesor nezapsal.

Aby Toník nezpůsobil při Fíken očekávané ženské inspekci nějaké znatky, poslal jej pan profesor před hodinou do perku. Tonda se však uchýlil vedle do šatny a odtud strašil přes kenna: "BU, BU, BU!

Toník považoval za čest, mohl-li jít s panem profesorem na procházku. Ten však o doprovod svého trapitele příliš nestál, a proto se mu raději vyhýbal. Jednou zase před Toníkem proběhl a jeho pronásledovatel mu byl v patě až na třebonskou zastávku. Tam stál vlak na Lomnici a pan profesor do něho bez vábání skočil, právě když dával vlakovou trubkou znamení k odjezdu. Z rozjiždějícího se vlaku se rozradostněný pan profesor Tondovi smál, jak mu vypálil rybník.

- o - o - o -

Prof. Pudil se stal "fandou" ve prospěch sportujících studentů své třídy. Jak k tomu došlo? O tom vyprávěl Alex Korbů: Aby někdo mohl jako sportovec veřejně vystupovat /obdobně aby se mohl zúčastnit nějakého večerního představení včetně taneční zábavy/, musel mít k tomu předem soublas třídního profesora.

Naši hokejisté - Korb a Ježík Komárek - jednou tuto povinnost opomněli. Druhého dne však byla zpráva o výsledku hokejového střetnutí třebonských hokejistů zveřejněna a zachytil ji i náš třídní Pudil. Po příchodu do školy vyvolal hned Komárka a Korba na latinská slovíčka, avšak nijak jim nedal najevo, že by byl dotčen proto, že mu své sportovní vystoupení předem nehlásili. Neopak, touto jejich činností byl posléze tak zaujet, že napříště s oblibou navštěvoval většinu hokejových zápasů, které se v Třeboni odebrávaly.

- o - o - o -

A ještě o hodině zeměpisu, kde pan profesor "Švejk" názorně líčil komplexní mechanizaci na jetkách v Chicagu, o nichž nás

poučil, že jsou to největší jatky na světě: "Tam to jde všechno ráz na ráz", vysvětloval. "Jeden mlátí dobytek palicí, druhý pouští krev, další stabují kůži, jiní čtvrtí atd. - jak na běžícím pásu".

- o - o - o -

Honza K. si sice zpravidla vždy věděl při zkoušce rady a nějak to obvykle skouklol, ale nebyl z těch, kteří by se naučili lótee tak, že by ji přímo sypali z rukávu. Podle vzpomínek Menky S. byl jednou vyvolán na Etiopii. Jeho vědomosti byly chabé a záchrany nebylo v dané situaci se nadíti. I nepovídal šibel prof. Malý: "No a řeky tam tečou..." - A Honza: "No a řeky tam tečou..." - Profesor Malý: "z moře na pevninu". - Honza: "z moře na pevninu". Prof. Malý: "Tak si sedněte, K., máte nedostatečnou!"

- o - o - o -

Při srovnávání našich profesorů s profesory jiných tříd vzpomíná Alex Korbů: "Na chodbě se v době, kdy my jsme chodili do tercie, objevil profesor Šykora. Nesl kompozice a na žáky příslušné třídy z dálky bránil: "Všichni máte pět a ty, Papáčku, ty se nesněj, náš šest".

- o - o - o -

Na jednoho z profesorů, který nás učil jen kratší dobu, vzpomíná Mána Peďourků. Pan profesor zřejmě oceňoval její píli a snad mu imponovaly i některé další její vlastnosti. Když se jí nepovedla písemná práce, dal jí možnost, aby si ústně známku opravila. Jednou se při vstupu do třídy na Marii oblédl, přičemž zakopl o stupínek a padl. Marie se tomu s ostatními srdečně zasmála, ale byla hned vyvolána k tabuli a skončila s nezderem. Příští hodinu jí však pan profesor O. dal opět možnost známku si opravit.

- o - o - o -

Když jsme byli v primě, přišel jednou Jožík na skvělý nápad: Každému přidělit nějaké přízvisko, které by bylo pro něho charakteristické. Vzpomínám, že on sám byl Hannibal, já Leonidas, jiný Cicero nebo Caesar, Lada Vacc byl Cutilina! Vín, že jak my, tak i Lada jsme si všichni na svém cognonu velmi zakládali. Inu, touha mládí po vysokých ideálech, dobrodružstvích i nebezpečnostech je příslovečná.

- o - o - o -

Ze studentů, kteří už svým zjevením a svými postoji dovedli rozesmát, nejvýraznější postavami byl nejen Toník Markus, ale v nižších ročnících též Toník Schreiber, řečený Scriba. Na něho nejvíce vzpomíná Zdeněk K.

Toník Schreiber vynikal tou vlastností, že dovedl nasugerovat smích druhým, přičemž sám zůstal bobrově klidný - ani brvou neboul. Byl "mistran" v dělání si legrace z druhých lidí a snad na každém nalezl vždy něco směšného. Dovedl to tak zvličtit a "opepřit", že se jeho "spolustudenti" při jeho slovech a minech mohli "smíchem potřbet".

Vzpomínáme i na jeho známé kašlání - bbhé, bhé. Po jeho vzoru a poučení dalšími velikými jeho typu dovedli jsme pak při hodinách profesorů-lidumilů kašlat mnohoblesně, přičemž do kašle jedněch zaznívaly i různé zvířecí zvuky a škřety drubých - včetně kohoutího kokrhání, kozího mčeni, buvolího bučení a lvího hrozivého řvaní. To býval pravý koncert!

- o - o - o -

Jošák vzpomíná, jak jsme svým smíchem zpravidla dovedli při různých "frčcích" strhnout ke smíchu i kantory. Na snlu-
vené znamení jsme však všichni neráz ve smíchu ustali a smál se jen pan profesor.

- o - o - o -

Při vzpomínkách na "hrdinské" činy z prvních tříd naší gymnazijní docházky často vzpomínáme na Ládu Vaccka. Vyznačoval se samostatným demokratismem a smyslem pro spravedlnost a rovnoprávnost. Nemilosrdně trestal každého, kdo se odchýloval od jeho představ.

Jednou zcela bezdůvodně zbil o rok mladšího syna pana ředitele - jen proto, že "řída" byl jeho tátou. Svůj postoj vůči nepádemu vyjádřil slovy: "Aby sis nemyslí, že když jsi kluk Šulína, že nemůžeš dostat přes dráku".

Je svých "hrdinských" činech pokračoval do té doby, než profesory přešla trpělivost, tedy do doby, než byl ze školy vyložen "pro nekázeň a špatný prospěch".

- o - o - o -

Lada byl veliký kamerád Toníka Scriby. Při jedné příležitosti Toníka povolil na zem /možná, že to bylo obráceně/ s tím, že se oba říznou nožem do ruky, aby si mohli promístit krev a stát se /po vzoru Indiánů/ "pokrevní bratry".

My, kteří jsme jezdili vlečen na Valenice, vzpomínáme, jak jednou nastoupil do vozu pan prof. Malý. Lada Vacck se hned k němu přidružil a velmi familiérně se ho začal vyptávat, kam že jede, co tam bude dělat atd.. Pan profesor však neměl pro takové důvěrnosti pochopení, energicky se na něho obořil a se slovy, že spolu busy nepáslí, tento nabízený mu důvěrný rozhovor předčasně ukončil.

- o - o - o -

Nezřídkka při svém setkání vzpomínáme i na podivína-vrtáka Zdenka Veliška. Jeho vzdělání rodiče mu věnovali hodně péče, ale vše bylo marné. Charakterizuje jej tento příběh: Jednou přišel prof. Malý do třídy /na hodinu zeměpisu/ a rozborloval se nad tím, že viděl Veliška ve Staré Kline, jak stál na křižovatce s rozpjatými rukama a jako "strážník" určoval směr projíždějícím vozidlům. /Bylo to v některé z nejnižších tříd gym./.

Alex Korbů Zdenka učil angličtině - naučil jej zdravit "Heudujudu". Toboto pozdrevu pak Zdeněk užíval i tam, kde to bylo krajně nevhodné.

Vzpomínáme též na začátek Zdenkovy slohové práce o Kozinovi. "Vitr foukal, mraky se honily po obloze, jen u Kozinů bylo teplo a mlo..."

Zdravotní stav Zdenkův se v pozdějších letech jeho života velmi zhoršil, takže /pokud je nám známo/ musel být hospitalizován v ústavě v Opavě.

V souvislosti s písemným projevem Velíškovým týkajícím se ehodského hrádiny nelze nezapomenout "perličky" Mikutovy z první třídy gymnázia. Byl vyvolán na Jana Husa, ale on o něm toho mnoho nevěděl. Začal: "Mistr Jan Hus ..., Mistr Jan Hus se narodil - /pauze/ a tu mu někdo napověděl: "V Betlémě v chlévě." A Mikuta dopověděl přesně podle nápovědy - "se narodil v Betlémě v chlévě".

- o - o - o -

Vzpomínáme-li na své studentské léta, často směřují naše vzpomínky na Vojtu Němce, který nás udivoval i bavil osobitým sveráčen.

Svým vzezřením silně připomínal Neandertálce: Měl hluboké oční důlky, čelo sražené dozadu a chlupatý, až "pánbůh bránil". I jeho chůze byla zvláštní. Poněkud těžkopádná a jakoby plíživá: při chůzi se navíc nakláněl na jednu boční stranu.

Vojta vynikal svým klidem, na všechno se díval "sub specie aeternitatis". Hovořil pomalu, důrazně, stručně, až úsečně a jeho chladnokrevná odveva poznala nozí. Svými vědomostmi neoblíboval, ale vynikal ve stolním tenisu. Pálku držel sice velmi neobratně - možná, že už tehdy antcipoval draní pátky po způsobu Číňanů nebo Japonců - ale suverénně ovládal nejhrůznější falše, takže nikdo nikdy nemohl tušit, co jím odpálený míček "udělá". Pokud si pamatuji, snad jen Toník si s ním věděl rady.

Jednou Vojtu vyvolala češtinářka na pozici sociální. Vojta vstal a se slovy "Sociálních básníků nemiluji" si zase sedl. Jindy při písemné práci klidně seděl a nepsal. Na dotaz paní profesorky, proč nepíše, odpověděl: "Téma je příliš banální".

O Vojtovi se též vypráví, že si na dveře, kde bydlel, vyvěsil tabulku s nápisem: Vojta Němec, ústav teoretické a experimentální erotologie.

Vojta nebyl ve studiu příliš úspěšný. Když na jednom gymnáziu s ním docházela profesorům trpělivost, přechel na jiné. Tak se dostal posléze až do Třeboně. Když měl i zde znovu problémy, zkusil studovat externě.

Prof. Pudil se jednou na něho rozborlil slovy: "Němče, pamatujte si, že Třeboň je vaše poslední štace!" - "Cbyba, pane profesore," odpověděl nato Němec, "ptal jsem se v Polbrinově a tam mi řekli, že mě rádi přijmou i po Třeboni."

Nakonec Vojta přece jen dostudoval - snad v Jindřichově Hradci - a potom vystudoval na vysoké škole "strojařinu". Za války byl uvězněn v koncentračním táboře. Když se vrátil po válce ze Sachsenhausenu, náhodně se setkal na Voclýském náměstí s Alexem, který tam šel ještě s několika známými. Vojta se k nim bláslil slovy: "Pánové, vas mám odněkud znát". Dnes již Vojta Němec nežije. Podrobnosti o jeho životě i úmrtí nám nejsou známy.

- o - o - o -

K vřebolným číslům našich gymnazijních prožitků patří bezesporu náš školní výlet na Orlik. Ani ne tak školní výlet jako ona historická noc, kterou jsme při přenocování na tomto hrádě ztrávili. Bylo to v sextě a s naší třídou, vedenou prof. Pudilem, jelo i septima. Kromě našeho třídního s námi jeli i dr. Sedláček, prof. Svoboda a prof. Malá.

Když jsme se dověděli, že kromě třídního profesora Pudila s námi pojede i přísný dr. Sedlecký a snad i prof. Jiráček, moc velkou radost jsme neměli. "To nebude žádná legrace", říkali jsme si. "Kdyby tak jel s námi dr. Karták a prof. Fiela, to bychom si užili, ale takhle?"

Brzy se však ukázalo, že naše obavy byly předčasné a nepodstatné. Zmínění profesori si sice udržovali náš respekt, ale přitom měli pro nás porozumění. Byli vlídní a chovali se k nám opravdu "jako na výletě".

Proto jsme se noblí večer v restauraci na Orlíku odvážit požádat je, aby nám dovolili pozřít i menší množství alkoholických nápojů. Bylo nám to povoleno - s tím, že vypijeme každý jen nějaké to pivo, přičemž budeme dbát, abychom nepřebra-
li. Mírně jsme se posilnili a v družném kolektivu jednotlivých tříd/chlapců a dívek/ jsme veselo prozpěvovali a bavili se v ušlechtilé zábavě - až do doby, kdy byl čas jít "na kutě".

Byli jsme v nejlepším náladě, a tak není divu, že jsme bė-
dovali: "Tak brzy?!" Ale nic naplat!

Dívky, poslušné příkazů svých velitelů, se zdvily a odcházely do svých komnat a zároveň s nimi odešlo na přidělené jin pokoje i pár zvlášť ukázněných hochů.

Nakoncc se začali zdvíhat i ti "skalní". Ti však hned po-
střehli, že se pění profesori před svým odchodem ke spánku "po-
silnují" u výčopu nějakou tou štamprlíčkou - aby se jim lépe
spalo.

Nenápadně jsme se k nim přidružili a - apolující na jejich
dobrou náladu - bez větší námahy jsme je přiměli k tomu, že se
s námi dali do přátelské rozmluvy.

A jak tak hovor při veselé náladě plynul, hned ten, hned
onen využil číšníkovy ochoty nenápadně mu nalít, a tak se po-
stupně do našich hrdek propadaly další a další dávky tvrdého
alkoholu - rumu, konaku, slivovice aj.. Sice nám to moc nechtu-
nalo, ale v té chvíli jsme se cítili být opravdovými chlapy.
Tento pocit bylo třeba zpečetit další štamprlí, nebo raději
ještě dvěma třemi štamprlemi. A hned jsme měli dojem, že se
vznášíme jak orlí a že máme sílu obrů. Celkem svižně jsme vy-
kráčeli nahoru po schodech a ... nebo ale?

De že ale! ... tedy po schodech nahoru, ale tam téměř rá-
zen došlo k obratu. Alkohol začal působit a dílo zkázy bylo na
obzoru. Teď se ukázalo, jaké nátury kdo je. Odborně řečeno:
jakého je kdo typu vyšší nervové činnosti.

Ten se jevil jako pobytlivý a švitořivý sanguinik, onen ja-
ko až příliš klidný flegmatik, další jako melancholik /se slza-
mi v očích/. To všechno ještě šlo, ale horší to bylo s typy
cholerickými. A právě mezi nimi vynikal Franta D.

Dělal ten takový binec, že se zdálo, že nikdo z nás do rá-
na oka nezahnuří - až do doby, než mu kdosi doslova "nařezal"
a znoženeho konečně "uložil k spánku". Ovšem co se ten dělo
v jednotlivostech a v podrobnostech, nikdo z nás neví a nikdy
vědět nebude, protože téměř všichni z nás příslušníků mužského
poblaví měli "okno".

Teprve k ránu někteří z nás vystřízlivěli natolik, že jsme
dílo zkázy noblí zaregistrovat v plné míře a ve vaší jeho nabo-
tě. Především náš pokoj byl téměř poloprázdný, přičemž každý
zde ležel - jako na bojišti. Tu blava, tam noha, ten na bolé
podlaže, onen s blavou pod postelí atd..

A co ti, kteří z pokoje zmizeli? Ztratit se samozřejmě

nenobli, ale bylo třeba je sledovat na různých místech obodby nebo zaklíněné mezi dveřmi sousedních pokojů. Dokonce jeden "bošák" ležel na holých dlaždicích s dekou nataženou přes kolena - přímo přede dveřmi pěti profesorů. Jestě že někdo z nich nemusel během noci odejít "na one místa"! Určitě by se nebyl dostal ven ze dveří.

A jak vypadalo "one místa"? Darmo hovořit! Nechť se každý domyslí sám!

To však ještě nic nebylo proti tomu, co se odehrávalo v prostorách, v nichž se ukládali /nešli ukládat/ k spánku jinoši vyššího ročníku, v němž tradičně dominovali Z. Papáček, M. Karpíšek, M. Zelenka, H. Šantl a někteří další.

Co všechno tam se dělo, nevíme nebo lépe: víme jen neúplně, pouze z ústního podání. Přímě jsme zaregistrovali jen to, jak jeden z tanečních chlapečků - sportovec a nepřekonatelný "bříchožonglér" - brzo po ránu doslova vystřelil v nočním úboru přímo do ledové Vltavy, které mu milosrdně dovolila realizovat v ní svou totální fyzickou očistu. Za to jí výše zmíněný sponzátně čaroval své během noci bizarně kolorované trenýrky.

Možná, že se někdo zeptá: "Proč bříchožonglér? co to má znamenat?" Jednoduché! Svým břichem dovedl předvádět úplná kouzla. Dovedl se jím mračit, chcebtat, všelijak šklíbit, nebo je stěhl tak, že byl rázem "bez břicha", a hned nato se nafoukl, že vypadal jako rodička právě očekávající zrození potěrat.

Můžeme-li věřit onomu ústnímu podání /nebí důvodu, proč ne/, tuto očistu naléhavě potřebovalo několik dalších spolustudentů a vlastně i celá místnost, v níž oni starší boši přemcova-li, dokonce i její strop.

Jak je to možné? Kdož ví. Možná, že onen "bošák" prováděl ležce na břicho /snad i podvědomě/ svá artistická kouzla, přičemž zděnlivě nemožné - díky specifčnosti a zvýšené plynatelnosti večer pozřených pokrmů a procent alkoholu - se stalo objektivní realitou. Ať tak či onak, v každém případě to byl výkon vskutku artistický.

One ložnice a vlastně celý ubytovací prostor za účelem očisty do Vltavy odejít nemohly, tak nevíme, kdo je asanoval a jak tu očistu provedl.

Bylo až obdivuhodné, jak brzo po ránu celý konvoj studentů s profesory v čele spěšně vyrazil na další cestu /zřejmě byla delší/- dříve, než se personál Orlíku probрал ze spánku a než kdokoliv z osazenstva mohl nahlédnout do prostor vymezených k spánku.

Dodnes nevíme, zda toto dílo zkázy v plné míře zaregistrovali naši paní profesoři, ale traduje se, že další dvě třídy, které z třebonského gymnázia o 14 dní později na Orlík zavítaly, byly stroze odmítnuty a vykázaný ze bradby objektu. Podle ústní tradice byly žádosti jednotlivých tříd třebonského gymnázia o ubytování na Orlíku radikálně odmítnuty ještě po řadu dalších let. Měli k tomuto odmítnutí Orličtí pádné důvody, nebo snad byli vůči příslušníkům třebonského gymnázia zaujati? Dnes po čtyřiačtyřiceti letech nám to stěží někdo z nich řekne.

- o - o - o -

Jarda Benhart vzpomíná na cestovní vlaken do školy a zpět domů, které bylo bohaté na mnohé více nebo méně pozoruhodné

udělosti.

Nejblíže na tom při tomto cestování byli primáni, kteří často museli snášet od starších mnohá příkoří. Avšak ani skupčáni a terciáni nebyli jisti tím, že při "neposlušnosti" nebo při "malé úctě" k starším nebudou fyzicky potrestáni.

Starší dívky zase využívaly "galantnosti" těchto gymnazijních benjamínků k tomu, že jim např. "dovolily", aby jim tyto nadějní boší-džentlmeni nosili aktovky.

Tato "galantnost" však někdy znepokojovala "nuže" z vyšších tříd katolíků, že nevěstivost studentských "embryí" vůči nim považovali z hlediska pedagogického za nebezpečnou, a proto k aktovkám svých spolužákyn přidávali galantním primánům na nosení také aktovky své. Samozřejmě, že případný odpor v tomto směru "spravedlivě" trestali. Tak se dostalo ponaučení dokonce i tom, z nichž se později staly významné osobnosti. Kdo však tehdy mohl tušit, kam to jednou tyto primáni dotáhnou?

- o - o - o -

Vzpomínáme i na epizody, které ve vlaku mistrně navo-
val již výše zmíněný Toník Schreiber z Kaláněk.

Tak např. sedí ve vlaku - jako většina ostatních studentů - a lhostejně vyblíží ven z okna. Přichází průvodčí. Všichni studenti poslušně předkládají měsíční jízdenky, jen Toník bezmyšlenkovitě pokračuje v zírání.

Pan průvodčí stojí nad ním a tu se Toník začíná šerevat. Sáhne do jedné náprsní kapsy, pak do druhé, do obou spodních kaps saka, pak do zadní kapsy u kalhot - a pořád nic. Až potom sáhne do aktovky a vytáhne - noviny. Rozloží je a klidně přebliží, čím by mohl ve čtení začít.

Průvodčímu dochází trpělivost. Nabírá dech, aby svou nevoli mohl dát najevo, ale Toník jej předchází zdvořilou omluvou: Byl tak zabrán přemýšlením, že ani nepozoroval, že pan průvodčí stojí nad ním.

- o - o - o -

My, kteří jsme jezdili vlakem z Třeboně na Velenice, vzpo-
mínáme, jak v prvních letech našeho studia často byl vůz s ná-
pisem "Školní mládež" plný, že jsme ani nemohli místo k se-
dění.

Jedno kupé však mívalo vždy koncem týdne jen jediného pa-
sažera. Byl to student střední odborné školy vyššího ročníku /dojíždějící domů na neděli snad z Budějovic nebo z Tábora/, který při našem nástupu do vlaku zpravidla ležel na lavici a buď spal nebo jen tak odpočíval - jse si jist, že ho nikdo v jeho spánku či rozjínání rušit nebude. A skutečně. I když vůz "Školní mládež" byl přeplněn a nejdenní student se i "vrbl" do skoro prázdného kupé, aby se tam pohodlně usadil, nakonec přece jen zůstal "tajemný" cestující ve svém oddělení sám.

Jak toho dosáhl? Docela prostě. "Své" kupé při nástupu do vlaku vždy tak důkladně "zplynoval", že každý při vstupu do něho sebou zděšeně trbl a spěšně "probal" pryč.

Tak mohl jeho veličenstvo student ve svém "království" vždy klidně spát. Nedýchavelná atmosféra mu zřejmě nevadila. Podle toho, jak se ve svém "spánku" usměvavě tvářil, bylo mož-
no usuzovat, že se právě v tomto aromatickém prostředí cítil
zele spokojen.

Při vzpomínkách na své studentské léta nikdy nezapomínám /alespon my boši/ na naše zážitky v různých hospodách či krčmách. My přespolojí jsme často trávili čas do příjezdu vlaku v hospodě U Buzků u třebonské zastávky. Tam býval téměř každodenním hostem slavný harmonikář-filozof Borkovec. Byl středně zavalité postavy, širokého kulatého obličejce s plošatou, krátce ostříhanou hlavou. Měl jiskrné oči, bystrý postřeh a rád se nechal poslouchat. Přitom bovořil duchaplně, byl vtipný a měl veliké zkušenosti.

Nám mladým dával často nezapomenutelné rady. Jsem přesvědčen, že nikdy neslyšel slovo Schopenhauer, ale často se vyjadřoval jako jeho nejlepší interpret. Posuďte sami: "Lobuj-li vás, boši, redit", říkával, "pak se nikdy neženete. Jakmile se oženíš, ztratíš všechno. Peníze, volnost, optimismus, možnost žít podle svých představ a tužeb. Rázem se staneš otrokem domácnosti, vrtošivé ženy a zlých příbuzných. Ztratíš svobodu a chut do života - je s tebou konec. Pamatuj na má slova!"

My jsme se tomu zpravidla směli, nieněné však jsme zauvažovali, že zcela bezpřednětné jeho varování být nemusí. Zřejmě měl se ženami nevalné zkušenosti. S odstupem doby jsme však pochopili, že s mužem jeho typu je harmonické manželství nennalitelné. Závěr našich úvah vyzněl asi v tom smyslu, že ženy jsou - at si kdo chce co chce říká - přece jen tvorové krásní a milovníci božní. Jen je třeba vybírat tak, aby si člověk nevzal /necvázel na krk/ nějakou tu Kantippu - aby to s ním nakonec nedopadlo tak, jak jasnozřivě prorokoval Borkovec.

Zdeňkvi Koudelkovi utkvěly v paměti Borkovecovy rady tohoto typu: "Viš, jak se nůžce nejsnáze seznámit s paničkou? Nejlépe je zapůsobit na její mteršský cit. Vidíš paničku s kočárkem; voze v něm malé dítě. Řekneš jí: 'Vy máte ale krásné děťátko! A jakou má pěknou prdelku, jako by vám z oka vypačlo!' Tak navážeš rozhovor a paničku máš hned na své straně."

- o - o - o -

Pěkné vzpomínky z ječné z vyšších tříd gymnázia se vztahují k prostředí mimotřebonskému. Snad bych ani neměl toto místo jmenovat, ale byla to obec v blízkosti Rožberka - Lužnice.

V Třeboni jsme už byli příliš známí, a proto jsme zatoužili po místě, kde by nás nikdo neznal a kde bychom se tedy mohli chovat zcela přirozeně, nennucně. Navíc zde bydlel náš zkušený a na slovo vzatý Jarde B. Jako dobrý kamarád všechno předem zařídil, takže jsme mohli hned po příjezdu do L. rovnou zasádnout k naražené "čtvrtce" /tj. 1/4 hl/ třebonského piva.

Velmi dobře jsme se bavili, až do doby, kdy alkohol znemožnil sebevědomí i fyzické síly Františka D. Objektem jeho pozornosti se stala asi netrová socha, umístěná ve středně vysoké polezc v jednom z rohů sálu. Zřejmě ho provokovala k nennrlosti, protože se rozhodl ji zničit. Trvalo nán bezkou chvíli, než se nán podařilo od tohoto úmyslu jej odvrátit a vyvést ven na vzduch. Zábava pokračovala nerušeně dál, až posléze kdosi dal návrh, že bychom se mohli jít vykoupat do Lužnice.

Jak jsme si tak spokojeně plavali křížem krážem, objevil se tam i František - a rovnou za námi do blubiny. Budiž, at se také osvěží, chladná voda mu jistě udělá dobře, ale - František nenněl plavat. Trnuli jsme hrůzou, že by se nán tam měl utopit, a proto jsme se snažili ve vstupu do blubiny mu zabránit.

On měl však sílu jako Bivoj, takže se nám to příliš nedařilo.

Tu někdo prozíravě zvolal: "Tak ho nechte, ať se naloká vody!" Uposlechnli jsme tohoto pokynu - o skutečně. Prantík se několikrát důkladně napil, až se zahltil, takže jsme mu museli ravení do zad pomoci, aby se mohl opět nadechnout vzduchu.

Společali jsme, že naše trampoty tía už skončí, ale nikoli. Po příchodu do sálu vyprávěl náš přítel Běda, že došlo k incidentu v některých usedlostech zemědělců, kteří právě sušili seno a po odchodu z domu nechali otevřeno, s tím, že se brzo vrátí a pak pojedí.

Vak bědal! Tu se ztratil kus šunky, tam chyběl obloba a pozorování hned padlo na příslušníky, které Běda v nejlepším úmyslu přivedl. Inu, po vypití tolika jelové vody jistě se hlásil u F. bláď tak úporně, že jeho ID volalo po ukojení této základní biologické potřeby.

V obavě, že by tento incident mohl mít dozvuky ve škole, jsme se spěšně odporoučeli s tím, že jsme Jardaovi B. dali plnou důvěru, aby věc nějak srovnal. On jako ukázněný kamarád úkol splnil.

- o - o - o -

Když se ve vzpomínkách vracíme do svých studentských let, nelze nevzpomenout na užívání latiny i při jiných příležitostech než ve výuce u prof. Pučila.

Pro nás nejhezčí a nejradostnější býval obřad "svěcení tupláku" /= 2 l piva/ s následným sborovým zpěvem:

Světitel

Sbor

Domine, domine praetate!

Quid vis?

Oblectare.

Quid neni?

Bonan: chmelovinan.

Ad cuius salutem?

Ad salutem meam.

Tu grobiano grobianissime!

Ergo ad salutem meam, ad solu -

tem tuam et ad salutem omni-

um nostrum conoblectatorum!

Následovalo plácnutí otevřenou rukou na vysoko přechnívající "pěnový kopec" tupláku. Pěna se rozstříkla na všechny strany zkrápějíce i povstavec příslušníky "obřadu".

Zasvěcující pak pokračoval slovy: "Pivečko dobrum účinkum habet, než se pobliarimus, domum iremus, židličky et auto zpřevraceremus, policajtos nos pronasledoveremus -

Sbor: A M E N

A pak se uplatnili všichni v bujarém zpěvu: Anavi te puella, iam te habet collega, anavi te puella, iam te nalo. Tanten simiam inveniamlin via, anavi te puella, iam te nalo ... atd.

A hned nato: In silvis resonat dulcia carmina, in silvis resonat dulces carmen ... atd.

V následujícím repertoáru písní nikdy nechybělo: Kdo se v lednu /v únoru, březnu atd./ narodil, povstan, povstan, povstan ...

Nejkrásnější zábava bývala, když s námi při těchto slavnostních příležitostech sedávali naši milovaní profesori - Pesula a Karták.

Záídka se stalo, že někdo z přítomných poněkud přebíral,

ale pak se vždy mohl spoléhat, že se o něho jeho společníci postarají. Z nás studentů měl každý "pečovatelů" více, o pana doktora vždy starostlivě pečoval jeho kolega Josef. Pokud pan doktor pokračoval v cestě do Lomnice n/Luž., ujel se ho ochotně Honza K.

Horší bylo, když pan doktor jel vlakem do místa svého bydliště sám.

Z doslechu se nám zachovala zpráva, že pan doktor byl jednou odvozen domů z lomnického nádraží na trakaři. Bližší podrobnosti o této výjimečné příhodě nám však známy nejsou.

- o - o - o -

C h ř í p k o v é p r á z d n i n y

Při svých setkáních často vzpomínáme, jak jsme v době studií na gymnáziu organizovali "chřipkové prázdniny".

Když jsme zjistili, že se začíná vyskytovat chřipka, třídní kolektiv určil pořadí, kdo které dny "onemocní" chřipkou. Kdo měl tolerantnější rodiče nebo si uměl omluovku podepsat sám, zůstal doma déle, ti, kteří to měli doma nejkomplikovanější, byli zařazeni až na dni pozdější.

Kdo by se byl zdráhal tomuto pořádku se podřídít, musel počítat se sankcemi - že mu druzí přístup do školy znemožní, třeba i za cenu fyzického násilí. Takové případy se však mohly vyskytnout jen v nejnižších třídách. Ve vyšších ročnících byla mezi námi kázeň "uvědomělá", dobrovolná, prostě "Jeden za všechny, všichni za jednoho".

Řešit situaci pomáhali někdy i někteří z profesorů, kteří dovedli na studenta zapůsobit přímo sugestivně: "Člověče, jak to, že jste ve škole, vždyť jste nemocný. Podívejte se, jak vypadáte, úplněš bleďule! To nás chcete všechny nakazit?"

"A co ty, ty taky vypadáš špatně. A ty a ty!"

Na tato slova jsme zcela vyděšení brozbou případné infekce/ všichni reagovali nekompromisní výzvami, aby dotyční okamžitě opustili školu a nechodili do ní dříve, dokud nebudou úplně zdraví.

Zprávočeská služba pak každého "nemocného" denně informovala, jak se věci ve škole vyvíjejí dál, a nejdříve za tři dny přinesli informátoři vítězoslavně zprávu, že třída/škola/ je uzavřena pro chřipkovou epidemii na tolik a tolik dní nebo týdnů.

A co c h o z o n í z a š k o l u ?

Ani v tomto směru jsme nezůstávali pozadu, výrazněji jsme však nevynikli. Příčinou tohoto "manévru" bývalo nejčastěji "opáčko" z toho či onoho předmětu, psaní kompozice neboli kony, jak jsme tehdy števnatě říkali, téměř stoprocentní pravděpodobnost, že budeme "taženi" /taseni/ z předmětu, kdo jsme měli voliké mezery apod.

V jiných případech byly však důvody zcela jiné a doslova romantické. Tak tomu bývalo zejména na jaře nebo v předjaří, kdy jasné slunko neodolatelně vábilo ven do přírody. Tato romantika měla však patřičný pávab jen tehdy, mohli-li jít spolu alespoň dva nebo tři studenti, aby byla také nějaká logická a případně aby si mohli někde na trávníku "hodit mariáš". Absence v tak velkém počtu /vždyt tři tvořili v nejvyšších ročnících celou pětinu z celkového počtu třídy/byla však příliš

něpadné a tím i riskantní. Proto jsme si tento "přepych" mohli dovolit jen ojediněle - pokud jsme se jako jednotlivci nepřidružili k "záškolákům" z jiných ročníků.

- o - o - o -

K postrému životu na třeboňském gymnáziu nemalou měrou přispívala i naše věrná družka KÁČA.

Představte si hodinu matematiky s prof. Hajchenscn. U tabule řeší komplikovaný "rébus" jeden z potíciích se studentů a v lavicích 14 jeho spolutrpiteľů pozorně sleduje více nebo méně úspěšně probíhající "proces". Ve třídě je ticho, že bys uslyšel i padající špendlík.

V tom něco zašuní ve vzduchu. Otevřeným oknem se nábne co- si černého a hned nato zazní ze stojanu na mapy: "Káčo, pcccn!" Pozornost všech je rázem upřena na naši přítelkyni kavku, o níž je známo, že svým pokřikem stále poutá pozornost nejen všech studentů, ale i všech obyvatel bydlících v prostoru gymnázia ze parkem.

Vážnost probíhající výuky je ihned vystřídána všeobecným veselím a radostí. Přitom všichni pátřevě sledují, co tomu řekne přísný pan profesor. Ale k našemu překvapení i on - vždy tak strohý a přísný - se usmívá. Po chvíli zaváhání dává pokyn, abychom vetřelkyni vyhnali tam, odkud přiletěla.

Několik z nás se ujímá tohoto úkolu, ale po jako biřici, spíše jako přátelé exotického ptactva. Kavku vyběhneme, ale současně jí přátelsky kytíme na pozdrav a takřka se s ní mazlíme. Kavku to velmi baví, a tak ze stojanu přeletí na rám tabule, odtud na rám otevřeného okna a pořád volajíc "Káčo, pcccn" zase zpět na stojan. Prostě ze stálého pokřikování přelétává z místa na místo, rozhodně však /jsoua si jista tím, že jí nikdo neublíží/ ne do otevřeného okna.

Je tedy zapotřebí udělat pauzu, otevřít všechna okna do-kořán a pak začít s "vyběháním" znovu, až si konečně kavka /jak je rozkošná!/ dá říci a odletí.

Zatím uplyne 10 minut. Je třeba skončit se zkoušením a začít s výkladem nové látky. Přesně to jsme potřebovali k naší spokojenosti.

Odpusť nám, milé káčo, že jsme nemohli spolu pobýt co nej-
déle, a přileť, přileť znovu a opět, jak se ti jen zachce. Na-
větivíš-li nás v hodinách přírodopisu nebo němčiny, můžeme ti

těměř s jistotou zaručit, že tě necháme třeba celou hodinu
"prozpěvovat" a s ním si povídat, ale raději tě budeme vidět
a slyšet zase při matematice.

- o - o - o -

Almanach našich vzpomínek chýlí se ke svému ukončení.
Oživil vzpomínky, z nichž mnohé byly již na prahu zapomnění.
Vrátí nás - alespoň na chvíli - do doby našeho mládí,
do našich domovů, do školy, kam chodili jsme rádi.
V kytici vzpomínek - pět děvčat, nás chlapců dvakrát více -
uniknem tísnivým starostem, rozjasníme své líc.
Budeme společně rozprávět, korzovat na brázi Světa
a do svých krásných školních let posunem svoje léta.

Společně tam zas spatříme přes dvacet svérázných kantorů,
poveden s nimi diskuse i mnoho přátelských baverů,
neb ti, kteří nás učili, byli nám nadmíru milí.
Budeme si opětně připadat, jak bychom pospolu byli.
Léta však míjejí a čas tak neúprosně letí.
Mnozí již zemřeli a my jsme zestárlí. Stárnou i naše děti.
Ič žít jde dál.
Ič aby si každý z nás alespoň přel,

abychom orběli ve zdraví pospolu.
Vnujme se svým koníčkům: brojme si na housle, pozoum či pikolu
soutěžně všach a pěstujme květiny na zahrádce;
pobeskrájme se s vnučaty, zavzpomínáme, třeba jen krátce,
na všechno, co nám kdy bývalo milé,
snažme se nyslet vždy mladé o čile!
O smutku nesní být - byť jenom na chvílku - ani zdění.
Léta nám přinesla noudrost, a to je "sestřičkou milování",

jak říkají zkušený básník. Říkáme se jeho radení:
Nelkejme nad prošlým mládím s dívčími vnešení.
Dnes, kdy nám pozvalna slábnou už síly,
snažme se, abychom pospolu vždy mladé víno pili
a planem z něho aby nás břešl -
aby se každý z nás cítil vždy šťasten jak král,
jak malíř či básník, který i smutek na radost přetvoří,
nebo jak génius hudby, jenž skládkou nadchne i pobaví,

jak noudrý, filozof, jenž slyší hudbu sfér
a vrechní tóny skutečnosti.
A budem-li my sami jednot též noudře a faire,
budem žít bobatě. To pro nás bude dosti.
Tak je to, předrazí přátelé,
a proto žijme dál i po šedesátce veselo!

A s p o ň j e d e n k r á t

/Z. Koudelka, úryvek z gratulace
k šedesátinám Jerdy N./

Ach, aspoň ještě jedenkrát
ne rozvrzaném kole
dohánět vlak - a nedohnat
a tak se vyhnout škole.

A aspoň jednou dohnat vlak
a v něm dohánět vědu
či spolehnout se na tabák
nebo na nepovědu -

a z vlaku potom utíkat,
předhánět vítr a mraky
a vběhnout včas do gymnázií vrat,
kam školník lompičáky

protokčně vždycky vpouštíval
/dřív než n s ed Suchbala/ -
Jak to jen, jak to bylo dál?
jak se to město volá -

co jsme s Jaruškou hledali
u mapy - nad Seinou či Odrou?
/tak už nevím, měla-li
blázičku bílou či modrou/.

Ach, aspoň ještě jedenkrát
ve vlaku matiku řešit,
házenou s třídním týmem brát
s domácí úlohou sešit

zapomenout a nedostat
náhodou za to kuli!
Ach, vidět ještě jedenkrát
Kartáka při tabuli!

Když s kamarádem kamarád
začne na mládí vzpomínat,
v méj proměně se listopad
rozkvete květem jara sad.

/ — a přece; aspoň jedenkrát
dohnat vlak, nebo nedohnat i/

- - - - -

Jan Čerok, Jihočeská země

/Chvály jižních Čech, České Budějovice 1973/

... Kdo jsi, jaká jsi, jihočeská země ?

Jsi z vod, jež většinou neproudí, nevlní se, nečeří, nepo-
hybují. Kraj, země nehybných vod. Nikde v české zemi není tolik
vod, které netekou, jako v tobě, zemi někdejších močálů pod lo-
sem Hercynským. Vody jen vnímají nebo a mlčí. Co by také po-
čaly v množství času? Přemýšlejí a tonou v zasnění. Oblaka
k nim poklekají jako ke zpevňovací. Tvé vody mají však také
svůj úkol: Vtiskovat zemi charakter svého zamyšlení. Učí i
člověka tichu, samotu, soustředění. ...

Kdo jsi, jaká jsi, jihočeská země?

Jsi z oblohy, z přemíry oblohy. Nemáš strmých hor, které
by ti odnímalý veliké nebo. Tvé líce jsou spanilé a lecky ozá-
řené světlem milují rovinnou volnost. ...

Jaká pycha naroditi se v tobě, ... jihočeská země ! ...

Naše vzpomínky a vyprávění dospěly ke konci. Plánovaný počet stran se naplňuje, ale jistě bude na místě připojit na závěr alespoň několik řádků z gratulací, které Váš "dispečer" Jaroslav rozasílal každému k narozeninám v jubilejním roce 1978, kdy většina z nás dosáhla šedesátky.

Pouze u dvou chybělo data narození. Buďte pozdraveni i Vy, Máno Martínků a Františku Divoký. Nezapomněli jsme na Vás a stále doufáme, že se přece jenom ještě s Vámi sejde. Přijďte nezi nás, uděláte nám velickou radost.

J a r o s l a v B e n b a r t

Ty jsi, Jarde, v praktičnosti velkým vzorem pro nás byl, z ničeho jsi pěkné věci bystrým umem vykouzil. Měls vždy řízný suchý humor, benton jsi měl v malíčku, v prvý čas jsi vždy udeřil břebíček na blavičku. Ke Tvým šedesáti létům ještě půlku století každý ze Tvých kamarádů z plna srdce přeje Ti.

J a r o s l a v a B o h á č o v á

Byla's duší naší třídy: Dávala's nám inspiraci pro "hrdinské" činy kluků. Mělas smysl pro legraci. Za vše, co jsi vykonala pro kolektiv, pro třídu, přejeme Ti k šedesátce, abys žila vždy v klidu, abys měla pocit štěstí, z vyučat svých se těšila, aby se Ti vyplnilo, co by sis jen nyslela.

F r a n t i š e k D v o ř á k

Milý náš Václavo, Františku Dvořáku, Ty hvězdo jižních Čech, známý Třebonáku! V prospěchu eminemens vždycky jsi skromný byl, co dobrý kamarád plně ses osvědčil. Zdravím Tě, Václavo - i jménem ostatních: "Nechť tvář Tvoou zdobí vždy radost a žert a smích!"

V l a s t a D v o ř á k o v á

Ochotně nám půjčovala vždy úkoly k opsání, všemožně nám pomáhala v našem "študýrování". Vlastička nám povždy byla vzorem dobrosrdečnosti, houževnatosti a píle, přesnosti a upřímnosti. A proto ji máme všichni - dívky, boši - velmi rádi, stále si jí moc vážíme, dodnes jsme s ní kamarádi.

J a n H n í z d i l

Ve sportu a v tělocviku byls mrštný jak jaguár, navíc, Jendo, v malování talent měls jak Renoir. Svojí malbou, dosud nám vše^m úsměv, radost rozdáváš, my všichni Tě máme rádi, jsi nám blízký, prostě - náš. A proto dnes, milý Jendo, s Tvojm šťastným dečením na radost a spokojenost, na Tvé zdraví Ti připijem.

J a n K a č e r o v s k ý

In studiis semper doctus výuku jsi zpestřoval
a tabůky všelikými hrětně manipuloval.
Důstojně jsi vystupoval u Duzňá a Pod věží,
že s byl sportovec též chrabrý, tomu každý uvěří.
Co dnes k Tvoji šedesátce, co bychom Ti měli přát?
Vzpomínky na bezké časy měly by Tě stále hrát.

J o s e f K o n á r e k

"Já jsem znal jednoho ..." Vzpomínáš, Jožíku?
Studium, sport a hry - to s měl vždy v náliku.
Byl s vždy spravedlivý, čestný a skromný,
každému pomohl s, byls dobrý kamarád;
svým suchým humorem byl jsi obromý.
Protože, Jožíku, měl vědycky každý rád.

A l e x a n d r K o r b

V červenci se v jižních Čechách Alex Korbů narodil,
atlet-sportsman, pravý Mistr, jenž ve sportu závodil.
Házenou a boky hrával, v tenisu též vynikal
a všechny své spolužáky ke sportu vždy poukval.
Všem nám jsi byl, milý Lexo, kamarádem, přítelem,
a proto si všichni na Tě vědycky rádi vzpomínám.

Z l a d e n ě k K o u ř e l k o

Zdraví, k Tvoji šedesátce spokojenost mezi svými,
"sumum bonum" přejem - kritice: abys vždy - po všechny časy -
Zdraví, šatů a husté vlasy, sobě pěl a skládal rýmy.

A n t o n í n M a r k u s

Když v vzpomínkách zabloudíme do třídního cirkusu,
jak hvězda tam exuluje vědycky Tonda Markusů.
Jeho doněmou byl ping-pong, nedostihný v smíchu byl,
u Kertéska, u Fialy každého vždy pobavil.
Přejeme Ti, milý Tondo, necht Tvůj humor dále vzkvétá
ve zdraví a v dobré mysli ještě dlouhá krásná léta.

M a r i e P a d o u r k o v á

Tvým příchodem, Máňo, získal náš studentský kolektiv,
ženský princip nabýval v něm postupně vždy větší vliv.
Byla s jemná, pilná, krásná - jak Božena Němcová -
a třebaže byla s plachá, měla věru Tvá slova.
Abys žila dlouhá léta spokojena ve zdraví,
se všechny Ti vřele přeje Tvůj spolužák Kadavý.

M a r i e S r d á n k o v á

Tys byla už baculínka, něš medvídek-mývala,
srdečností, laskavostí vědycky jsi oplývala.
Nejen dobré, také krásná ozdobou jsi třídy byla,
nezkežila s žádný Bertík, všestranně jsi byla mila.
Tobě, Máňko, chceme popřát v našem častém vzpomínání,
aby se Ti vyplnila všechna Tvoje vřelá přání.

Ladislav Sova, Třeboňské rybníky

/Chvály jižních Čech, Růžč. Čes. Budějovice 1973/

Až k dlani země loblo si nebo a dříně.
O rybnících však jenom chce být básně,
a proto měla by patřit k těm nejkrásnějším.
Dovolen jejím buď líbeznost jihočeská
s lidem i s ptactvem, s poklidnou zvěří,
s rybníky, ztichlými v mlčení časů,
s rybáři, v obrazech zvětřenými,
s plýni sítěmi rybího stříbra.

Když slunce vychází, když k západu jde,
po stupních z oblaků sejde až k vodám
Světa i Rožnberka i mnoha jiných
a po něm i měsíc v hladiny vpluje.
Pach rašeliny přináší vítr, rybinou vody jsou cítit
a není více nic, co není vodou v prstenu země!

Vy vody ných ryb, zčernalé seníky v lukách!
Staří je stavěli a jsou zde podnes.
Kdo tu však za nocí neslyšně kráčí?
Pan Vilém z Rožnberka, mladší pan Petr Vok
a s nimi stavitel pan Jakub Krčín.
Je ticho. Vody spí. Mlhy se táhnou.
A Schwerzenbergův hrob vznešeně mlčí.
Zešli. Je klid a mír. Jen vody pročísá vítr.

O ztichlých rybnících, o vodách, o zemi chce být ta básně.
Přitom však nenúže vyhnout se nebi.
Je nebo nahoře, je nebo dole,
Madona třeboňská k němu se dívá,
lid chodí cestami staleté historie,
rodí se, tvoří a znírá
a vody, dnes jak dřív, zlatí si sluncem vlasy.

Ladislav Stehlík, Třeboň /úryvek/

/Země zonyšená 2, Čes spisovatel Praha 1975/

... Obílené zdi v zeleni pastvin, kosnaté duby na hrázích, roz-
dované bouřeni a větry, stříbrná plynoucí oblaka v zrcadlo
bladin, ... to ještě není Třeboňsko. Ještě k němu patří šelost
písku pod vačini kročejí v praskavých borových lesích a zase
bouřavé pěšiny mezi třesavísky, ostřice luk a nělké zteplalé
vody "lokáčů" i černavy opuštěných borkovišť, kde se zastavil
čas. ... Teplé večery v senách jsou rozeznívány táhlými žalny
žab a dny šumění křídel všeho vodního ptactva, které prolétá
z bladin na bladinu. Podzim rozsvítí rudé brozňičky jeřabin
nad "tgutami" plnými kvetoucího vřesu. ...

Pach rybiny a čpícího bahna vane v podzimních prohledech
z temného rybnického dna, v němž zůstaly po rybolovu hluboké
cápoty rybářů, neničí se první deštěm v nalá, stříbrná zrcát-
ka ... Těmito obrazy, vůněmi a hlasy vstupuje do tebe kraj,
složený z bladin a někých obzorů temného lesa, kraj, jehož po-
ezie je plná přenýšlivosti a ticha, stesku i neklidu; prostor
plný rozvíravé hloubky, nostalgie a tajemství. ...

